

BILTEN

Društvo Slovencev RS TRIGLAV Banja Luka • december 2025 • št. 25

DOKUMENTARNI FILM

14 let Slovencev v Slatini

avtor in urednik: Dušan Tomažič

Sadržaj / Vsebina

Uvodnik	3	16. Slovenski dan	44
France Prešeren v Banja Luki	4	Marijinim stazama	46
France Prešeren u Banjoj Luci	5	Po Marijinih poteh	46
Na Filološki fakulteti v Banja Luki odprta slovenska učilnica	6	Greben Košute – Karavanke	47
Otvorena slovenska učionica		Greben Košute – Karavanke	48
na Filološkom fakultetu v Banjoj Luci	7	Susreti slovenačkih horova u Banjoj Luci 2025	49
Kod prijatelja u srcu Prlekije	8	Srećanje slovenskih pevskih zborov v Banja Luki 2025	50
Pri prijateljima - v osrću Prlekije	10	Bili smo na festivalu „Mavrica“ v Subotici	47
Puštanje gregorčeka na Vrbasu	12	Bili smo na festivalu „Duga“ u Subotici	53
Spušćanje gregorčkov po reki Vrbas	13	Udruženje Slovenaca „Triglav“	
Ski skokovi na Planici	14	na smotri nacionalnih manjina Republike Srpske	55
Ogled smučarskih skokov v Planici	15	Društvo Slovencev „Triglav“	
Koncert muškog hora „Pobratimija“		na festivalu narodnih manjina Republike Srbije	56
iz Nove Gorice u Banjoj Luci	17	Književno veće sa slovenačkim pjesnikom,	
Koncert moškog pevskega zbora Pobratimija		piscem i scenaristom Ferijem Lainščekom	57
iz Nove Gorice v Banja Luki	17	Literarni večer s slovenskim pesnikom,	
Proljeće sa nacionalnim manjinama Grada Banja Luke	18	pisateljem in scenaristom Ferijem Lainščekom	57
Pomlad z nacionalnim manjinama mesta Banja Luka	19	Učestvovali smo u EU projektu „Kulturni pejzaži“	58
Noć knjige z Barbarom Hanuš	19	Sodelovali smo v EU Projektu „Kulturne krajine“	59
Noć knjige s Barbarom Hanuš	20	26. Martinovanje u Banjoj Luci	59
Gostovanje hora „Vinko Vodopivec“	20	26. Martinovanje v Banja Luki	60
Gostujući nastop PAZ Vinko Vodopivec	21	Uspom na Kilimandžaro	61
24. Srećanje učenecv dopolnilnega pouka		Vzpon na Kilimandžaro	61
slovenskega jezika in kulture v Tuzli	22	Humanitarni festival nacionalnih manjina Grada Prijavor	62
24. Susret učenika dodatne nastave		Humanitarni festival narodnih manjina u mestu Prijavor	62
slovenačkog jezika i kulture u Tuzli	23	Tradicionalni slovenski zajtrk	
Posjeta slovenačkoj zajednici u Porabju - Števanovci	24	pri dopolnilnem pouku slovenskega jezika	63
Obisk slovenske skupnosti v Porabju - Števanovci	26	Tradicionalni slovenački doručak	
20. maj – Svetovni dan čebel v Društvu „Triglav“	28	na dodatnoj nastavi slovenačkog jezika	64
20. maj – Svjetski dan pčela u Udruženju „Triglav“	29	Film „Sto godina Slovenaca u Slatini“	
100 godina od osnivanja mjesne zajednice		premijerno prikazan u Slatini	66
Pince Marof - Benica	30	Film 100 let Slovencev v Slatini,	
100. obletnica ustanovitve krajeve skupnosti		premijerno prikazan v Slatini	67
Pince Marof - Benica	31	Božićno darivanje na dodatnoj nastavi slovenačkog jezika	68
Literarni događek s slovenskim mladinskim književnikom Ambrožem Kvartičem	32	Miklavževanje pri dopolnilnem pouku slovenščine	69
Književni događaj sa slovenačkim piscem za mlade Ambrožem Kvartičem	32	II Festival božićnog kolača „Česnica“ 2025 u Banjoj Luci	70
Veseli čas za odrasle učenike slovenačkog jezika	33	II. Festival božićnoga kruha „Česnica“ 2025 v Banja Luki	70
Veselo srećanje za odrasle učenice slovenščine	34	Kako sem postala učiteljica dopolnilnega pouka	
„Dobrodošli doma 2025“ u Novoj Gorici	34	slovenskega jezika in kulture ali kako je en sam klic	
„Dobrodošli doma 2025“ v Novi Gorici	35	z Zavoda za školstvo RS spremenil moju življenjsko pot.	71
Mješoviti hor „Davorin Jenko“		Kako sam postala učiteljica dodatne nastave slovenačkog jezika i kulture ili kako mi	72
na manifestaciji „Dobrodošli doma 2025“	41	je jedan poziv iz Zavoda za školstvo Republike Slovenije promijenio život	73
Mešani pevski zbor „Davorin Jenko“		Deda Mraz obradovao najmlađe u Udruženju „Triglav“	74
na manifestaciji „Dobrodošli doma 2025“	42	Dedek Mraz obdarovao najmlađe v Društvu „Triglav“	74
16. Slovenački dan	43	Recept - Ildrijskih žlikrofov	75

Urad Vlade Republike Slovenije
za Slovence v zamejstvu in po svetu

Ministarstvo prosvjete i kulture
Republike Srbije

Grad Banja Luka

Društvo Slovencev Republike Srbije „TRIGLAV“, 78000 Banja Luka, Omladinska 89;
tel/fax +387 51 263 155; e- mail: drustvo.slovencev.triglav@gmail.com; www.udruzenjetriglav.com

Priprava: Mladen Lunić, Ana Marjanović, Anita Čemažar-Marković / Jezikovni pregled: Metoda Perger
Oblikovanje: Darko Domazet / Tisk: Grafid d.o.o Banja Luka / Število izvodov: 150

UVODNIK

Povezani z istimi koreninami – mostovi med Prekmurjem in Bosno in Hercegovino

Sodelovanje Društva Slovencev RS „Triglav“ Banja Luka z Društvom „Primorci in Istrani v Prekmurju“ predstavlja dragoceno povezovanje Slovencev, ki jih družijo podobne zgodovinske poti, skupne korenine in skrb za ohranjanje slovenske identitete izven matične domovine.

Posebna vrednost tega sodelovanja je v izjemno podobni zgodbi Primorcev v Prekmurju in Primorcev v Slatini v Bosni in Hercegovini. Pred približno stotimi leti so se številne slovenske družine zaradi gospodarskih razmer, družbenih sprememb in zgodovinskih okoliščin preselile iz svojih izvornih krajev. Nekateri so svojo novo domovino našli v lendavski občini, drugi v Banja Luki, Slatini in širšem prostoru današnje Bosne in Hercegovine.

Potomci teh naseljencev danes nadaljujejo njihovo poslanstvo. Skozi delovanje društev, kulturne dejavnosti, prireditve in medsebojna srečanja ohranjajo živo vez s koreninami ter skrbijo, da slovenska beseda in izročilo ostajata del vsakdanjega življenja tudi izven meja Republike Slovenije.

Prav društva, kot sta Društvo Slovencev RS „Triglav“ Banja Luka in Društvo „Primorci in Istrani v Prekmurju“, imajo pri tem posebno vlogo. So most med preteklostjo in prihodnostjo, prostor srečevanja različnih generacij ter povezovalni člen med Slovenci doma in v zamejstvu ter diaspori.

Naše sodelovanje ni le formalno, temveč temelji na globokem razumevanju skupne zgodbe, spoštovanju prednikov in skupni želji, da se bogata slovenska dediščina ohrani in prenese naprej. Sodelovanje ni zgolj simbolično, temveč zelo konkretno in stalno. Člani Društva „Primorci in Istrani v Prekmurju“ smo vsako leto prisotni na prireditvi Slovenski dan v Slatini, medtem ko so člani Društva Slovencev RS „Triglav“ Banja Luka redni gostje na vseh naših večjih prireditvah, med njimi tudi Mineštrijade. Ta vzajemna prisotnost potrjuje pristne vezi, medsebojno spoštovanje in skupno voljo po povezovanju.

Naj bo to sodelovanje tudi v prihodnje prostor medsebojnega razumevanja, spoštovanja in ponosa na dediščino, ki so nam jo zapustili naši predniki.

Ob tej priložnosti iskreno čestitamo vodstvu Društva Slovencev RS „Triglav“ Banja Luka za uspešno in zavzeto vodenje društva, prav tako pa vsem članicam in članom za številne aktivnosti, ki jih izvajajo skozi vse leto – in teh res ni malo. Njihovo delo pomembno prispeva k prepoznavnosti slovenske skupnosti ter k ohranjanju slovenske identitete v Bosni in Hercegovini.

**Nataša Tomšič, predsednica
„Primorci in Istrani v Prekmurju“
društvo za ohranjanje tradicije**

FRANCE PREŠEREN V BANJA LUKI

Vsako leto 8. februarja v Sloveniji praznujemo slovenski kulturni praznik - dan, ko je umrl največji slovenski pesnik France Prešeren.

Zato se imenuje tudi Prešernov dan. Hkrati je to državni praznik, kar pomeni, da je dela prost dan in po državi potekajo različne prireditve, posvečene Prešernu in slovenski kulturi. V kulturne ustanove (muzeje, galerije ...) je ta dan vstop prost. Osrednji dogodek je državna proslava večer pred praznikom, na kateri podelijo vsakoletne Prešernove nagrade najbolj zaslužnim posameznikom s področja kulture.

Letošnji slovenski kulturni praznik smo v Društvu Slovencev „Triglav“ v Banja Luki obeležili v četrtek, 20.2.2025 v prostorih društva na prav poseben način. Prireditev smo naslovili France Prešeren v Banja Luki. Povabili smo člane odbora in člane društva, udeležence dopolnilnega pouka slovenščine, starše otrok, ki obiskujejo dopolnilni pouk. Prireditve pa se je udeležil tudi generalni konzul Republike Slovenije v Banja Luki, gospod Miha Vilar.

S članicami Društva, Marijo, Dubravko, Zdenko in Miro, smo slavnostno okrasile prostore društva, vse v znamenju največjega slovenskega pesnika. V murskosoboški knjižnici sem si izposodila veliko različnih knjig, slikanic, biografij o Prešernu, tako da smo uredile tudi kotiček z razstavljenimi knjigami.

Osrednja nit prireditve je bil France Prešeren in njegova najbolj znana pesem *Zdravljica*. Učenka Marija je prebrala zanimiv sestavek o tem, kako danes doživljamo pesnika in od kod njegova popularnost. Učenka Milica pa nam je predstavila okoliščine nastanka pesmi *Zdravljica* in njeno pot do najpomembnejše pesmi v samostojni Sloveniji – 7. kitica *Zdravljice* je namreč himna Republike Slovenije. Učenke dopolnilnega pouka so s pomočjo papirnatega gledališča (kamišibaja) recitirale vsaka po eno kitico *Zdravljice*. Znamenite verze smo tako popestrili z umetniškimi ilustracijami Damijana Stepančiča iz slikanice *Zdravljica*. 7. kitico – himno so vse učenke recitirale skupaj v slovenskem in srbskem jeziku.

Zatem smo skupaj, vsi prisotni na prireditvi, prebrali himno, ki je po mnenju vseh prisotnih nekaj posebnega in unikatnega. Ne poveljuje samo enega naroda, kot večina himen, ampak želi mir, svobodo ter dobre sosedske odnose vsem narodom sveta. Zato sem dodala misel, da je slovenska himna lahko tudi kot neke vrste molitveni obrazec za mir v svetu, s čimer smo se vsi strinjali. Med publiko smo našli tudi nekaj pogumnih posameznic, ki so recitirale Prešernove verze. Članica društva, gospa Nataša Kajmaković, je doživeto prebrala Prešernovo balado *Povodni mož*, o kateri se je kasneje vnela zanimiva debata, kdo je bil skrivnostni zapeljivec, ki je pogubil prelepo Urško. Program je s klarinetom popestril član otroške folklorne skupine Nikša Vukmanović in njegov nastop je bil zanj prav poseben, saj je prvič nastopal v javnosti.

Ob koncu uradnega dela prireditve pa je zbrane nagovoril predsednik društva, gospod Mladen Lunić. S ponosom je predstavil novo številko glasila Društva Slovencev Republike Srbije „Triglav“ Banja Luka – Bilten, ki dokazuje, kako zavzeti in predani so člani društva pri ohranjanju slovenstva v Banja Luki in Slatini. Zatem je sledilo prijetno in pristrčno druženje vseh zbranih ob skromni pogostitvi, ki so spontano pripovedovali o svojih srečanjih s Prešernom in vsak se je pohvalil, da zna vsaj nekaj malega iz njegovih Poezij, nekateri pa, tako kot gospa Nataša, kar veliko.

Tako, da bo kar držalo, kar je zapisal pisatelj Josip Stritar davnega leta 1866:

„Kar je Angležem Shakespeare, Francozom Racine, Italijanom Dante, Nemcem Goethe, Rusom Puškin, Poljakom Mickiewicz – to je Slovincem Prešeren“.

FRANCE PREŠEREN U BANJOJ LUCI

Svake godine 8. februara u Sloveniji obilježavamo slovenski kulturni praznik - dan kada je preminuo najveći slovenački pjesnik France Prešeren.

Zato se i zove Prešernov dan. To je ujedno i državni praznik, što znači da je slobodan dan i širom zemlje se održavaju razne manifestacije posvećene Prešernu i slovenačkoj kulturi. Ulaz u kulturne ustanove (muzeje, galerije i sl.) je na ovaj dan besplatan. Centralni događaj je narodna proslava večere uoči praznika, na kojoj se dodjeljuju godišnje Prešernove nagrade najzaslužnijim pojedincima u oblasti kulture.

Ovogodišnji slovenski kulturni praznik proslavljen je na poseban način u Udruženju Slovenaca Republike Srpske „Triglav“ u Banjoj Luci u četvrtak, 20. februara 2025. godine, u prostorijama Udruženja. Događaj smo nazvali *France Prešeren u Banjoj Luci*. Pozvali smo članove odbora i članove Udruženja, polaznike dodatne nastave slovenačkog jezika, te roditelje djece koja pohađaju dodatnu nastavu. Događaju je prisustvovao i generalni konzul Republike Slovenije u Banjoj Luci, gospodin Miha Vilar.

Sa članovima Udruženja, Marijom, Dubravkom, Zdenkom i Mirom, svečano smo ukrasili prostorije Udruženja, a

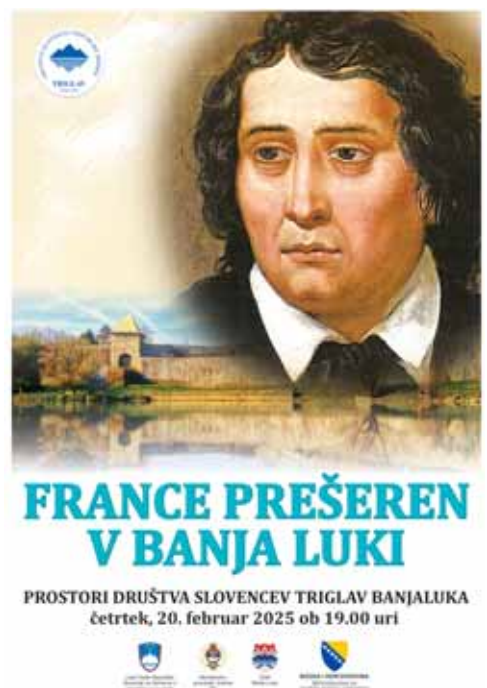
sve u ime najvećeg slovenačkog pjesnika. Mnogo različitih knjiga, slikovnica i biografija o Prešernu sam pozajmila iz biblioteke u Murskoj Soboti, tako da smo opremili i kutak sa izloženim knjigama. Centralna tema manifestacije bila je France Prešeren i njegova najpoznatija pesma *Zdravljica*. Učenica Marija pročitala je zanimljiv esej o tome kako danas doživljavamo pjesnika i odakle mu popularnost. Učenica Milica je predstavila okolnosti nastanka pjesme *Zdravljica* i njen put da postane najvažnija pjesma u samostalnoj Sloveniji – 7. strofa *Zdravljice* je himna Republike Slovenije. Učenici dodatne nastave su izrecitovali po jednu strofu *Zdravljice* koristeći papirni teatar (kamišibaj). Čuvene stihove obogatili smo umjetničkim ilustracijama Damijana Stepančiča iz slikovnice *Zdravljica*. Sedmu strofu – himnu – zajedno su recitovali svi učenici na slovenačkom i srpskom jeziku.

Potom smo svi prisutni zajedno pročitali himnu za koju su svi prisutni vjerovali da je nešto posebno i jedinstveno. Ne veliča samo jedan narod, kao većina himni, već želi mir, slobodu i dobrosusjedske odnose za sve narode svijeta. Zato sam dodala i ideju da slovenačka himna može biti i neka vrsta molitvene forme za mir u svijetu, s čime smo se svi složili. Među publikom smo našli i nekoliko hrabrih pojedinaca koji su kazivali Prešernove stihove. Članica Udruženja, gospođa Nataša Kajmaković, sa velikim emocijama je pročitala Prešernovu baladu *Vodeni čovek*, što je kasnije izazvalo zanimljivu raspravu o tome ko je tajanstveni zavodnik koji je upropastio lijepu Uršku. Program je svojim klarinetom obogatio Nikša Vukmanović, član dječije folklorne grupe, a njegov nastup je bio poseban za njega, jer mu je to bio prvi javni nastup.

Na kraju službenog dijela, skupu se obratio predsjednik Udruženja gospodin Mladen Lunić. Ponosno je predstavio novi broj glasila Udruženja Slovenaca „Triglav“ Banja Luka – Bilten, koji pokazuje koliko su članovi Udruženja posvećeni očuvanju slovenačkog identiteta u Banjoj Luci i Sladini. Uslijedilo je prijatno i srdačno druženje svih okupljenih uz skromnu gozbu, koji su spontano pričali priče o svojim susretima sa Prešerenom, a svi su se hvalili da znaju bar malo njegove poezije, a neki, poput gospođe Nataše, poprilično.

Tako da će važiti ono što je pisac Josip Stritar napisao davne 1866. godine: „Ono što je Šekspir za Engleze, Rasin za Francuze, Dante za Italijane, Gete za Nemce, Puškin za Ruse, Mickiewicz za Poljake – to je Prešeren za Slovence“.

Metoda Perger
Prevod Ana Marjanović

NA FILOLOŠKI FAKULTETI V BANJA LUKI ODPRTA SLOVENSKA UČILNICA

Marinković, Tamara Džatić, Dragana Dragičević Cvjetković, Mario Ćulum in Zoran Vrućinić so prebrali pesmi Toneta Pavčka, Saše Pavček, Ferija Lainščka in Ivana Minattija.

Program smo nadaljevali z ogledom Slovenske učilnice in prijetnim druženjem. Hvala vsem za pomoč pri ureditvi učilnice in za lep večer.

Filološka fakulteta Univerze v Banja Luki je bogatejša za novo opremljeno učilnico za slovenski jezik. Slovesno smo jo odprli v četrtek, 13. marca 2025.

Ureditev Slovenske učilnice je financiral Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, odprtja so se udeležili številni ugledni gostje, med njimi tudi prodekan Univerze v Banja Luki dr. Dalibor Kesić. Nagovoril nas je veleposlanik Republike Slovenije v Bosni in Hercegovini gospod Damijan Sedar.

Dekanja Filološke fakultete dr. Biljana Babić je v uvodnem nagovoru orisala pobude za ustanovitev lektorata, ki deluje že od leta 2018. Dr. Mojca Nidorfer in dr. Damjan Huber s Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik sta v imenu Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani Filološki fakulteti izročila zahvalo za izkazano odlično akademsko sodelovanje na področju slovenistike in slavistike.

Projekta Slovenska učilnica ne bi mogli izvesti brez sodelovanja Društva Slovencev Republike Srbske „Triglav“ Banja Luka. Nagovoril nas je predsednik Društva Mladen Lunić. Mlada članica Društva in učenka dopolnilnega pouka slovenščine Marija Mihajlović je zapela pesem Anice Černejeve „Tri ptičice“, člani pevskega zbora Društva pa so uvodoma zapeli pesem „Tu sem jaz doma“, ob zaključku programa pa pesem „Ljubim te, Slovenija“.

Pozdravil nas je tudi predsednik Slovenske izseljske matice dr. Boris Jesih, ki je prišel v Banja Luko s predstavniki Slovenske prosvetne zveze iz Celovca. Lepoto slovenske besede so nam v kratkem recitalu približali študentke in študenta, ki se na Filološki fakulteti učijo slovenščino. Sonja

Barbara Hanuš

OTVORENA SLOVENSKA UČIONICA NA FILOLOŠKOM FAKULTETU U BANJOJ LUCI

Filološki fakultet Univerziteta u Banjoj Luci obogaćen je no-voopremljenom učionicom za slovenački jezik. Zvanično smo je otvorili u četvrtak, 13. marta 2025. godine.

Uređenje Slovenske učionice finansirala je Kancelarija Vlade Republike Slovenije za Slovence po svijetu, a otvaranju su prisustvovali brojni uvaženi gosti, među kojima i prodekan Univerziteta u Banjoj Luci dr Dalibor Kesić. Obratio nam se ambasador Republike Slovenije u Bosni i Hercegovini, gospodin Damijan Sedar.

Dekan Filološkog fakulteta dr Biljana Babić je u svom uvodnom govoru iznela inicijative za osnivanje lektorata, koji radi od 2018. godine. Dr Mojca Nidorfer i dr Damjan Huber iz Centra za slovenački kao drugi i strani jezik, ispred Filozofskog fakulteta Univerziteta u Ljubljani, uručio je zahvalnicu Filološkom fakultetu za odličnu akademsku saradnju iskazanu u oblasti slovenistike i slavistike.

Projekat Slovenske učionice ne bi se mogao realizovati bez saradnje Udruženja Slovenaca Republike Slovenije „Triglav“ u Banjoj Luci. Obratio nam se predsjednik Udruženja Mladen Lunić. Mlada članica Udruženja i učenica dodatne nastave slovenačkog, Marija Mihajlović otpjevala je pjesmu „Tri ptice“ Anice Černe, a članovi hora Udruženja na početku su otpjevali pjesmu „Ovdje sam doma“, a na kraju programa pjesmu „Volim te Slovenijo“.

Pozdravio nas je i predsjednik Slovenske iseljeničke matice dr Boris Jesih, koji je u Banju Luku došao sa predstavnicima Slovenskog prosvjetnog društva iz Klagenfurta. Na ljepotu slovenačke riječi u kratkom recitalu skrenuli su nam pažnju studenti slovenačkog jezika na Filološkom fakultetu. Sonja Marinković, Tamara Džatić, Dragana Dragičević Cvjetković, Mario Čulum i Zoran Vručinić čitali su pjesme Toneta Pavčka, Saše Pavček, Ferija Lainščka i Ivana Minattija.

Program smo nastavili obilaskom Slovenske učionice i ugodnim druženjem. Hvala svima na pomoći oko uređenja učionice i na odličnoj večeri.

Barbara Hanuš
Prevod Ana Marjanović

KOD PRIJATELJA U SRCU PRLEKIJE

Znajući da pozive prijatelja za posjetu ne treba odbijati i da kao što je red dočekati drage goste, lijepo je i uzvratiti posjetu. Stoga je Izvršni odbor našeg Udruženja 15. i 16. mar-ta 2025. godine, organizovao posjetu jedne manje grupe članova, domaćinstvu našeg prijatelja i uzornog domaćina Mirana Tropa, nama poznatog kao dobrog Mošteka - škofo-vog pomoćnika u krštenju vina, i njegove čestite porodice.

Porodica Trop je jedna od, danas ne više tako brojnih, seoskih porodica, koji žive isključivo baveći se uzgojem vinove loze, proizvodnjom vina i uzgojem svinja. Mnogo lijepih trenutaka doživjela je 16-očlana ekipa Triglavana iz Banje Luke u ta dva dana.

Put nas je vodio preko graničnog prelaza u Gradišci i Hrvatske do graničnog prelaza Macelj gdje smo ušli u lijepu Sloveniju. Prvu stanku smo imali u najstarijem gradu na slo-venskoj teritoriji - Ptuju, u rimskom vremenu poznatu kao Petovio, čiji sam naziv naslućuje jedan kontinuitet naselja hiljadama godina unazad. Ptuj je nastao na malom uzviše-nju iznad rijeke Drave, na mjestu gdje se Alpe završavaju, a počinje Panonija. Grad koji je dugo vremena bio sjeverna granica Rimskog carstva, imao je ogromni strateški značaj u dalekoj prošlosti, pa je tako car Hadrijan na tom mjestu dao sagraditi kameni most, čiji ostaci su i danas vidljivi. Dugo se vremena borio sa čudima rijeke i poplavama dok je danas to riješeno velikim vještačkim jezerom koje nastaje nizvod-no od njega, koje obavlja funkciju retencionog bazena, ali i akumulacija za hidroelektranu. Sam grad Ptuj je poznat po sačuvanoj i od 1960. godine obnovljenoj živopisnoj tradiciji kurentovanja, odnosno proljetnih maskara, kojima su se u pokladnoj nedelji, pred početak uskršnjeg posta, muškarci maskirali u životinje i strašna bića odnosno zle sile koje treba odobrovoljiti da nas napuste i dozvole dolazak nove godine. Posjetili smo i crkvu Svetog Petra i Pavla, koja pripada minoritskom samostanu, starom 750 godina. Crkva je nažalost bila potpuno uništena u savezničkom bombardovanju početkom 1945. godine, jer su njemačke okupacione sile ovu slovensku crkvu u Ptju, pretvorili u magacin. Nakon rata, komunističke vlasti su prostor iskoristili za izgradnju javnog objekta – pošte, a sa osamostalje-njem Slovenije došlo je i do obnove crkve, kojoj je vraćen autentičan izgled, a naročito njenoj uličnoj fasadi, tako da su nam nevjerovatno djelovale slike stanja crkve poslije razaranja i sadašnji izgled nakon obnove. U šetnji po ovom čudesno lijepom gradu prepunom istorije, gradu rimskih trgova i srednjovjekovnih dvoraca, pridružio nam se nas stari prijatelj i novinar na Televiziji Maribor, Dušan Tomažič.

Iz Ptuja smo nastavili put do našeg odredišta tj. do grada Ormoža, prestolnice nezvanične Prleške republike. Tamo nas je dočekaao Peter Kirič, dobri duh tog malenog gradića na istočnoj granici Slovenije, u blizini granice na rijeci Dravi. Udobno smo se smjestili u luksuzno novoopremljeno zdanje hostela, kojim upravlja turistička organiza-cija grada Ormož. Sam grad je toga oblačnog i kišovitog vikenda, nama posjetiocima iz Banje Luke, naviknutim na gužve i buku, djelovao sablasno miran i pust gradić.

Svi smo nestrpljivo čekali vrhunac našeg putovanja kada smo stigli u vinogradarsko selo Runeč, nekoliko kilometara od Ormoža, prepuno tipičnih strmih brežuljaka, koje su vrijedne ruke prleških kmetova i kmetica pretvorile u rodne vino-grade. Ovdje se gaje uglavnom bijele sorte: rizling rajnski i italijanski, šardone, sovinjon, šipon, sivi pinot i rumeni muškat, od kojih se proizvode vrhunska vina, ali i ona namijenjena za špricer, koji je u ovim krajevima omiljeno kafansko piće.

Poslije srdačnog dočeka gdje smo osjetili duh i dah vinskog podruma, imali priliku probati vrhunski šardone i rumeni muškat, ali i čuti nadahnuto recitovane stihove nekadašnjeg ptujskog župana i pjesnika Alojzija Remeca, koje nam je na prleškom narječju prenio svestrani Peter Kirič.

Potom smo prešli u dom Tropovih tačnije u njegovu sobu za prijem gostiju u kojoj dominira zidna peć, koja ne samo što u zimskim časovima zagrijava dom već i služi za sušenje odnosno pečenje mesnih prerađevina. A tih mesnih prerađevina ne da ima kod Tropovih, nego se ne zna koja je od koje ukusnija i ljepša, kako na izgled tako i za nepce. Počevši od domaće paštete, zaseke, kobasice, pečenice, mesa iz tu'ne i ko zna još kakvih specijaliteta, a sve sa do-maćim toplim raženim kruhom, pa još zaslađeno sa kvasenicom, baš se dobro jelo, kao u Balaševičevoj pjesmi. Malo

po malo, uz prijatno druženje, omamljivo vino i poneku pjesmu, vrijeme je odmicalo i teška srca smo se rastali od stare majke Tončke, Mirana, Helene i njihove djece, ali moralo se poći nazad u hostel na itekako potreban odmor i san.

Ujutro su se naši domaćini dobrano potrudili i pripremili nam za oporavak od prethodne večeri toplu kislu juhu i kafu koja nas je okrijepila i pripremila za nove pohode i susrete. Prvo smo posjetili odjeljak Pokrajinskog muzeja Ptuj - Ormož, smješten u obnovljeno zdanje nekadašnje ciglane u Ormožu. Tamo nas je ljubazno dočekala kustos – etnolog Nevenka Korpič, koja nas je vođenjem kroz stalnu i aktuelnu postavku muzeja upoznala sa prošlosti čitavog kraja i načinom života stanovnika Ormoža od praistorije do novijih dana. Zatim smo se prošetali do gradskog dvorca, gdje smo posjetili jedno uspješno socijalno preduzeće, koje se zove Centar ponovne upotrebe, a bavi se kao što i samo ime kaže novom upotrebom predmeta. Predmeta koji su ili koji bi vrlo vjerovatno završili na odlagalištu otpada, da nema inovativnih zaposlenika Centra, koji tim predmetima pronalaze nove korisnike ili im daju novu namjenu i produžuju životni vijek. Time se smanjuje opterećenje životne sredine, a nekim osobama koja teško pronalaze zaposlenje kod tradicionalnih poslodavaca, daje se prilika da se ostvare i egzistencijalno obezbijede.

Naročito nam se dopala ponuda kafe, spremljene na vrelom pijesku u tradicionalnim džezvama, poslužena iz šolja koja sami biramo iz njihove bogate kolekcije ostavljenih predmeta, sa mogućnošću zadržavanja iste. A pali su i neki zanimljivi pazari, s obzirom da vikendom nismo našli nijednu otvorenu radnju, ovdje smo zadovoljili kupoholičarske porive.

Naredna destinacija je bilo obližnje Središče ob Dravi, mjestasce smješteno nešto sjeveroistočnije od Ormoža. A tamo se nalazi jedna od najvećih uljara u Sloveniji, koja proizvodi bučino ulje, odnosno ulje iz bunevinih sjemenki, po imenu Jeruzalem SAT. Specijalno na našu grupu u nedjelju su otvorili vrata svog degustacionog centra, gdje su nas dočekali sa bučnim likerom, a zatim smo odgledali 8-minutni film o tehnologiji uzgoja bundeva i proizvodnji bundevinog

ulja i ne samo ulja već još oko 30 različitih proizvoda u kojima je sastojak ili dodatak ulje ili bundevina sjemenka. A ne samo da smo se upoznali, nego smo poslije filma i probali sve te različite proizvode i oduševili se bogatstvom različitih i očaravajućih ukusa. Iako su domaćini tvrdili da se ne može pretjerati sa konzumacijom ove tako reći super hrane, neki su to ozbiljno shvatili pa im je poslije ipak bilo malo mučno.

I kada smo pomislili da je ovo bio kraj našeg boravka u Prlekiji i druženja sa Peterom, on je odlučio da se zbog kišovitog vremena provozamo i barem iz autobusa upoznamo sa krajolikom jednog od najprepoznatljivijih i najvrednijih vinogradarskih rejona ne samo u Sloveniji nego i u svijetu, Ljutomerško-ormoške vinograde.

Potom je slijedilo još jedno prijatno iznenađenje i dokaz da su banjalučani uvijek i svugdje dobrodošli i uspješni ljudi. Da slučajno gladni i žedni ne napustimo teritoriju Slovenije pobrinuo se naš novi domaćin, a nekadašnji stanovnik Banje Luke, Zlatko Štamberger sa suprugom, koji je još pritom i bratić od naše Mire Dojčinović. Tako da ovo putovanje bilo ne samo susret sa domovinom predaka već i porodično povezivanje.

Ovaj uspješni poslovni čovjek, ali i ljubazni domaćin dočekao nas je u vlastitom ugostiteljskom objektu, koje se nalazi u centru Središča ob Dravi, gdje se nalazi njihov novi dom od devedesetih godina prošlog vijeka. Siti, nasmijani i zadovoljni mogli smo da se pozdravimo od Zlatka, njegove supruge ali i našeg Petera Kiriča koji je nas Triglavane učinio ponosnim i sretnim što imamo takve prijatelje u Sloveniji.

Kao što smo obećali, do nekog novog susreta, do neke nove posjete.

Mladen Lunić

PRI PRIJATELJIH - V OSRČJU PRLEKIJE

Zavedajoč se, da povabila prijateljev na obisk ne gre zavriniti in da je tako, kot se spodobi sprejeti drage goste, lepo obisk tudi vrniti. Zato je upravni odbor našega društva 15. in 16. marca 2025 za manjšo skupino članov organiziral obisk domačije našega prijatelja in vzornega gostitelja Mirana Tropa, ki ga poznamo kot dobrega Moštka – škofovega pomočnika pri krstu vina - in njegove vrle družine.

Družina Trop je ena od zdaj že maloštevilnih podeželskih družin, ki se preživljajo izključno s pridelavo grozdja, pridelavo vina in rejo prašičev. 16-članska ekipa Triglavčanov iz Banje Luke je v teh dveh dneh doživela veliko lepih trenutkov.

Pot nas je peljala čez mejni prehod Gradiška, preko Hrvaške do mejnega prehoda Macelj, kjer smo vstopili v prelepo Slovenijo. Naš prvi postanek je bil v najstarejšem mestu na slovenskem ozemlju - Ptuj, v rimskih časih znanem kot Poetovio, katerega ime že namiguje na kontinuiteto poselitve tisoče let nazaj. Ptuj je nastal na griču nad Dravo, kjer se končajo Alpe in začne Panonski svet. Mesto, ki je bilo dolgo časa na severni meji rimskega imperija, je imelo v davni preteklosti izjemen strateški pomen, zato je cesar Hadrijan dal na tem mestu zgraditi kamniti most, katerega ostanki so vidni še danes. Dolgo so se spopadali z rečnimi muhami in poplavami, danes pa je ta problem rešilo veliko umetno jezero, ki deluje kot zadrževalni bazen, a tudi kot akumulacija za hidroelektrarno. Samo mesto Ptuj je znano po ohranjeni in od leta 1960 prenovljeni pestri tradiciji kurentovanja oziroma spomladanskih maškar, na katerih so se v pustnem tednu, pred začetkom veliko-

nočnega posta, moški preoblekli v živali in strašna bitja oziroma zle sile, ki jih je treba pomiriti, da nas zapustijo in omogočijo prihod novega leta. Ogledali smo si tudi cerkev svetega Petra in Pavla, ki pripada 750 let staremu minoritskemu samostanu. Cerkev je bila žal popolnoma uničena v zavezniškem bombardiranju v začetku leta 1945, saj so nemški okupatorji to slovensko cerkev na Ptuj spremenili v skladišče. Po vojni je komunistična oblast izkoristila prostor za gradnjo javnega objekta – pošte, z osamosvojitvijo Slovenije pa so cerkev obnovili in ji povrnili pristen videz, predvsem ulično pročelje, zato so bile fotografije stanja cerkve po uničenju in njene današnje po-

dobe po prenovi neverjetne. Na sprehodu po tem čudovito lepem mestu, polnem zgodovine, mestu rimskih trgov in srednjeveških gradov, se nam je pridružil naš stari prijatelj in novinar Televizije Maribor Dušan Tomažič.

S Ptuja smo pot nadaljevali do našega cilja, to je do mesta Ormož, glavnega mesta neuradne Prleške republike. Tam nas je pričakal Peter Kirič, dobri duh tistega mesteca na vzhodni meji Slovenije, blizu meje na reki Dravi. Udobno smo bili nameščeni v luksuznem, na novo opremljenem hostlu, ki ga upravlja Turistična organizacija mesta Ormož. Samo mesto se je tistega oblačnega in deževnega vikenda nam obiskovalcem iz Banje Luke, vajenim gneče in hrupa, zdelo srhljivo tiho in zapuščeno.

Vsi smo nestrpno čakali vrhunec naše poti, ki nas je vodila v vinorodno vasico Runeč, nekaj kilometrov od Ormoža, polno tipičnih strmih gričev, ki so jih pridne roke prleških podložnikov spremenile v rodovitne vinograde. Tu gojijo predvsem bele sorte grozdja: renski in italijanski rizling, chardonnay, sauvignon, syrah, sivi pinot in rdeči muškat, iz katerih pridelujejo vrhunska vina, pa tudi tista, namenjena špricerju, ki je v teh krajih priljubljena pijača.

Po toplem sprejemu, kjer smo začutili duh in dih vinske kleti, smo imeli priložnost poskusiti vrhunski chardonnay in muškat rosé, pa tudi slišati zanosne verze nekdanjega ptujskega župana in pesnika Alojzija Remca, ki nam jih je v prleškem narečju predstavil vsestranski Peter Kirič.

Nato smo se preselili v dom družine Trop, natančneje v sobo za goste, v kateri kraljuje lončena krušna peč, ki poleg ogrevanja doma pozimi služi tudi za sušenje in peko mesnih izdelkov. In teh mesnin je pri Tropovih na pretek, zato bi težko rekli, katera je okusnejša in lepša, tako po videzu kot po okusu. Izbirali smo lahko med domačo pašteto, svinjskimi kotleti, klobasami, govejo pečenko, puranjim mesom in kdo ve kakšnimi specialitetami, vse postreženo z domačim toplim rženim kruhom, sladkanim s kislim testom, kar je bil res dober obrok, kot v Balaševičevi pesmi. Počasi, ob prijetnem druženju, opojnem vinu in občasni pesmi, je čas tekkel in težkih src smo se poslovili od stare Tončkine mame, Mirana, Helene in njunih otrok, ker smo se morali odpraviti na prepotrben počitek in spanec.

Zjutraj so se naši gostitelji zelo izkazali in nam pripravili kisló juho in kavo, da smo si opomogli od prejšnjega večera. Krepičen zajtrk nas je poživil in pripravil na nove dogodivščine in srečanja.

Najprej smo si ogledali oddelek Pokrajinskega muzeja Ptuj - Ormož, ki se nahaja v prenovljeni stavbi nekdanje opekarne v Ormožu. Tam nas je prijazno sprejela kustosinja – etnologinja Nevenka Korpič, ki nam je z vodenjem po stalni in aktualni muzejski razstavi predstavila preteklost celotne pokrajine in način življenja prebivalcev Ormoža od prazgodovine do novejšega časa. Nato smo se sprehodili do mestnega gradu, kjer smo si ogledali uspešno socialno podjetje Center ponovne uporabe, ki se, kot že ime pove, ukvarja s predelavo predmetov, ki bi zelo verjetno pristali na odlagališču, če ne bi bilo inovativnih sodelavcev Centra, ki tem predmetom najdejo nove uporabnike ali jim dajo novo namembnost in jim podaljšajo življenjsko dobo. S tem se zmanjša obremenitev okolja; nekaterim ljudem, ki se težje zaposlujejo pri klasičnih delodajalcih, pa je dana možnost, da dosežejo svoje cilje in si zagotovijo preživetje.

Še posebej nam je bila všeč ponudba kave, pripravljene na vročem pesku v tradicionalnih džezvah, postrežene iz skodelic, ki jih obiskovalci sami izberejo iz njihove bogate zbirke zapuščenih predmetov z možnostjo, da jih tudi obdržijo. Pa še nekaj zanimivih tržnic smo obiskali in ker je bil vikend, nismo našli nobene odprte trgovine, tako da smo svoje nakupovalne strasti zadovoljili tukaj.

Naslednji cilj je bilo bližnje Središče ob Dravi, mestece, ki leži nekoliko severovzhodneje od Ormoža. In tam je ena največjih oljarn v Sloveniji, ki proizvaja bučno olje, imenovana Jeruzalem SAT. Posebej za našo skupino so v nedeljo odprli vrata svojega degustacijskega centra, kjer so nas pričakali z bučnim likerjem, nato pa smo si ogledali 8-minutni film o tehnologiji pridelave buč in bučnega olja, pa ne samo olja, ampak približno 30 različnih izdelkov, v katerih sta olje ali bučna semena kot sestavina ali dodatek. Ne samo da smo si na promocijskem filmu ogledali, ampak smo vse te različne izdelke kasneje tudi poskusili in bili navdušeni nad bogastvom različnih in očarljivih okusov. Čeprav so gostitelji zatrjevali, da z uživanjem te, tako imenovane super hrane ne gre pretiravati, so nekateri to vzeli bolj za šalo in jim je bilo potem malo slabo.

In ko smo že mislili, da je s tem konec našega bivanja v Prlekiji in našega druženja s Petrom, se je odločil, da se zaradi deževnega vremena peljemo in vsaj iz avtobusa spoznamo pokrajino enega najbolj prepoznavnih in dragocenih vinorodnih območij ne samo v Sloveniji, ampak tudi v svetu, Ljutomersko-Ormoške gorice.

Sledilo je še eno prijetno presenečenje in dokaz, da so Banjalučani vedno in povsod dobrodošli in uspešni ljudje. Naš novi gostitelj, nekdanji Banjalučan, Zlatko Štamberger in njegova žena, ki je tudi sestrična naše Mire Dojčinović, sta poskrbela, da nismo lačni in žejni zapustili ozemlja Slovenije. Tako to potovanje ni bilo le srečanje z domovino naših prednikov, ampak tudi družinsko srečanje.

Ta uspešen poslovnež in tudi prijazen gostitelj nas je sprejel v lastnem gostinskem objektu, ki se nahaja v središču Središča ob Dravi, kjer stoji že od devetdesetih let prejšnjega stoletja njihov novi dom. Siti, nasmejani in zadovoljni smo se tako poslovili od Zlatka, njegove žene in našega Petra Kiriča, na katerega smo Triglavčani ponosni in veseli, da imamo takšne prijatelje v Sloveniji.

Ob slovesu smo si obljubili, da se ponovno obiščemo in družimo.

VMladen Lunić
Prevod Metoda Perger

PUŠTANJE GREGORČEKA NA VRBASU

Gregorjevo je praznik koji se slavi 12. marta, na praznik Svetog Grgura, Pape i učitelja Crkve.

Običaj vuče korijene iz prethrišćanskog doba, ali ljudi su vjerovali da on predstavlja dolazak proljeća, jer se po starom kalendaru slavio na prvi dan proljeća, kada svijetli dio dana postaje duži. Tada su obučari, kovači i drugi zanatlije, posebno u mjestima u Gorenjskoj, prestali da rade pod vještačkim svjetlom, pa su u rijeke spuštali drvene daske na kojima su palili smolu, što je simbolično značilo da se od vještačkog svjetla, pod kojim su morali raditi cijelu zimu, opraštaju i da počinje rad pod prirodnim svjetlom.

Prema narodnoj tradiciji, na ovaj dan se 'ptice vjenčavaju', pa se praznik vezuje i za zaljubljenе. U Beloj Krajini su poznavali takozvani cvrkut ptica, pa su djeca vjerovala da se ptice ne samo vjenčavaju, već da ostatke svadbenog slavlja ostavljaju u žbunju i pored drveća, pa su roditelji počeli da postavljaju razne poslastice u prirodi, koje su djeca tražila, misleći da je to ostalo od svadbe ptica. Nekada se vjerovalo da na ovaj dan djevojke treba da gledaju u nebo, jer je prva ptica koju je djevojka ugledala tog dana najavljivala kakvog će muža dobiti. Za Gregorjevo su karakteristični i neki drugi običaji. U Prekmurju i Porabju djeca su pjevala koledske pjesme, odnosno išla od kuće do kuće i tražila darove. Ove koledske povorke nastale su po uzoru na Mađare i ponedjelje su se sačuvale do posljednje četvrtine prošlog stoljeća.

U novije vrijeme Gregorjevo postaje sve popularnija turistička atrakcija, ali i dalje uglavnom u Gorenjskoj, na mjestima uz rijeke. Slovenski učitelji su ovaj običaj prenijeli u inostranstvo, gdje žive Slovenci ili potomci Slovenaca, pa čamce, zvane gregorčki, porinu i djeca koja pohađaju dodatnu nastavu slovenačkog jezika u raznim zemljama svijeta.

Zato su se u nedjelju, 23. marta 2025. godine, u 17.30 sati, uz rijeku Vrbas okupili pojedini članovi Udruženja „Triglav“, stariji polaznici dodatne nastave slovenačkog jezika, a posebno mlađi učenici, čiji je zadatak bio da naprave čamce - gregorčke - kod kuće od ekološki prihvatljivih materijala. Učenici su ponijeli maštovite čamce, rađene punom maštom i dječjom kreativnošću, opremljene lampicama. Kada je sunce počelo da zalazi, upalili smo svjetla, svako dijete je podiglo svoj gregorček i ponosno ga predalo predsjedniku Udruženja Mladenu Luniću, koji je, opremljen visokim gumenim čizmama, nosio svaki čamac sa upaljenim svjetlom na sred rijeke Vrbas i pustio ga niz vodu. Okupili smo se da svjedočimo prekrasnom prizoru šarenih čamaca koje rijeka prenosi naprijed-natrag...

Simpatičan običaj zavladao je i u ovim mjestima gdje žive Slovenci i njihovi potomci, pa se već radujemo sljedećem proljeću, kada ćemo ponovo napraviti i puštati gregorčke niz rijeku Vrbas, pozivajući na proljeće, koje je posebno lijepo u Banjoj Luci.

Metoda Perger

SPUŠČANJE GREGORČKOV PO REKI VRBAS

Gregorjevo je praznik, ki se praznuje 12. marca, na god sv. Gregorja, papeža in cerkvenega učitelja.

Šega ima korenine v predkrščanski dobi, vendar se je pri ljudeh uveljavilo prepričanje, da predstavlja prihod pomladi, saj se je po starem koledarju praznovalo na prvi spomladanski dan, ko je svetli del dneva postal daljši. Takrat naj bi čevljarji, kovači in drugi rokodelci, predvsem v krajih na Gorenjskem, prenehali delati ob umetni svetlobi, zato so po rekah spuščali lesene deščice, na katerih so prižigali smolo, kar je simbolno pomenilo, da se umetna svetloba, ob kateri so morali delati čez celotno zimsko obdobje, poslavlja in da se pričinja delo ob naravni svetlobi.

Po ljudskem izročilu se na ta dan 'ptički ženijo', zato je praznik povezan tudi z zaljubljenici. V Beli krajini so poznali t.i. ptičjo ohcet, zato so otroci verjeli, da se ptički ne le ženijo, ampak da pustijo tudi ostanke ženitvenega slavlja po grmovju in ob drevesih in tako so starši pričeli nastavljalati različne priboljške v naravi, ki so jih otroci poiskali ob misli, da je to ostalo od ptičje svatbe. Nekoč je veljalo, da se morajo dekleta na ta dan ozirati v nebo, kajti prva ptica, ki jo je dekle na ta dan videlo, je naznanjala, kakšnega moža bo dobila. Za gregorjevo so značilne tudi nekatere druge šege. V Prekmurju in Porabju so otroci koledovali, torej hodili od hiše do hiše in prosili za darove. Ti koledniški obhodi so nastali po ogrskem zgledu in so se ponekod ohranili do zadnje četrtine prejšnjega stoletja.

V novejšem času postaja gregorjevo vedno bolj turistična atrakcija, a še vedno predvsem na Gorenjskem, v krajih, ki ležijo ob rekah. Učiteljice in učitelji slovenščine so ta običaj ponesli v tujino, kjer živijo Slovenci ali potomci Slovencev, tako da ladjice, imenovane gregorčki, spuščajo tudi otroci, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenščine v različnih državah po svetu.

Zato smo se v nedeljo, 23. marca 2025, ob 17.30 zbrali ob reki Vrbas nekateri člani društva „Triglav“, starejši udeleženci dopolnilnega pouka slovenščine, predvsem pa mlajši učenci, katerih naloga je bila, da doma, iz okolju prijaznih materialov, izdelajo ladjice – gregorčke. Učenke so prinesle domiselne, s polno domišljije in otroške kreativnosti izdelane ladjice, opremljene s čajnimi lučkami. Ko je sonce pričelo zahajati, smo prižgali lučke, vsak otrok je vzel v roke svojega gregorčka in ga s ponosom podal predsedniku društva Mladenu Luniću, ki je opremljen z visokimi gumijastimi škornji ponesel vsako ladjico s prižgano lučko na sredino reke Vrbas in jo spustil v deročo vodo. Zbrani smo bili priča čudovitemu prizoru pisanih ladjic, ki jih je reka nosila sem ter tja ...

Prisrčen običaj se je prijel tudi v teh krajih, kjer živijo Slovenci in njihovi potomci, zato se že veselimo naslednje pomladi, ko bomo ponovno izdelovali in spuščali gregorčke po reki Vrbas in tako priklicali pomlad, ki je v Banja Luki še posebej lepa.

Metoda Perger

SKI SKOKOVI NA PLANICI

Na prijedlog ambasadora Republike Slovenije u Bosni i Hercegovini Damijana Sedara, 26. i 27. marta 2025. godine organizovano je putovanje u Sloveniju za učenike dodatne nastave slovenačkog jezika, s akcentom na gledanje kvalifikacijskih skokova u Planici.

Tako su se bosanskohercegovački učenici pridružili brojnoj drugoj djeci iz Slovenije i inostranstva, koja sada već tradicionalno učestvuju četvrtkom na kvalifikacijama za trodnevna finalna takmičenja sezone skijaških skokova u Planici. Putovanje je prvenstveno zamišljeno kao nagrada za marljivo pohađanje nastave i učenje slovenačkog, kao i motivacija i iskustvo uživo jednog od najvećih slovenskih sportskih događaja u Sloveniji. Ambasada, u saradnji sa Kancelarijom Vlade Republike Slovenije za Slovence po svijetu, Osiguranjem „Triglav“ d.o.o. te ostalim sponzorima pokrili su troškove prevoza, smještaja i većine obroka.

Krenuli smo u srijedu, 26. marta 2025. Autobus je krenuo iz Sarajeva u 5 sati ujutro, gdje je pokupio prvu grupu djece i pratilaca. Na putu su im se pridružili učenici i pratioci iz Kaknja i Tuzle. U Laktašima je autobus bio popunjen učenicima i pratiocima iz Prijedora, Slatine i Banje Luke. Cijela ekipa prešla je granični prijelaz Gradiška u Hrvatsku i Sloveniju, koja nas je dočekala po oblačnom ali i dalje suhom vremenu, što smo najviše željeli.

Uz manja zaustavljanja, u kasnim poslijepodnevним satima stigli smo na naše prvo odredište u Bohinju, gdje smo se udobno smjestili u hostel ispod Vogela. Do večere smo odvojili vrijeme za šetnju uz jezero kroz predivnu prirodu koja se budi iz zimskog sna, koja zbog hladnije alpske klime zaostaje u vegetaciji. Potom smo, već prilično gladni, započeli obilnu, ukusnu večeru, nakon koje smo krenuli u svoje sobe. Mi odrasli smo budno pazili na

djecu, ali djeca su svim svojim djetinjastim trikovima pokušavala prevariti odrasle i odlagati odlazak na spavanje do kasno u noć.

Koliko god se ko naspavao, morali smo ustati nešto poslije šest ujutro, spakovati stvari i doručkovati. Obilan doručak na bazi švedskog stola napunio nas je energijom za dug i naporan dan koji je pred nama. Krenuli smo prema Planici i usput se divili slovenačkim planinama čiji su vrhovi još uvijek pod snijegom. Pratioci iz Prijedora, Alenka i Petar, proveli su vrijeme uz oduševljeno pjevanje slovenačkih pjesama.

Planica nas je čekala u gužvi, sa nekoliko hiljada mladih ljudi, opremljenih navijačkim potrepštinama, i nepregledno mnoštvo autobusa registarskih oznaka iz raznih krajeva iz Slovenije i inostranstva. Razvili smo i slovenačke zastave, zalijepili navijačke naljepnice na lica i ruke i krenuli prema mjestu, gdje smo se pomiješali sa ogromnom gomilom euforičnih pogleda, zagledanih u giganta Planicu, na kojoj će skakači iz brojnih zemalja pokušati da se kvalifikuju za takmičarski dio naredna tri dana. U pozadini je svirala Avsenikova pesma Planica, koja je decenijama bila nezvanična himna skokova na Planici.

Kvalifikacije su počele. Glasni navijači bodrili su svakog skakača, a posebno slovenačke orlove, kako ih sada zovemo. Vjetar je pomalo zadirkivao, pa nismo vidjeli neke ekstremne dužine, ali smo ipak uživali u nevjerovatnoj hrabrosti svih ovih momaka, koji se bez padobrana i mogućih krila spuštaju niz padinu i lete u daljinu. U međuvremenu smo, naravno, ponijeli užinu koja je bila uključena u besplatnu kartu, uživali u krofnama, pili čaj ili jogurt, fotografisali se i tako je polako prolazilo vrijeme posvećeno Planici.

Budući da je Planica poznata i po izuzetnoj logističkoj organizaciji, napustili smo Planicu puni pozitivnih utisaka, bez saobraćajnih gužvi, i uputili se prema Bledu, gdje nas je u ugodnom restoranu dočekaao gradonačelnik Bleda Anton Mežan, koji nam je, zahvaljujući ambasadoru Damijanu Sedaru, bio domaćin.

Ručak je opet bio obilan i ukusan, a za desert smo imali čuvenu bledsku krempitu, koju smo ponijeli kući uprkos njenom primamljivom izgledu, jer su nam tog dana oči bile gladnije od želuca, pa smo već siti sjeli na ručak, nakon čega nas je gradonačelnik Tone, koji je prije stupanja na dužnost bio profesionalni mađioničar, pozvao u svoju kancelariju, odakle je, kako tvrdi a što se i pokazalo tačnim, najljepši pogled: ostrvo usred jezera sa crkvom, a iznad jezera stijena na kojoj caruje dvorac iz bajke. Svi smo imali želju da se fotografiramo sa gradonačelnikom i prelijepom pozadinom, a ljubazni gradonačelnik nam je rado ispunio želju. Zahvalili smo im se na velikom gostoprimstvu, a gradonačelnik nam je ponudio da nas jednom posjeti u ulozi mađioničara u Bosni i Hercegovini. Potom smo prošetali još malo uz jezero, fotografisali se u srcu Bleda i polako napustili bisere Gorenjske. Krenuli smo na dugo putovanje nazad kući. Na izlasku iz Slovenije, obilne kiše počele su da nas prate na putu, vraćajući nas u surovu realnost nepredvidive prirode, koja nije samo lijepa, već s vremena na vrijeme zna da pokaže i svoju superiornost nad ljudima...

Dok ovo pišem, već se zna ishod planičkih takmičenja na kojima je Planica ponovo postala kraljica letenja. Domen Prevc postavio je novi svjetski rekord sa 254,5 m, a u finalnoj nedjeljnoj trci pobijedio je Anže Lanišek. Naravno, ovi rezultati su samo šlag na torti, jer su slovenački momci blistali tokom cijele sezone 2024/25, a da ne govorimo o heroini skakača Niki Prevc, sestri slavne braće Prevc, koja je ovogodišnja dobitnica Kristalnog globusa u ukupnom rezultatu sezone skijaških skokova 2024/25. Čestitamo odličnim Slovencima, svjetskim velesilama u skijaškim skokovima.

Još jednom se iskreno zahvaljujem ambasadoru Sedaru i svim sponzorima na ovom nezaboravnom putovanju u Sloveniju, tokom kojeg smo doživjeli mnogo lijepih stvari. Stoga se nadamo da ćemo i u budućnosti moći ponovo doživjeti ovo neprocjenjivo iskustvo Planice.

Metoda Perger,
učiteljica dodatne nastave slovenačkog jezika

OGLED SMUČARSKIH SKOKOV V PLANICI

Na predlog veleposlanika Republike Slovenije v BiH, Damijana Sedarja, je bil 26. in 27.3.2025 za učence in dijake dopolnilnega pouka slovenščine organiziran izlet v Slovenijo s poudarkom na ogledu kvalifikacijskih skokov v Planici.

Tako so se učenci iz BiH pridružili številnim drugim otrokom iz Slovenije in zamejstva, ki se sedaj že tradicionalno udeležujejo četrtkovih kvalifikacij za tridnevna zaključna tekmovanja sezone v smučarskih skokih in poletih v Planici.

Izlet je bil zamišljen predvsem kot nagrada za dosedanje pridno obiskovanje pouka in učenje slovenščine ter kot motivacija in udeležanje žive izkušnje enega največjih slovenskih športnih dogodkov v Sloveniji.

Veleposlaništvo je v sodelovanju z Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu, Zavarovalnico „Triglav“ d. o. o. in drugimi sponzorji poskrbelo za kritje stroškov prevoza, nočitve in večjega dela prehrane.

Na pot smo se odpravili v sredo, 26.3.2025. Avtobus je ob 5. uri zjutraj krenil iz Sarajeva, kjer je pobral prvo skupino otrok in spremljevalcev. Na poti so se jim pridružili učenci in spremljevalci iz Kaknja in Tuzle. V Laktaših pa smo avtobus napolnili še učenci in spremljevalci iz Prijedora, Slatine in Banje Luke. Celotna ekipa je preko mejnega prehoda Gradiška krenila po Hrvaški v Slovenijo, ki nas je pričakala s sicer oblačnim, a vseeno suhim vremenom, česar smo si najbolj želeli.

Z manjšimi postanki smo pozno popoldne prispeli na našo prvo destinacijo v Bohinj, kjer smo se udobno namestili v hostlu pod Voglom. Do večerje smo izkoristili čas za sprehod ob jezeru po čudoviti, iz zimskega spanja prebujajoči se naravi, ki z vegetacijo zaostaja zaradi hladnejšega alpskega podnebja. Nato smo se že precej lačni lotili obilne okusne večerje, po kateri smo se odpravili v svoje sobe. Odrasli smo budno pazili na otroke, otroci pa so z vsemi otroškimi zvijačami poskušali pretentati odrasle in odložiti spanje na pozne nočne ure.

Ne glede na to, koliko se je kdo naspal, smo morali malo po šesti uri zjutraj vstati, spakirati svoje stvari in po-
zajtrkovati. Obilen samopostrežni zajtrk nas je napolnil z energijo za dolg in naporen dan, ki je bil pred nami. Krenili smo proti Planici in med potjo občudovali slovenske gore, katerih vrhovi so še vedno odeti v snežno belino. Prijedorska spremljevalca Alenka in Petar pa sta nam krajšala čas z zanosnim petjem slovenskih pesmi. Planica nas je pričakala v prireditvenem vrvežu več tisočglave množice mladih, opremljenih z navijaškimi rekviziti ter nepregledne množice avtobusov z registracijskimi tablicami različnih krajev iz Slovenije in tujine. Tudi mi smo razvili slovenske zastave, si na lica in roke prilepili navijaške nalepke in se odpravili na prizorišče, kjer smo se pomešali med nepregledno množico evforičnih pogledov, zazrtih v planiško velikanko, na kateri se bodo to dopoldne poskusili skakalci iz številnih držav uvrstiti v tekmovalni del naslednjih treh dni. V ozadju je donela Avsenikova pesem Planica, ki je že desetletja neuradna himna planiških skokov in poletov. Kvalifikacije so se pričele. Bučni navijači so bodrili vsakega skakalca, najbolj pa slovenske orle, kot jih sedaj že pogovorno imenujemo. Veter je malo ponagajal, zato pač nismo videli ekstremnih dolžin, a kljub temu smo uživali v neverjetnem pogumu vseh teh fantov, ki se brez padal in morebitnih kril spuščajo s smučmi po strmini in poletijo v daljavo. Vmes smo si seveda privoščili malico, ki je bila všteta v brezplačno vstopnico, se posladkali s krofi, popili čaj ali jogurt, se fotografirali in tako je čas, namenjen Planici, počasi potekel. Ker Planica slovi tudi po izjemni logistični organizaciji, smo polni pozitivnih vtisov, brez prometnih zastojev, zapustili Planico in se podali na Bled, kjer nas je v prijetni restavraciji pričakal blejski župan Anton Mežan, ki je bil po zaslugi veleposlanca Damijana Sedarja naš gostitelj.

Kosilo je bilo zopet obilno in okusno in za posledek smo dobili slovito blejsko kremšnito, ki pa smo jo kljub mamljivemu izgledu odnesli s sabo domov, ker so bile ta dan oči bolj lačne kot želodec, zato smo že siti sedli h ko-

silu, po katerem nas je župan Tone, ki je bil pred to funkcijo poklicni čarodej, povabil v svoje županske prostore in v svojo pisarno, od koder je, po njegovih trditvah, za katere se je izkazalo, da držijo, najlepši razgled, kar si ga lahko zamislimo: otoček sredi jezera s cerkvico, nad jezerom skala, na kateri kraljuje pravljični grad. Vsi smo se imeli željo fotografirati z županom in čudovitim ozadjem in prijazen župan nam jo je z veseljem izpolnil. Zahvalili smo se za veliko gostoljubje, župan pa se je ponudil, da nas kdaj obišče v vlogi čarodeja v BIH. Zatem smo se še malo sprehodili ob jezeru, se fotografirali pri blejskem srcu in počasi zapustili gorenjske bisere. Podali smo se na dolg povratek proti domu. Ko smo zapuščali Slovenijo, nas je po poti pričelo spremljati obilno deževje, ki nas je vrnilo v kruto realnost nepredvidljive narave, ki ni samo lepa, ampak zna od časa do časa pokazati tudi svojo premoč nad ljudmi ...

Ko tole pišem, je znan že tudi razplet planiških tekmovanj, na katerih je Planica zopet postala kraljica poletov. Domen Prevc je z 254,5 m postavil nov svetovni rekord, Anže Lanišek pa je na zaključni nedeljski tekmi zmagal. Seveda sta ta rezultata zgolj češnja na torti, saj so slovenski fantje celotno sezono 2024/25 blesteli, da ne omenjam skakalne junakinje Nike Prevc, sestre slovitih bratov Prevc, ki je letošnja dobitnica kristalnega globusa v skupnem seštevku smučarskih skokov sezone 2024/25. Čestitke odličnim Slovincem, svetovni skakalni velesili.

Še enkrat iskrena hvala gospodu veleposlaniku Sedarju in vsem sponzorjem za ta nepozaben izlet v Slovenijo, na katerem smo doživeli marsikaj lepega. Zato upamo, da nam bo še kdaj v prihodnje omogočeno to neprecenljivo doživetje Planice.

Metoda Perger, učiteljica DPS

KONCERT MUŠKOG HORA „POBRATIMIJA“ IZ NOVE GORICE U BANJOJ LUCI

U petak, 28. marta 2025. godine, u izuzetnom ambijentu Kuće Milanovića u Banjoj Luci, održan je koncert muškog hora „Pobratimija“ iz Nove Gorice, uz gostovanje Mješovitog hora „Davorin Jenko“ Udruženja Slovenaca Republike Srpske „Triglav“.

U ime Udruženja „Triglav“, prisutne je pozdravila Lenka Debeljak Perušić, kratko predstavila oba hora i poželjela prisutnima da uživaju u izvedbi.

Publika je mogla uživati u raznovrsnom repertoaru pjesama u izvedbi Muškog hora „Pobratimija“, od „Zdravice“ Franca Prešerna, preko „Triglava“ Jakova Aljaža, „Kraške jeseni“ Srečka Kosovela i Vinka Vodopiveca, do „Tatjane“ Pavla Kranjaka i zanimljivog spleta koroških narodnih pjesama „Ti puebač ja kna lumpej“, te drugih odlično izvedenih pjesama.

Pod dirigentskom palicom Vanje Topić Vještica, naš hor je odlično izveo tri pjesme „Mlade oči“ Jure Robežnika, „Jesenje lišće“ Bogoljuba Dimića i „Dajte, dajte“ Alda Kumra.

Muški hor „Pobratimija“ su 2009. godine osnovali prijatelji koji su željeli da održe veze i da nastave da povezuju svoje živote sa pjevanjem. Hor pjeva kompozicije od baroka, klasicizma, romantizma do modernog, a prije svega klasičnog slovenačkog repertoara za muške horove. Izvor programa su pjesme slovenačkih kompozitora koji su stvorili neprocjenjivu riznicu kompozicija za muško horsko pjevanje.

Od 2020. godine hor radi pod upravom umjetničkog direktora profesora Vladimira Čadeža, dugogodišnjeg člana Slovenačkog okteta. Hor redovno učestvuje na lokalnim manifestacijama, a gostovao je i u Češkoj, Hrvatskoj, Srbiji i Njemačkoj. Posebno su ponosni na performans koji su izveli na poziv ambasade Slovenije u Pragu i kojim su obilježili 150 godina od rođenja arhitekta Jožeta Plečnika u njegovoj Crkvi Srca Presvetog u Pragu.

Da bi se Slovenci koji žive u Banjoj Luci uključili u kulturnu aktivnost slovenačkog društva, važno je da im se omogući kontakt sa domaćim stvaraocima u različitim kulturnim oblastima. Time se čuva i jača slovenački identitet i kultura. Nastupom na cjelovečernjem koncertu u punoj sali ljubitelja horskog pjevanja, MPZ „Pobratimija“ je približilo slovenačko kulturno okruženje u Banjoj Luci i doprinijelo očuvanju i jačanju slovenstva u inostranstvu.

Ana Marjanović

KONCERT MOŠKEGA PEVSKEGA ZBORA POBRATIMIJA IZ NOVE GORICE V BANJA LUKI

V petek, 28.3.2025, je potekal v izjemnem ambientu Hiše Milanović v Banja Luki koncert Moškega pevskega zbora „Pobratimija“ iz Nove Gorice, gostoval pa je tudi Mešani pevski zbor „Davorin Jenko“ Društva Slovencev Republike Srpske „Triglav“.

V imenu Društva „Triglav“ je prisotne pozdravila Lenka Debeljak Perušić, na kratko predstavila oba zbora in prisotnim zaželela, da uživajo v nastopu.

Občinstvo je tako uživalo v raznolikem repertoarju pesmi v izvedbi Moškega pevskega zbora „Pobratimija“, od „Zdravljice“ Franceta Prešerna, preko „Oj, Triglav, moj dom“ Jakoba Aljaža, „Kraške jeseni“ Srečka Kosovela in Vinka Vo-

področjih. S tem ohranjamo in krepimo slovensko identiteto in kulturo. MPZ „Pobratimija“ je z nastopom na celovečernem koncertu v polni dvorani ljubiteljev zborovskega petja približala slovensko kulturno okolje Banja Luke ter prispevala k ohranjanju in krepitvi slovenstva v tujini.

dopivca do „Tatjane“ Pavla Kranjaka in zanimivega venčka koroških ljudskih pesmi „Ti puebač ja kna lumpej“ ter drugih odlično izvedenih pesmi.

Pod taktirko Vanje Topić Vještice je naš zbor odlično izvedel tri pesmi: „Mlade oči“ Jureta Robežnika, „Jesenje lišče“ Bogoljuba Dimića in „Dajte, dajte“ Alda Kumarja.

Moški pevski zbor „Pobratimija“ so leta 2009 ustanovili prijatelji, ki so želeli ohraniti medsebojne odnose in svoje življenje še naprej povezovati s petjem. Zbor poje skladbe od baroka, klasicizma, romantike do sodobnih pesmi, predvsem pa klasičnega slovenskega repertoarja za moške zборе. Vir programa so pesmi slovenskih skladateljev, ki so ustvarili neprecenljivo zakladnico skladb za moško zborovsko petje.

Od leta 2020 zbor deluje pod vodstvom umetniškega vodje profesorja Vladimirja Čadeža, dolgoletnega člana Slovenskega okteta. Zbor se redno udeležuje lokalnih prireditev, gostoval pa je tudi na Češkem, Hrvaškem, v Srbiji in Nemčiji. Še posebej so ponosni na koncert, ki so ga izvedli na povabilo slovenskega veleposlaništva v Pragi in s katerim so obeležili 150. obletnico rojstva arhitekta Jožeta Plečnika v njegovi cerkvi Srca Jezusovega v Pragi.

Da bi se banjaluški Slovenci vključili v kulturne dejavnosti slovenskega društva, je pomembno, da jim omogočimo stik z lokalnimi ustvarjalci na različnih kulturnih

Ana Marjanović

Prevod Metoda Perger

PROLJEĆE SA NACIONALNIM MANJINAMA GRADA BANJA LUKE

U utorak 15. aprila, u sklopu manifestacije *Banjalučko proljeće 2025*, u Domu omladine, održan je koncert *Proljeće sa nacionalnim manjinama Grada Banja Luke*.

Koncert je nastao iz želje da se gradskoj publici prikaže djelić onoga što pojedinci i sekcije udruženja nacionalnih manjina koja djeluju na području grada Banja Luka čine na očuvanju svoje tradicije, kulture i jezika.

Prvi zajednički nastup gradskih udruženja, održan je uz podršku Grada Banja Luka, a na njemu je učestvovalo 7 izvođača, iz 6 udruženja, koja su pjesmom horova i solista, te igrom folklornih grupa uljepšali večer publici koja je ispunila veliku salu Doma omladine do posljednjeg mjesta.

Domaćin ovogodišnjeg okupljanja bilo je Udruženje Slovenaca Republike Srpske „Triglav“ Banja Luka.

Mladen Lunić

POMLAD Z NACIONALNIMI MANJŠINAMI MESTA BANJA LUKA

V torek, 15. aprila 2025, je bil v okviru dogodka *Banjaluška pomlad 2025* v Mladinskem centru koncert *Pomlad z narodnimi manjšinami mesta Banja Luka*.

Koncert je nastal iz želje, da bi mestnemu občinstvu pokazali delček tega, kar posamezniki in sekcije narodnostnih manjšinskih združenj, ki delujejo v mestu Banja Luka, počnejo za ohranjanje svoje tradicije, kulture in jezika.

Prvi skupni nastop mestnih društev je bil organiziran s podporo mesta Banja Luka, sodelovalo pa je 7 nastopajočih iz 6 društev, ki so s pesmimi zborov in solistov ter plesi folklornih skupin polepšali večer občinstvu, ki je do zadnjega kotička napolnilo veliko dvorano Mladinskega centra.

Gostitelj letošnjega srečanja je bilo Društvo Slovencev Republike Srbske „Triglav“ Banja Luka.

Mladen Lunić
Prevod Metoda Perger

NOČ KNJIGE Z BARBARO HANUŠ

23. april je UNESCO pred natanko 30 leti (1995) razglasil za *Svetovni dan knjige*, ki je posvečen promociji branja, založništva in zaščiti avtorskih pravic ter intelektualne lastnine.

Ta datum je bil izbran zato, ker sta 23. aprila 1616 umrli dva velikana svetovne književnosti – William Shakespeare in Miguel de Cervantes. Povezan pa je tudi s starim ljudskim običajem, ki izhaja iz Katalonije, ko si Katalonci na god svetega Jurija poklanjajo vrtnico in knjigo, rekoč: Vrtnica je za ljubezen, knjiga pa je za vedno. Prav tako pa vsako leto na ta dan razglasijo neko mesto, da za eno leto prevzame lento svetovne prestolnice knjige – letos je to Rio de Janeiro.

Slovenija je ena redkih držav, kjer obeleževanje *Dneva knjige* traja vsaj en teden, letos celo do 17. maja s knjižnim sejmom v „Zvezdi“ v Ljubljani, ki bo potekal v okviru *Noči knjige*. To je vseslovenski projekt (od leta 2013), v katerem sodeluje veliko število kulturnih ustanov z različnimi prireditvami, promocijami, predstavitvami ... osrednji dogodki pa potekajo v vseh slovenskih knjižnicah zvečer, 23. aprila.

Letos se je v Društvu Slovencev „Triglav“ v Banja Luki porodila ideja, da bi po vzoru slovenskih *Noči knjige* tudi mi organizirali *Banjaluško noč knjige*. Na četrtkovo uro dopolnilnega pouka slovenščine (24.4.), ki jo obiskuje najstarejša skupina udeležencev, smo povabili Barbaro Hanuš – dolgoletno učiteljico DPS v Banja Luki, sedanjo lektorico slovenskega jezika na Filološki fakulteti v Banja Luki, urednico slovenskih otroških revij, predvsem pa izjemno avtorico otroške literature. Novejši del tega obsežnega ustvarjalnega bogastva nam je predstavila tako nazorno, živo in slikovito, da smo vsi zbrani pozabili na čas in se prepustili dogodivščinam Barbarinih junakov, med katerimi zagotovo izstopata Luka in Marko. Po Barbarini predstavitvi smo se vsi – udeleženci DPS, članice upravnega odbora Društva „Triglav“ in Barbarini študenti – še malo družili ob skromni pogostitvi. Še posebej moram izpostaviti posebno gostjo večera, dekanjo Filološke fakultete dr. Biljano Babić, ki je s svojo prisotnostjo na prireditvi vsekakor izkazala veliko naklonjenost in spoštovanje Barbari Hanuš, prav tako pa tudi Društvu Slovencev „Triglav“, za kar se ji iskreno zahvaljujem.

Vsi smo se strinjali, da je knjiga – čeprav otroška – neprecenljiv vir vsega dobrega in da je ne more nadomestiti noben tehnološki nadomestek na svetovnem spletu, prav tako pa tudi ne umetna inteligencija. Zato naj živijo papirnate knjige in njihovi človeški avtorji!

Metoda Perger

NOĆ KNJIGE S BARBAROM HANUŠ

Prije tačno 30 godina (1995.godine), UNESCO je proglasio 23. april *Svjetskim danom knjige*, posvećenim promociji čitanja, izdavaštva i zaštiti autorskih prava i intelektualnog vlasništva.

Ovaj datum je odabran jer su dva velikana svjetske književnosti – William Shakespeare i Miguel de Cervantes – umrli 23. aprila 1616. godine. Takođe je povezan sa starim narodnim običajem koji potiče iz Katalonije, kada

Katalonci na praznik Svetog Đorđa jedni drugima poklanjaju ružu i knjigu, govoreći: Ruža je za ljubav, a knjiga je zauvijek. Pored toga, svake godine na ovaj dan, proglašava se grad koji će na godinu dana preuzeti titulu Svjetske prestolnice knjige - ove godine to je Rio de Janeiro.

Slovenija je jedna od rijetkih zemalja u kojoj proslava *Dana knjige* traje najmanje sedmicu dana, ove godine čak do 17. maja Sajmom knjiga u „Zvezdi“ u Ljubljani, koji će se održati u okviru *Noći knjige*. Ovo je nacionalni projekat (od 2013. godine), u kojem učestvuju veliki broj kulturnih institucija sa raznim događajima, promocijama, prezentacijama... a glavni događaji se održavaju u svim slovenačkim bibliotekama uveče 23. aprila.

Ove godine, Udruženje Slovenaca „Triglav“ u Banjoj Luci došlo je na ideju da organizuje *Banjalučku noć knjige*, po uzoru na *Slovenačke noći knjige*. Pozvali smo Barbaru Hanuš na dodatnu nastavu slovenačkog jezika u četvrtak (24. aprila 2025. godine), koji pohađa najstarija grupa polaznika. Barbara je bila dugogodišnja učiteljica dodatne nastave slovenačkog jezika u Banjoj Luci, trenutno predaje slovenački jezik na Filološkom fakultetu u Banjoj Luci, urednica je slovenačkih dječjih časopisa, a prije svega izuzetna autorica dječije književnosti. Noviji dio ovog opsežnog stvaralačkog bogatstva predstavila nam je tako jasno, živopisno i slikovito da smo svi okupljeni zaboravili na vrijeme i prepustili se avanturama Barbarinih junaka, među kojima se svakako ističu Luka i Marko. Nakon Barbarine prezentacije, svi smo se – polaznici dodatne nastave, članovi Izvršenog odbora Udruženja „Triglav“ i Barbarini učenici - družili neko vrijeme uz zakusku. Posebno moram istaknuti specijalnu gošću večeri, dekanesu Filološkog fakulteta, dr Biljanu Babić, koja je svojim prisustvom na događaju svakako pokazala veliku naklonost i poštovanje prema Barbari Hanuš, kao i prema Udruženju Slovenaca „Triglav“, na čemu joj se iskreno zahvaljujem.

Svi smo se složili da je knjiga - čak i dječija knjiga - neprocjenjiv izvor svih dobrih stvari i da je nijedna tehnološka zamjena na internetu ne može zamijeniti, kao ni umjetna inteligencija. Neka žive papirne knjige i njihovi ljudski autori!

Metoda Perger

Prevod Ana Marjanović

GOSTOVANJE HORA „VINKO VODOPIVEC“

Poslije punih 8 godina, banjalučka publika imala je priliku ponovo uživati u nastupu muškog hora „Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec“, koji dolazi iz Ljubljane.

U petak, 25. aprila 2025. godine, održan je koncert u Muzeju savremene umjetnosti Republike Srpske. Na taj način u ovoj reprezentativnoj ustanovi kulture, gdje je u toku izložba *Pitanje pogleda*, slovenačkog fotografa Jake Babnika, poklopila su se dva kulturna događaja, umjetnika koji dolaze iz Republike Slovenije.

Hor, koji njeguje tradiciju dugu preko 70 godina, čine uglavnom studenti iz slovenačke pokrajine Primorske, koji probe održavaju u Ljubljani gdje studiraju na različitim fakultetima, ali ih sve povezuje ljubav prema horskom pjevanju. Prošle godine, na 28. slovenačkom horskom takmičenju „Naša pjesma“, osvojili su srebrnu medalju.

U Banjoj Luci su pod vodstvom dirigenta Jakoba Barboa, izveli svoj standardni repertoar, koji se sastoji od slovenačkih narodnih pjesama, djela savremenih slovenačkih autora i duhovnih pjesama. Publika koju su činili pretežno članovi Udruženja Slovenaca „Triglav“, uživala je u fantastičnom izvođenju mladih pjevača, koji su u izložbenoj sali Muzeja koja se pokazala kao prostor savršene akustike, izveli koncert za pamćenje.

Organizator koncerta je Udruženje Slovenaca Republike Srpske „Triglav“ iz Banje Luke u saradnji sa Muzejem savremene umjetnosti Republike Srpske.

Mladen Lunić

GOSTUJOĆI NASTOP PAZ VINKO VODOPIVEC

Po već kot 8 letih je imela banjaluška publika ponovno priliku uživati u nastupu moškog pevskega zbora „Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec“, ki prihaja iz Ljubljane.

V petek, 25. aprila 2025, je bil v Muzeju sodobne umetnosti Republike Srpske koncert. Tako sta v tej reprezentativni kulturni ustanovi, kjer trenutno poteka razstava *Vprašanje pogleda*, slovenskega avtorja Jaka Babnika, sovpadala dva kulturna dogodka, na katerih so nastopili umetniki iz Republike Slovenije.

Zbor, ki ima već kot 70-letno tradiciju, sestavljajo većinom študentje s Primorske, ki imajo vaje v Ljubljani, kjer študiraju na različnih fakultetah, vse pa jih združuje ljubezen do zborovskog petja. Lani su na 28. takmičanju slovenskih zborov *Naša pesem* osvojili srebrno odličje.

V Banja Luci su pod vodstvom dirigenta Jakoba Barba izveli svoj standardni repertoar, ki ga sastavljaju slovenske ljudske pesmi, dela sodobnih slovenskih avtorjev in duhovne pesmi. Občinstvo, ki su ga većinom sastavljali člani Društva Slovencev „Triglav“, je uživalo u fantastičnom nastupu mladih pevecu, ki su u razstavni dvorani muzeja, ki se je izkazala za prostor z odlično akustikom, izveli nepozabni koncert.

Organizator koncerta je bilo Društvo Slovencev Republike Srpske „Triglav“ iz Banja Luke u sodelovanju z Muzejem sodobne umetnosti Republike Srpske.

Mladen Lunić

Prevod Metoda Perger

24. SREČANJE UČENCEV DOPOLNILNEGA POUKA SLOVENSKEGA JEZIKA IN KULTURE V TUZLI

V soboto in nedeljo, 10. – 11.5.2025, je v Tuzli potekalo srečanje učencev dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture iz Bosne in Hercegovine.

Učenci DPS iz Društva „Triglav“ so se skupaj s spremljevalkami – Oksano, Zdenko in učiteljico Metodo, iz Banje Luke odpravili na pot že jutraj, čeprav je bil pričetek srečanja ob 12. uri z nastanitvijo udeležencev v hotelu *Miris dunja* v Tuzli. Po poti smo si namreč ogledali samostan srbske pravoslavne cerkve Ozren, ki se nahaja v občini Petrovo in spada med nacionalne spomenike BIH. Po ogledu smo pot nadaljevali proti Tuzli, kjer smo se skupaj z drugimi učenci namestili v hotelu *Miris dunja* in se pred kosilom odpravili v center mesta, kjer smo obiskali Hišo športa, v kateri smo si ogledali 100-letno zgodovino RSD „Svoboda“ in vse tuzlanske velikane športa ter njihove dosežke. Potem smo se odpravili na ogled Biološke zbirke, kjer nam je kustos muzeja predstavil zbirko rudnin in mineralov, prav tako pa smo veliko izvedeli o rastlinstvu in živalstvu s tega območja. Pred kosilom smo si še malo pretegnili telo v Centru za ples in rekreacijo, kjer so se učenci pod vodstvom učiteljice plesa naučili nekaj osnovnih korakov disko plesov in plesov ča-ča-ča ter salsa. Za konec smo se igrali igro plesni telefon. Po plesni delavnici je sledilo kosilo. Pozni popoldan in večer je vsaka skupina preživela po svoje. Banjalučani smo se odpravili v trgovski center Bingo. Sledila je večerja in po večernem sprehodu smo se utrujeni odpravili spat.

Naslednji dan smo po zajtrku nadaljevali z aktivnostmi na kompleksu Panonska jezera, kjer smo najprej imeli zanimivo izobraževalno delavnico o čebelah in medu, ki sta jo izvedla čebelarja iz Čebelarskega društva „Nektar“. Izvedeli smo veliko zanimivosti o čebelah, čebelarstvu in medovitih rastlinah, prav tako pa smo lahko okusili različne vrste medu. Vsak je za darilo prejel stekleničko geografsko zaščenega Majevičkega medu, ki je zelo okusen. Zatem smo naredili velik krog in vsak udeleženec srečanja se je na kratko predstavil. Pred koncem druženja smo se še posprehajali ob jezerih in se poslovili. Banjaluška skupina se je ob povratku domov še na kratko ustavila pri umetnem jezeru Modrac, ki se nahaja v občini Lukavac, v katerem živi veliko različnih vrst rib. Z ladjico smo se popeljali po jezeru in uživali v čudoviti pomladni vegetaciji.

Čeprav je druženje učencev DPS iz BiH sedaj že tradicionalno na lokacijah, ki se ciklično menjavajo, so ta srečanja vedno lepa in zanimiva ter polna nepozabnih spominov in navezovanja novih stikov ter prijateljstev.

Zahvaljujemo se tokratnim gostiteljem Slovenski skupnosti Tuzla za bogat in pester program ter veliko gostoljubnost. Vidimo se naslednje leto v Prijedoru.

Metoda Perger

24. SUSRET UČENIKA DODATNE NASTAVE SLOVENAČKOG JEZIKA I KULTURE U TUZLI

U subotu i nedjelju, 10. i 11. maja 2025. godine, u Tuzli je održan susret učenika dodatne nastave slovenačkog jezika i kulture iz Bosne i Hercegovine.

Učenici dodatne nastave slovenačkog jezika iz Udruženja „Triglav“, zajedno sa svojim pratiocima - Oksanom, Zdenkom i nastavnicom Metododom, iz Banje Luke su krenuli na put u jutarnjim satima, iako je sastanak u Tuzli bio predviđen za 12 sati. Usput smo posjetili manastir Ozren, koji se nalazi u opštini Petrovo i jedan je od nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine. Nakon obilaska, nastavili smo putovanje prema Tuzli, gdje smo se s ostalim učenicima smjestili u hotel *Miris dunja* i prije ručka otišli u centar grada, gdje smo posjetili Dom sportova. Tu smo vidjeli 100-godišnju istoriju RSD „Sloboda“ i sve tuzlanske sportske velikane i njihova dostignuća. Zatim smo posjetili Biološku zbirku, gdje nam je kustos muzeja predstavio zbirku ruda i minerala, a također smo mnogo naučili o flori i fauni tog područja. Prije ručka, malo smo se protegli u Centru za ples i rekreaciju, gdje su učenici, pod vodstvom učitelja plesa, naučili neke osnovne korake za disk, ča-ča-ča i salsu. Na kraju smo odigrali partiju plesnog telefona. Nakon plesne radionice uslijedio je ručak. Svaka grupa je provela kasno popodne i večer na svoj način. Mi, Banjalučani, otišli smo u tržni

centar Bingo. Uslijedila je večera, a nakon večernje šetnje, iscrpljeni smo otišli na spavanje.

Sljedećeg dana, nakon doručka, nastavili smo s aktivnostima u kompleksu Panonskih jezera, gdje smo prvo imali zanimljivu edukativnu radionicu o pčelama i medu, koju su vodili pčelari iz Pčelarskog udruženja „Nektar“. Naučili smo mnogo zanimljivih stvari o pčelama, pčelarstvu i medonosnim biljkama, a mogli smo i kušati različite vrste meda. Svi su na poklon dobili teglicu geografski zaštićenog Majevičkog meda, koji je veoma ukusan. Nakon toga smo napravili veliki krug i svaki učesnik sastanka se ukratko predstavio. Prije kraja druženja, prošetali smo se uz jezera i oprostili. Na putu kući, banjalučka grupa se nakratko zaustavila kod vještačkog jezera Modrac, koje se nalazi u opštini Lukavac, a koje je dom mnogim različitim vrstama riba. Vozili smo se čamcem po jezeru i uživali u prekrasnoj proljetnoj vegetaciji.

Iako je okupljanje učenika dodatne nastave slovenačkog jezika iz Bosne i Hercegovine sada već tradicija na lokacijama koje se ciklično mijenjaju, ovi susreti su uvijek lijepi i zanimljivi, puni nezaboravnih uspomena i stvaranja novih kontakata i prijateljstava.

Želimo se zahvaliti ovogodišnjim domaćinima, Slovenskoj zajednici u Tuzli, na bogatom i raznovrsnom programu i odličnom gostoprimstvu. Vidimo se sljedeće godine u Prijedoru.

Metoda Perger

Prevod Ana Marjanović

POSJETA SLOVENAČKOJ ZAJEDNICI U PORABJU - ŠTEVANOVCI

U periodu 14-16.5.2025. godine, učenici dodatne nastave slovenačkog jezika u Banjoj Luci i Slatini i članovi Udruženja Slovenaca „Triglav“ posjetili su slovenačku zajednicu u Porabju, tačnije u mjestu Števanovci u Mađarskoj.

Bio je to program od tri sadržajna dana koja nam je organizovala učiteljica Metoda Perger, kojom prilikom smo mogli vidjeti kako slovenačka nacionalna manjina živi u Mađarskoj, kako je organizovana nastava, kao i na koji način čuvaju slovenačke običaje i tradiciju.

Na put u Porabje smo krenuli u srijedu, 14.5.2025. godine i prva stanica nam je bila Regionalna i studijska biblioteka u Murskoj Soboti. To je centralna regionalna biblioteka za Opštinu Murska Sobota, odnosno za 12 opština (između ostalih i za Beltince, Hodoš, Kuzmu, Moravske Toplice i dr.) te zavičajna biblioteka za Prekmurje, Prlekiju i Porabje. Biblioteka ima odjel za učenje, opšte obrazovanje i mlade, a prikuplja slovenačke štampane materijale, naučnu, stručnu i književnu literaturu i druge materijale o regiji, posebno starije slovenačke pomurske štampane materijale i literaturu na mađarskom jeziku. Osigurava redovan protok slovenačke literature u slovenačko Porabje u Mađarskoj i razmjenjuje naučnu literaturu s mađarskim i austrijskim bibliotekama. Naši domaćini, bibliotekarka Metka Celec i zamjenik direktorice Albert Halász su nas kratko upoznali o radu biblioteke i brojim projektima u koje su uključeni.

Nakon posjete biblioteci, uputili smo se kratko u obilazak Soboškoga jezera, koje je vještačko jezero, ali koje izgleda kao da je prirodno utopljeno u okolinu. Na obali jezera se nalazi paviljon Expanso koji je nastao u sklopu projekta „Kapija Pomurja - Regionalni promotivni centar“ i predstavlja investiciju u jačanje turističkog, ekonomskog, kulturnog i sportskog potencijala Pomurja.

Poslije kratke šetnje, nastavili smo put do mjesta Števanovci u opštini Monošter, gdje nas je čekala naša domaćica, direktorica Dvojezične osnovne škole „Števanovci“ Agica Holecz. Smjestili smo se u dom pored crkve, a nakon večere, u razgovoru sa Agicom, čuli smo o istorijatu mjesta koje je dobilo ime po cistercijskom opatu Svetom Štefanu Hardingu iz Engleske i obišli crkvu njemu posvećenu. Sadašnja crkva izgrađena je 1785. godine na mjestu prethodne kapele, a unutrašnjost je bogato uređena i oslikana. Godine 2005, u lijevom brodu crkve postavljena

je spomen-ploča s imenima župnika i kapelana koji su ovdje služili između 1785. i 2001. godine. Među tim sveštenicima bilo je mnogo neslovenskih nacionalnosti, ali su mnogi naučili lokalni slovenski dijalekt i na njemu su služili misu.

Sveta misa se služi na slovenskom jeziku jednom mjesečno, a slovenska molitva je prisutna i na mađarskim misama. Orgulje su 2007. godine napunile sto godina, a u to vrijeme je obavljena i njihova restauracija. Od 2010. godine liturgiju prati stalni crkveni hor. Ispred crkve se nalaze veličanstvene lipe, koje mjestu daju jedinstvenu atmosferu i u čijem hladu smo i mi uživali tokom naše posjete.

Drugi dan posjete, u četvrtak 15.5.2025. godine, nakon doručka smo posjetili DOŠ „Števanovci“ gdje su nam učenici Melissa i David predstavili školstvo, tradiciju i običaje, jela i uopšte život slovenačke zajednice u Porabju nekad i sad. U zanimljivim prezentacijama, mogli smo vidjeti koliko su se uslovi života promijenili nabolje i koliko su se očuvali tradicija, običaji i hrana. Domaćini su nam pripremili i dvije zanimljive radionice i to, grnčarsku radionicu i radionicu izrade cvjetića od krep papira. Svi smo učestvovali i upoznavali proces izrade ukrasa i tehnika koje treba primijeniti da bi oni bili što ljepši, a svako je sebi ponio ono što je napravio za uspomenu. Na grnčarskoj radionici smo uz pomoć pravog majstora grnčarije, nako odmah a neko i nakon nekoliko pokušaja, uspjeli napraviti zdjelice, šoljice,

tanjiriće koje će nam učiteljica Metoda nakon sušenja i pečenja donijeti u Banja Luku u narednom periodu.

Nakon radionica, otišli smo u Graničarski muzej u Števanovcima, gdje smo u bivšoj karaveli, na stalnoj muzejskoj izložbi, dobili uvid u svakodnevni život graničara, koji su ovdje služili do 2006. godine. Vidjeli smo dežurnu sobu sa cijelom telefonskom centralom, kao i uniforme i oružje, te predmete iz 1970-ih i 1980-ih: jakne stražara, čizme, boce za vodu, patrolne torbe, opremu za hemijsku zaštitu i još mnogo toga. Zanimljiv predmet iz najsurovijih vremena gvozdene zavjese je „obuča“ koja se koristila za prevaru graničara: jelenska kopita vezana za cipele, ostavljajući lažne životinjske tragove. Još jedan neobičan eksponat je sveska u kojoj su zabilježena imena onih mještana koji su prijavili ili pomogli u hvatanju ilegalnih prelaznika granice. U dvorištu smo vidjeli terensko vozilo Lada Niva, granični kamen, kabinu graničara i kratki dio zauzetog graničnog pojasa s bodljikavom žicom. Izložena je i originalna granična rampa s prelaza Hegyeshalom prema Austriji, pa čak i amfibijsko vozilo koje se koristilo za patroliranje jezerom Nežidar i njegovom okolinom.

Po obilasku ovog muzeja, Agica nas je odvela u posjetu selu Andovci, najmanjem slovenačkom selu u Porabju, gdje smo, u dvorištu porabskog imanja, mogli vidjeti Mali Triglav - stijenu koju je Andovcima poklonio Nacionalni park Triglav. Danas je to jedinstveni nacionalni i kulturni spomenik, pravi „simbol slovenstva“ u krajnjem zapadnom kutku Mađarske. U njegovu bazu ugrađen je po jedan kamen iz svake regije Mađarske u kojoj žive Slovenci. Dakle, ne samo iz sedam slovenačkih sela oko Monoštra, već i iz Szombathelyja, Budimpešte i Mosonmagyaróvára. Inače, od ove tačke, grupa entuzijastičnih Slovenaca iz Porabja svake godine se uputi na Triglav, na pješačenje dugo tri stotine kilometara.

Važan turistički i kulturni spomenik u Andovcu je Porabsko domaćinstvo, staro stoljeće i po. Čak i nakon renoviranja, eksterijer i enterijer zgrade vjerno čuvaju nekadašnji seoski način života. U autentičnom životnom okruženju, imali smo priliku prošetati od kuhinje sa starim pločicama i ugrađenom peći sve do rustikalne spavaće sobe. Debljina zidova zgrade dostiže pola metra i služi kao odlična toplotna izolacija. U ovoj spomen-kući se nalaze očuvani predmeti iz davnina koji su nam dočarali kako su nekada živjeli ljudi u tim krajevima i kojim poslovima su se bavili.

Iako je bilo oblačno vrijeme, a ponekad i kišno, nismo mogli a da najmlađe ne odvedemo u Ekološki avanturistički park u Andovcima. Avanturistička staza Cekinček je spoj prirode i avanturističkog parka. Zaštićene biljke i životinje u krajoliku predstavljene su na trojezičnim bilbordima duž staze, koja je dugačka oko kilometar. Posjetoci napreduju od stanice do stanice rješavajući zanimljive i razigrane zadatke, a moraju se, između ostalog, kretati kroz lavirint i koristiti dvogled kako bi pronašli skrivene životinje u parku.

Uspjeli smo otići i do prave mađarske čarde Székely Tanya blizu Monoštra, gdje smo mogli steći utiske o tradicionalnom mađarskom restoranu ali i kupiti i poneki suvenir, nakon čega smo prošetali i po Monoštru ili Szentgotthárdu, kako glasi ime na mađarskom jeziku. To je grad u zapadnoj Mađarskoj u Željeznoj županiji. Smješten je na obali rijeke Rabe uz granicu prema Austriji i predstavlja kulturno središte mađarskih Slovenaca.

Zadnji dan naše posjete je počeo obilaskom muzeja Avgusta Pavla gdje nas je domaćica Margit Mayer provela kroz štajersku kuću koja je prvobitno bila izgrađena za radnike u fabrici, a od 1982. godine u njoj se nalaze izložba lokalne istorije nazvana po Avgustu Pavlu i zbirka slovenskih nacionalnosti. Stalna izložba predstavlja grnčarstvo i način života Slovenaca u području oko Monoštra. Muzej je dobio ime po lingvisti i etnologu Avgustu Pavelu, koji je proučavao život i jezik ljudi koji su ovdje živjeli.

Nakon toga smo otišli na Radio Monošter gdje smo dali intervju novinarki Vallérii Czászár i razgovarali sa direktorom radija Attilom Bartakovicsem.

Puni utisaka sa ovog putovanja, uputili smo se kući u nadi da ćemo biti u mogućnosti ugostiti neke od novih prijatelja koje smo stekli na ovom zanimljivom putovanju koje je omogućeno uz finansijska sredstva Kancelarije Vlade Republike Slovenije za Slovence po svijetu.

OBISK SLOVENSKE SKUPNOSTI V PORABJU - ŠTEVANOVCI

14 - 16.5.2025 so učenci dopolnilnega pouka slovenščine v Banja Luki in Slatini ter člani Društva Slovencev „Triglav“ obiskali slovensko skupnost v Porabju, natančneje v vasi Števanovci na Madžarskem.

Šlo je za tridnevni program, ki ga je za nas organizirala učiteljica Metoda Perger, v katerem smo si lahko ogledali, kako živi slovenska narodna manjšina na Madžarskem, kako je organiziran pouk ter kako ohranjajo slovenske običaje in tradicijo.

Naš izlet v Porabje smo pričeli v sredo, 14. maja 2025, naš prvi postanek pa je bila Pokrajinska in študijska knjižnica v Murski Soboti. Je osrednja območna knjižnica za Mestno občino Murska Sobota, to je za 12 občin (med drugim Beltince, Hodoš, Kuzmo, Moravske Toplice itd.) in krajevna knjižnica za Prekmurje, Prlekijo in Porabje. Knjižnica ima oddelek za učenje, splošno izobraževanje in mladino ter zbira slovensko tiskano gradivo, znanstveno, strokovno in jezikoslovno literaturo ter drugo gradivo o regiji, zlasti starejše slovensko pomursko tiskano gradivo in literaturo v madžarskem jeziku. Zagotavlja reden dotok slovenske literature v slovensko Porabje na Madžarskem in izmenjuje znanstveno literaturo z madžarskimi in avstrijskimi knjižnicami. Naša gostiteljica, knjižničarka Metka Celec in namestnik direktorice Albert Halász, sta nam na kratko predstavila delo knjižnice in številne projekte, v katere je knjižnica vključena.

Po ogledu knjižnice smo si na kratko ogledali Soboško jezero, ki je sicer umetno jezero, a je videti, kot da se je naravno zlilo z okolico. Na obali jezera stoji paviljon Expano, ki je nastal v okviru projekta Vrata Pomurja – Regionalni promocijski center in predstavlja naložbo v krepitev turističnega, gospodarskega, kulturnega in športnega potenciala Pomurja.

Po kratkem sprehodu smo nadaljevali pot do vasi Števanovci na Madžarskem, kjer nas je pričakala naša gostiteljica, ravnateljica Dvojezične osnovne šole „Števanovci“ Agica Holcz. Namestili smo se v domu ob cerkvi in po večerji smo v pogovoru z Agico slišali marsikaj o zgodovini kraja, ki je dobil ime po cistercijskem opatu svetem Štefanu Hardingu iz Anglije, in si ogledali cerkev, ki mu je posvečena. Sedanja cerkev je bila zgrajena leta 1785 na mestu prejšnje kapele, notranjost

pa je bogato okrašena in poslikana. Leta 2005 je bila v levi ladji cerkve postavljena spominska plošča z imeni župnikov in kaplanov, ki so tukaj služili med letoma 1785 in 2001. Med temi duhovniki jih je bilo veliko neslovanskih narodnosti, vendar so se mnogi naučili lokalnega slovenskega narečja in v njem maševali.

Sveto mašo v slovenskem jeziku obhajajo enkrat na mesec, slovenska molitev pa je prisotna tudi na madžarskih mašah. Leta 2007 so orgle dopolnile sto let, takrat je prišlo tudi do njihove obnove. Liturgijo od leta 2010 spremlja stalen cerkveni pevski zbor. Pred cerkvijo se bohotijo mogočne lipe, ki dajejo kraju svojevrstno podobo.

Drugi dan obiska, četrtek, 15.5.2025. Po zajtrku smo obiskali Dvojezično osnovno šolo „Števanovci“, kjer sta nam učenca Melissa in David predstavila izobraževalni sistem, tradicije in običaje, jedi ter vsakdanje življenje slovenske skupnosti v Porabju nekoč in danes. V zanimivih predstavitvah smo si lahko ogledali, koliko so se življenjske razmere spremenile na bolje in koliko se je ohranilo tradicij, običajev in jedi. Gostitelji so nam pripravili tudi dve zanimivi delavnici, lončarsko delavnico in delavnico izdelovanja cvetlic iz krep papirja. Vsi smo sodelovali in spoznali postopek izdelave okraskov ter tehnike, ki jih je treba uporabiti, da bodo izdelki čim lepši, vsak pa je odnesel domov tisto, kar je naredil, kot spominek. Na lončarski delavnici nam je s pomočjo pravega lončarskega mojstra uspelo izdelati skledo, skodelico in krožnike, nekatere takoj, nekatere pa po več poskusih, ki jih bo naša učiteljica Metoda po sušenju in žganju prinesla v Banja Luko.

Po delavnicah smo se odpravili v Graničarski muzej v Števanovcih, kjer smo v nekdanji karavli, na stalni muzejski razstavi, dobili vpogled v vsakdanje življenje mejne straže, ki je tu služila do leta 2006. Ogledali smo si sobo za dežurstva s celotno telefonsko centralo, uniforme in orožje ter predmete iz sedemdesetih in osemdesetih let 20. stoletja: stražniško bundo, škornje, čutaro, torbo za patroljiranje, opremo za kemijsko zaščito in še marsikaj. Zanimiv predmet iz najstrožjih časov železne zaves je posebna obutev, s pomočjo katere so želeli pretentati mejno stražo: to so jelenja kopita, ki so jih privezali na čevlje, in z njimi puščali lažne živalske sledove. Drugi nevsakdanji eksponat je zvezek, v katerega so zabeležili imena tistih domačinov, ki so prijavili oziroma pomagali ujeti nezakonite prestopnike meje. Na dvorišču smo videli terensko vozilo Lada Niva, mejni kamen, graničarsko kabino in krajši odsek pograbljenega obmejnega pasu z ograjo iz bodče žice. Na ogled je tudi originalna mejna rampa s prehoda v kraju Hegyesalom proti Avstriji in celo vozilo dvoživko, s katerim so patroljirali na Nežiderskem jezeru in okoli njega.

Po ogledu tega muzeja nas je Agica peljala na ogled vasi Andovci, najmanjše slovenske vasi v Porabju, kjer smo si na dvorišču Porabske domačije lahko ogledali Mali Triglav - skalo, ki so jo v Andovce prepeljali iz Triglavskega narodnega parka v okolici najvišjega vrha Slovenije Triglava. Danes gre za edinstven narodni in kulturni spomenik, pravi simbol slovenstva v skrajnem zahodnem kotičku Madžarske. V podstavek so mu vgradili po en kamen iz vseh krajev Madžarske, kjer živijo Slovenci. Torej ne le iz sedmih slovenskih vasi v okolici Monoštra, temveč tudi iz Sombotela, Budimpešte in Mosonmagyaróvára. Mimogrede, s te točke se vsako poletje napoti skupina zanesenih porabskih Slovencev, da bi se po tristokilometrskem pešačenju končno povzpeli na slovenski očak Triglav.

Pomemben turistični in kulturni spomenik v Andovcih je porabska hiša, ki je stara poldrugo stoletje. Zunanost in notranja oprema zgradbe tudi po prenovi zvesto ohranjata nekdanji kmečki način življenja. V avtentičnem bivalnem okolju se lahko sprehodimo od kuhinje s starimi ploščicami in vgrajenim štedilnikom vse do kmečke spalnice. Debelina zidov zgradbe dosega pol metra in služijo kot odlična toplotna izolacija. V tej spominski hiši so ohranjeni predmeti iz davnih časov, ki so nam dali predstavbo o tem, kako so ljudje nekoč živeli na teh območjih in kakšno delo so opravljali.

Čeprav je bilo vreme oblačno in tudi deževno, se nismo mogli zadržati, da ne bi najmlajših peljali v Ekološki doživljajski park v Andovcih. Pustolovska steza Cekinček je mešanica naravnega in pustolovskega parka. Zaščitene rastline in živali v pokrajini so predstavljene na trojezičnih panojih ob stezi, ki je dolga približno kilometer. Obiskovalci s postajališča na postajališče napredujejo med reševanjem zanimivih in igrivnih nalog, med drugim pa se morajo spopasti z blodnjakom in s pomočjo daljnogledov najti skrite živali na območju parka.

Uspelo nam je iti tudi do prave madžarske restavracije, Székely Tanya, blizu Monoštra, kjer smo si lahko ustvarili vtis tradicionalne madžarske čarde in kupili tudi nekaj spominkov, in potem se sprehodili po Monoštru oziroma Szentgotthárd, kot se imenuje po madžarsko. Je mesto v zahodni Madžarski v Železni županiji. Nahaja se na bregovih reke Rabe, ob meji z Avstrijo in je kulturno središče madžarskih Slovencev.

Zadnji dan našega obiska se je začel z ogledom muzeja Avgusta Pavla, kjer nas je gostiteljica Margit Mayer popeljala skozi štajersko hišo, ki je bila prvotno zgrajena za delavce tovarne kos, od leta 1982 pa sta v njej postavljeni lokalnozgodovinska razstava, poimenovana po Avgustu Pavlu in zbirka slovenske narodnostne skrupnosti. Stalna razstava predstavlja lončarstvo in način življenja Slovencev v okolici Monoštra. Muzej je poimenovan po jezikoslovcu, etnologu Avgustu Pavlu, ki se je ukvarjal z življenjem in jezikom tukaj živečih ljudi. Po tem smo se odpravili na Radio Monošter, kjer smo dali intervju novinarki Vallérii Czászár in se pogovarjali z radijskim direktorjem Attilo Bartakovicsem.

Polni vtisov s tega potovanja smo se odpravili domov v upanju, da bomo lahko gostili nekatere nove prijatelje, ki smo jih spoznali na tem zanimivem potovanju, ki nam ga je omogočila finančna podpora Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

20. MAJ – SVETOVNI DAN ČEBEL V DRUŠTVU „TRIGLAV“

V soboto, 24.5.2025, so učenci dopolnilnega pouka slovenščine iz Banje Luke in Slatine imeli v OŠ „Holandija“ v Slatini medeni zajtrk in različne delavnice na temo Svetovnega dneva čebel.

Kot že vemo, tradicionalni slovenski zajtrk se v Republiki Sloveniji praznuje tretji petek v novembru. Zakaj potem medeni zajtrk občansko v Banja Luki praznujemo maja? Odgovor je v tem, da je 20. maj, zahvaljujoč prizadevanju Republike Slovenije, od leta 2018 Svetovni dan čebel. Poleg pomena zdrave prehrane je to tudi dan, ko se spomnimo na pomembno vlogo majhnih, ampak zelo pomembnih prijateljev narave in ljudi – čebelic.

Društvo „Triglav“ že vrsto let v različnih oblikah z učenci dopolnilnega pouka ter člani Društva praznuje Tradicionalni slovenski zajtrk. Letos so se dogodka udeležili: Društvo amputirancev UDAS iz Banja Luke v sodelovanju z Društvom čebelarjev Pčela iz Laktašev, ki je predstavil čebelar Nikola Popović; Organizacija GLS (Gradiška-Laktaši-Srbac) in Zdrava hrana, o kateri je govorila Bojana Petrović, ter igralec Otroškega gledališča iz Banja Luke Dušan Mazalica. Na otrokom prijazen i zanimiv način so bile predstavljene čebele in njihov pomen. Otroci so se učili preko vprašanj in odgovorov ter igre o tem, kako čebele od obiskov različnih cvetlic naredijo slastni med.

Po zaključeni predstavitvi življenja čebel je Bojana predstavila pomen medu v zdravi prehrani ter z otroki izdelala zdrave sadne palčke z medom. Tradicionalni slovenski zajtrk vključuje kruh, maslo, med, mleko in sadje, mi pa smo se dodatno posladkali še z domačimi medenjaki, ki jih je spekla članica Društva gospa Marija Petković.

Na koncu je lokalni čebelar predstavil tudi različne, posebej otrokom zanimive, vrste medu: s čokolado, sadjem idr.

Tradicionalni slovenski zajtrk se je kot projekt začel novembra 2011 po vrtcih in osnovnih šolah v Sloveniji, z namenom da bi otroke spodbudil k uživanju zdrave hrane in poudarjanju pomena zajtrka. Leta 2012 je tretji petek novembra postal *Dan slovenske hrane*, a od leta 2024 je razširjen na *Teden slovenske hrane*. Dogodek ima za cilj, poleg predstavljanja čebelarstva in pomena čebel, promocije zdrave hrane, ponudbe domačih izdelkov, poudariti značaj sezonske in lokalno pridelane hrane.

Bernarda Pleša

20. MAJ – SVJETSKI DAN PČELA U UDRUŽENJU „TRIGLAV“

U subotu, 24. maja 2025. godine u Slatini, učenici dodatne nastave slovenačkog jezika iz Banje Luke i Slatine imala su Medeni čas ili Medeni doručak.

Kao što već znamo, tradicionalni slovenački doručak se u Republici Sloveniji obilježava trećeg petka u novembru. Zašto onda povremeno obilježavamo Medeni doručak u Banjoj Luci u maju? Odgovor je da je 20. maj, zahvaljujući naporima Republike Slovenije, od 2018. godine Svjetski dan pčela. Pored važnosti zdrave ishrane, to je dan na koji se sjećamo i važne uloge malih, ali veoma važnih prijatelja prirode i ljudi – pčela.

Udruženje „Triglav“ već dugi niz godina u raznim oblicima obilježava Tradicionalni slovenački doručak sa djecom iz dodatne nastave i članovima Udruženja. Ove godine događaju su se pridružili: Udruženje amputiraca UDAS iz Banje Luke u saradnji sa Udruženjem pčelara „Pčela“ iz Laktaša, koje je predstavio pčelar Nikola Popović; Organizacija GLS (Gradiška-Laktaši-Srbac) i Zdrava hrana, koju su predstavili Bojana Petrović i glumac Dječjeg pozorišta iz Banje Luke Dušan Mazalica. Na djeci prilagođen i zanimljiv način predstavljene su pčele i njihov karakter. Djeca su kroz pitanja i odgovore, te igru, učila o tome kako pčele prave ukusan med posjećujući razno cvijeće.

Nakon prezentacije o pčelama, Bojana je predstavila karakter meda u zdravoj ishrani, te je s djecom pravila zdrave voćne štapiće s medom. Tradicionalni doručak od hljeba, maslaca, meda, mlijeka i voća dodatno je obogatila domaćim medenjacima članica Udruženja, gospođa Marija Petković.

Na kraju je lokalni pčelar također predstavio razne vrste meda koje su posebno zanimljive za djecu: s čokoladom, voćem itd.

Projekat Tradicionalni slovenski doručak započeo je u novembru 2011. godine u vrtićima i osnovnim školama u Sloveniji, s ciljem podučavanja djece o zdravoj hrani i važnosti doručka. Treći petak u novembru 2012. godine postao je *Dan slovenačke hrane*, ali je od 2024. godine proširen na *Sedmicu slovenačke hrane*. Cilj manifestacije je predstaviti pčelarstvo i značaj pčela, promovisati zdravu hranu, ponuditi domaće proizvode i naglasiti karakter sezonske i lokalno proizvedene hrane.

Bernarda Pleša

Prevod Ana Marjanović

100 GODINA OD OSNIVANJA MJESNE ZAJEDNICE PINCE MAROF - BENICA

Dječija folklorna grupa Društva „Triglav“, u subotu, 31. maja 2025. godine, svojim nastupom i izvedbom Spleta koroških plesova, učestvovala je u kulturnom programu obilježavanja 100 godina od osnivanja Mjesne zajednice Pince Marof - Benica, koja se nalazi u opštini Lendava, na krajnjem sjeveroistoku Slovenije.

Ovu mjesnu zajednicu su prije jednog stoljeća, osnovali slovenački doseljenici sa Primorske i Istre, tražeći sigurniji dom i mjesto za svoje potomke, bježeći od nadolazećeg fašizma i ugnjetavanja od strane novih italijanskih vlasti. Dijeleći sličnu sudbinu potomaka iseljenika, naše udruženje njeguje cijelo desetljeće bratske veze sa društvom „Primorci i Istrani u Prekmurju“, te smo na poziv njihove predsjednice Nataše Tomšić učestvovali i prisustvovali kulturnom i zabavnom programu obilježavanja velikog jubileja ovog mjesta. U bogatom programu pored folklora učestvovali su: barjaktari, duvački orkestar, pjevačka grupa, solisti i trio truba. Nastup našeg folklora privukao je veliku pažnju oko 500 prisutnih posjetilaca događaja, a sve se odvijalo pod velikim šatorom neposredno pored nogometnog igrališta NK „Graničar“ i prostorija društvenog doma. Nakon programa uslijedilo je prijatno druženje sa već dobro poznatim i dragim domaćinima, koji su nas toplo i domaćinski ugoštili, a svim prisutnim se pozlužilo tradicionalno jelo „bograč“. Nakon obilaska spomen barake sa izloženim predmetima i alatima, koji su koristili stanovnici Pince Marofa i Benice u času preseljenja u nove krajeve, slijedio je oproštaj a potom i obilazak znamenitosti Lendave.

Pod stručnim i brižnim vodstvom našeg domaćina Marte, takođe članice Društva „Primorci i Istrani u Prekmurju“, obišli smo lendavski dvorac u kome je smještena Galerija i Muzej Lendave, gdje smo odgledali kratki film o prošlosti ovog mjesta, ali i pogledali stalne istorijske, etnološke i umjetničke postavke Muzeja. Imali smo privilegiju da prisustvujemo restauraciji zbirke leptira, ali i da posjetimo galerijski salon u kome su izložena djela svjetskih velikana: Salvadora Dalija i Oto Diksa.

Zatim smo obišli kapelu Svete trojice u kome su smješteni netruleri posmrtni ostaci lokalnog heroja i legende, to jest mumija Mihajla Hadika, po legendi borca i zaštitnika mjesta od upada Turaka. Njegova mumija koja je slučajno otkrivena i koja imala burnu prošlost, izložena je u ostakljenom sanduku unutar kapele koja se nalazi na vrhu brežuljka, okružen lendavskim vinogradima. Čitav lokalitet kapele sa prastarim grobljem odiše nekim čudnim mirom i spokojem, tako da smo se jedva odvojili od njega.

U nastavku su nas čekali novi izazovi u pravom smislu riječi - posjetili smo lokaciju Razglednog stuba, lokalne turističke atrakcije koja privlači veliki broj posjetilaca, jer se sa njega pruža nevjerovatan pogled na sve strane svijeta. Ali naš cilj je bio nešto drugo. Folklorasi su sa pomiješanim osjećajima straha i želje za adrenalinskim uzbuđenjem iščekivali spuštanje zip-lajnom. Spuštanje na sajli duž 580 metara, na dvojnog zip-lajnu, proteklo je uspješno u opuštenoj atmosferi, pod vođenjem ovlaštenih instruktora. Srećni i zadovoljni krenuli smo nazad u Banju Luku, a posebno zadovoljni zbog uspješnog nastupa i susreta sa dragim prijateljima.

Mladen Lunić

100. OBLETNICA USTANOVITVE KRAJEVNE SKUPNOSTI PINCE MAROF - BENICA

V soboto, 31. maja 2025, je otroška folklorna skupina Društva „Triglav“ s svojim nastopom in izvedbo spleta koroških plesov sodelovala v kulturnem programu ob 100. obletnici ustanovitve Krajevne skupnosti Pince Marof - Benica, ki se nahaja v občini Lendava, na skrajnem severovzhodu Slovenije.

To krajevno skupnost so pred stoletjem ustanovili slovenski priseljenci s Primorske in Istre, ki so iskali varnejši dom in prostor za svoje potomce, bežeč pred prihajajočim fašizmom in zatiranjem novih italijanskih oblasti. Naše društvo, ki deli podobno usodo potomcev izseljencev, že celo desetletje neguje bratsko vez z Društvom „Primorci in Istrani v Prekmurju“. Na povabilo njihove predsednice Nataše Tomšič pa smo sodelovali in se udeležili kulturno-zabavnega programa ob visokem jubileju te skupnosti. Poleg folklorne so v bogatem programu nastopili: zastavonoše, pihalni orkester, pevska skupina, solisti in trobentaški trio. Nastop naše folklorne je pritegnil veliko pozornosti okoli 500 obiskovalcev dogodka, vse skupaj pa se je odvijalo pod velikim šotorom tik ob nogometnem igrišču NK „Graničar“ in v prostorih društvenega doma. Po programu je sledilo prijetno druženje z že znanimi in dragimi gostitelji, ki so nas toplo in domače sprejeli, vsem prisotnim pa je bila postrežena tradicionalna jed bograč. Po ogledu spominske barake z razstavljenimi predmeti in orodjem, ki so jo uporabljali prebivalci Pince Marofa in Benice ob selitvi na nova območja, je sledilo slovo in nato ogled znamenitosti Lendave.

Pod strokovnim in skrbnim vodstvom naše gostiteljice Marte, tudi članice Društva „Primorci in Istrani v Prekmurju“, smo obiskali Lendavski grad, v katerem domujeta Galerija in Muzej Lendava, kjer smo si ogledali kratek film o preteklosti tega kraja, ogledali pa smo si tudi stalne zgodovinske, etnološke in umetniške razstave Muzeja. Imeli smo privilegij, da smo se udeležili restavrirane zbirke metuljev, obiskali pa smo tudi galerijski salon, kjer so razstavljena dela svetovnih velikanov: Salvadorja Dalija in Otta Dixea.

Nato smo si ogledali kapelo Svete trojice, kjer se nahajajo mumificirani posmrtni ostanki lokalnega junaka in legende, to je mumija Mihaela Hadika, po legendi borca in zaščitnika kraja pred vpadom Turkov. Njegova mumija, ki je bila naključno odkrita in je imela burno preteklost, je razstavljena v stekleni vitrini znotraj kapele, ki se nahaja na vrhu hriba, obdana z lendavskimi vinogradi. Celotno območje kapele s starodavnim pokopališčem izžareva nek čuden mir in spokojnost, tako da smo se od njega stežka ločili.

Nato so nas čakali novi izzivi v pravem pomenu besede, saj smo obiskali lokacijo Razglednega stolpa, lokalne turistične znamenitosti, ki privablja veliko število obiskovalcev, saj ponuja neverjeten razgled na vse strani sveta. Naš cilj pa je bil nekaj drugega. Folkloristi so na spust z ziplinom čakali z mešanimi občutki strahu in želje po adrenalinskem vznemirjenju. Spust po 580 metrov dolgi jeklenici, po dvojnem ziplinu, je uspešno potekal v sproščenem vzdušju, pod vodstvom pooblaščenih inštruktorjev. Srečni in zadovoljni smo se odpravili nazaj v Banja Luko, zadovoljni z uspešnim nastopom in srečanjem z dragimi prijatelji.

Mladen Lunić
Prevod Metoda Perger

LITERARNI DOGODEK S SLOVENSKIM MLADINSKIM KNJIŽEVNIKOM AMBROŽEM KVARTIČEM

V soboto, 7. junija 2025 smo v Društvu Slovencev „Triglav“ Banja Luka gostili slovenskega pesnika in pisatelja Ambroža Kvartiča.

Literarni dogodek je bil sicer namenjen učencem dopolnilnega pouka slovenščine, a so se ga udeležili tudi drugi člani Društva „Triglav“.

Pisateljevo gostovanje v Banja Luki je bilo omogočeno preko projekta, ki ga izvaja Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota, financira pa Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Z murskosoboško knjižnico sem odlično sodelovala tudi kot učiteljica asistentka v porabskih dvojezičnih šolah in to sodelovanje bomo nadaljevali tudi v društvih Slovencev v Republiki Srbski. Koordinatorica skupnih projektov je knjižničarka Metka Celec iz murskosoboške knjižnice, ki je književnika tudi pripeljala v BiH, prav tako pa so vsi učenci DPS - kot darilo knjižnice - prejeli lepo knjižno darilo ob iztekajočem šolskem letu, pridnem branju slovenskih knjig in vestnem obiskovanju pouka slovenščine. Za uspešen začetek sodelovanja se tako iskreno zahvaljujemo Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota, predvsem pa knjižničarki Metki za odlično koordiniranje skupnih dogodkov.

In kdo je Ambrož Kvartič? Tudi sama sem poznala zgolj nekaj njegovih pesmic, ugank in dopolnjevanj. In smo nestrpno čakali. Prišel je in nas navdušil s svojim izjemnim nastopom, ki vključuje duhovite zgodbe, pesmi, uganke ... v prvi vrsti namenjene otrokom, hkrati pa tudi vsem odraslim, ki še znajo v sebi najti otroško igrivost. Ambrož Kvartič je tudi igralec, imitator, pevec, skratka multitalentiran umetnik, povrhu pa še doktor etnologije, radijski napovedovalec, sestavljalec vprašanj za popularni slovenski kviz *Male sive celice* in še bi lahko naštevala.

V imenu Društva „Triglav“ in v svojem imenu želim Ambrožu Kvartiču še dolgo, uspešno in bogato literarno pot in zagotovo kljub svoji skromnosti že sedaj spada v sam vrh slovenske mladinske književnosti.

Metoda Perger

KNJIŽEVNI DOGAĐAJ SA SLOVENAČKIM PISCEM ZA MLADE AMBROŽEM KVARTIČEM

U subotu, 7. juna 2025. godine, Udruženje Slovenaca Republike Srpske „Triglav“ iz Banje Luke ugostilo je slovenačkog pjesnika i pisca Ambroža Kvartiča.

Književni događaj bio je namijenjen učenicima dodatne nastave slovenačkog jezika, ali su prisustvovali i drugi članovi Udruženja „Triglav“.

Posjeta pisca Banjoj Luci omogućena je kroz projekat koji je realizovala Regionalna i studijska biblioteka Murska Sobota, a finansirala Kancelarija Vlade Republike Slovenije za Slovence po svijetu. Odličnu saradnju sam imala sa bibliotekom Murska Sobota kao asistent u nastavi u dvojezičnim školama Porabja, a ovu saradnju ćemo nastaviti i u slovenskim udruženjima u Republici Srpskoj. Koordinator zajedničkih projekata je bibliotekarka Metka Celec iz biblioteke Murska Sobota, koja je i dovela pisca u Bosnu i Hercegovinu, a svi učenici dodatne nastave slovenačkog jezika - kao poklon od biblioteke - dobili su lijep knjižni poklon na kraju školske godine, marljivo čitajući slovenačke knjige i savjesno pohađajući časove slovenačkog jezika. Iskreno se zahvaljujemo Regionalnoj i studijskoj biblioteci Murska Sobota na uspješnom početku saradnje, a posebno bibliotekarki Metki na odličnoj koordinaciji zajedničkih događaja.

A ko je Ambrož Kvartič? I sama sam znala samo nekoliko njegovih pjesama, zagonetki i dodatnih knjiga. I nestrpljivo smo čekali. Došao je i impresionirao nas svojim izuzetnim nastupom, koji uključuje duhovite priče, pjesme, zagonetke... prvenstveno namijenjene djeci, ali i svim odraslima koji u sebi još uvijek mogu pronaći dječju razigranost. Ambrož Kvartič je i glumac, imitator, pjevač, kratko multitalentovani umjetnik, a uz to je i doktor etnologije, radio voditelj, pisac pitanja za popularni slovenački kviz *Male sive čelije* i mogla bih još nabrajati.

U ime Udruženja „Triglav“ i u svoje ime, želim Ambrožu Kvartiču dugo, uspješno i bogato književno putovanje i da, uprkos svojoj skromnosti, svakako pripada samom vrhu slovenačke omladinske književnosti.

Metoda Perger

Prevod Ana Marjanović

VESELI ČAS ZA ODRASLE UČENIKE SLOVENAČKOG JEZIKA

Protekla godina učenja slovenačkog jezika za odrasle učenike je bila posebno interesantna, zahvaljujući našoj dragoj učiteljici Metodi.

Jedva smo čekali četvrtak da vidimo šta nam je pripremila, koji dio Slovenije ćemo istraživati, šta to još nismo znali o Sloveniji, koja su jela karakteristična za to područje, koji znameniti Slovenci su se tu rodili, koji su praznici u Sloveniji i puno puno toga još zanimljivog. Vrhunac iznenađenja je bilo druženje sa umjetnikom iz Slovenj Gradeca Ambrožem Kvartičem. Ali to nama nije bilo dovoljno, pa smo odlučili da se još malo družimo prije početka raspusta. Pao je dogovor, da uz pomoć članova kulinarske sekcije pripremimo bogač, donesemo malo vina i uz neki kolačić provedemo naš veseli čas. Naša učiteljica nam je nakon bogate trpeze podijelila potvrde o pohađanju nastave, slikali smo se naravno. Olga je kao mali znak pažnje učiteljici uručila poklon. Druženje smo nastavili opušteno čavrljajući uz kafu koju nam je pripremila naša vrijedna Ziza i nismo nimalo žurili da krenemo kući.

Ljiljana Memon

VESELO SREČANJE ZA ODRASLE UČENCE SLOVENŠČINE

Preteklo leto dopolnilnega pouka slovenščine za odrasle udeležence je bilo še posebej zanimivo, zahvaljujoč naši dragi učiteljici Metodi.

Komaj smo čakali četrtnke, da bi videli, kaj nam je pripravila, kateri del Slovenije bomo raziskali, česa še nismo vedeli o Sloveniji, katere jedi so značilne za to območje, kateri znani Slovenci so se tam rodili, kateri prazniki so v Sloveniji in še veliko, veliko zanimivih stvari. Vrhunec presenečenja je bilo druženje z umetnikom iz Slovenj Gradca, književnikom Ambrožem Kvartičem. A to nam ni bilo dovolj, zato smo se odločili, da se pred začetkom počitnic še malo družimo. Dogovorili smo se, da bomo s pomočjo članov kulinarčne sekcije pripravili bograč, prinesli smo vino in si pripravili veselo srečanje. Po bogatem obroku nam je učiteljica izročila potrdila o udeležbi in seveda smo se fotografirali. Olga je učiteljici v znak zahvale podarila darilo. Druženje smo nadaljevali ob sproščenem klepetu ob kavi, ki nam jo je pripravila naša pridna Ziza, in se nam ni mudilo domov.

Ljiljana Memon
Prevod Metoda Perger

„DOBRODOŠLI DOMA 2025“ U NOVOJ GORICI

Manifestacija „Dobrodošli doma“ je susret Slovenaca i njihovih potomaka koji žive i rade izvan Slovenije a koji svake godine u junu tradicionalno organizuje Republika Slovenija. Naše Udruženje sa ponosom svake godine učestvuje na ovoj manifestaciji čiji centralni događaj je ovaj put održan 22.6.2025. godine u Novoj Gorici.

Udruženje „Triglav“ je tom prilikom u Sloveniji boravilo u periodu 20.6 do 23.6.2025. godine. Prvi dan, petak, krenuli smo rano kako bismo posjetili naše prve domaćine ŽPZ „Večernica“ koji djeluju u okviru Društva penzionera Ajdovščina i Društva invalida Ajdovščina - Vipava. Prvi su nastupili domaćini, a nakon njih naš Mješoviti hor „Davorin Jenko“. Iako je bilo prilično toplo, dvorana je bila puna, a nakon nastupa smo se malo okrijepili, zasladili, malo i zaplesali i uglavnom međusobno družili.

Potom smo se uputili u naš smještaj na Svetoj Gori. Put do predivne lokacije je prilično izazovan, naročito za veliki autobus koji je prevezio članove hora, folklor i Izvršnog odbora. Međutim, spretne ruke našeg vozača Milana su nas bezbjedno dovele na Svetu Goru na koju smo se u toku naše posjete popeli ukupno 5 puta. Sveta Gora je poznata uglavnom među vjernicima i mještanima. To je poznato hodočasničko središte iznad Nove Gorice gdje

dolaze vjernici iz cijele Slovenije, ali i susjednih zemalja. Na vrhu se nalazi crkva, nekoliko restorana i veliki parking. Pogled na Goricu i Novu Goricu kao i brda iznad je nevjerovatan i vrijedan penjanja.

Naredno jutro, u subotu, u društvu vodiča Roberta imali smo organizovan obilazak Nove Gorice i Gorice. Bilo je zanimljivo vidjeti i čuti o istoriji nastanka oba mjesta, jednog u Sloveniji a drugog u Italiji, životu mještana kada su postojale granice i sada kada one ne postoje. Oba mjesta su ove godine ponijela titulu Prestonice kulture za 2025. godinu tako da je veliki broj događaja organizovan na različitim lokacijama. Popeli smo se i do tvrđave u Gorici odakle smo imali predivan pogled na grad.

Nakon povratka na Svetu Goru i ručka, ponovo smo se vratili u Novu Goricu gdje je bila postavljena bina za nastupe u okviru manifestacije „Dobrodošli doma“. U 16h je počeo program koji je otvorio orkestar Slovenaca iz Kanknja, nastupili su i Slovenci iz Sarajeva a zatim i naš dječiji folklor. Iako je bio veoma topao dan, osmijeh sa lica naših mladih folkloraša nije silazio. Nakon nastupa, obišli smo i štandove na kojima su bili predstavljeni gosti iz različitih zemalja kao i Kancelarija Vlade Republike Slovenije za Slovence po svijetu. Za svakoga je bilo po nešto, hrane i pića, slatkiša, oslikavanja lica i fotografisanja uz simpatične rekvizite. U međuvremenu je naš hor imao jedan nastup u Novoj Gorici kao dio Sedmice kulture, a zatim i drugi u Kromberku, na proslavi na kojoj je prisustvovao i predsjednik Vlade Republike Slovenije g. Robert Golob i sa kojim se predsjednik Udruženja „Triglav“ imao priliku sastati.

Sutradan ujutro smo imali organizovan odlazak na more, bili smo u Monfalconeu i dobro nam je došlo osvježanje. Nakon ručka na Svetoj Gori, ponovo smo otišli na Bevkov trg u Novu Goricu gdje je održan centralni događaj. Prisutne je pozdravio ministar za Slovence po svijetu g. Matej Arčon koji je naglasio da Nova Gorica nikad nije bila tako velika i bez granica kao što je danas. Bilo je veličanstveno, a uz trubački orkestar, akrobatsku grupu, nastupe slovenačkih udruženja iz raznih zemalja, vrijeme je brzo prošlo. Sreli smo naše prijatelje iz slovenačkih udruženja iz Beograda, Smedereva, Tuzle, Zenice, Sarajeva kao i predstavnike Slovenačke iseljeničke matice, RTV Slovenija i druge.

U ponedjeljak, 23.6.2025. godine smo krenuli kući, puni utisaka i napunjenih baterija. Naše putovanje ne bi bilo potpuno da nismo svratili i do Branke Bukovec iz Društva za razvijanje dobrovoljnog rada koja nas je ugostila u prostorijama Centra biotehnike i turizma u Novom Mestu.

Susreti ove vrste su posvećeni ne samo očuvanju slovenstva već i međusobnom upoznavanju i povezivanju a učešće na istom je omogućeno uz finansiranje Kancelarije Vlade Republike Slovenije za Slovence po svijetu.

Ana Marjanović

„DOBRODOŠLI DOMA 2025“ V NOVI GORICI

Dogodek „Dobrodošli doma“ je srečanje Slovencev in njihovih potomcev, ki živijo in delajo zunaj Slovenije, ki ga Republika Slovenija tradicionalno organizira vsako leto junija. Naše društvo se vsako leto ponosno udeležuje tega dogodka, katerega osrednja prireditev je bila tokrat 22. junija 2025 v Novi Gorici.

Ob tej priložnosti je Društvo „Triglav“ bivalo v Sloveniji v obdobju 20.6. - 23.6.2025. Prvi dan, v petek, smo se zgodaj odpravili na obisk k našim prvim gostiteljem, ŽPZ „Večernica“, ki deluje v okviru Društva upokoјencev Ajdovščina in Društva invalidov Ajdovščina – Vipava. Najprej so nastopili gostitelji, nato pa naš Mešani pevski zbor „Davorin Jenko“. Čeprav je bilo precej toplo, je bila dvorana polna, po nastopu pa smo se okrepčali, posladkali, zaplesali in se malo družili.

Nato smo se odpravili v našo nastanitev na Sveti Gori. Pot do čudovite lokacije je precej zahtevna, še posebej za velik avtobus, na katerem so bili člani zbora, folklorna skupina in izvršni odbor. Vendar so nas spretnе roke našega voznika Milana varno pripeljale na Sveto Goro, na katero smo se med obiskom povzpeli skupno 5-krat. Sveta Gora je znana predvsem med verniki in domačini. Je znano romarsko središče nad Novo Gorico, kamor prihajajo verniki iz vse Slovenije, pa tudi iz sosednjih držav. Na vrhu je cerkev, več restavracij in veliko parkirišče. Razgled na Gorico in Novo Gorico ter na okoliške hribe je neverjeten in vreden vzpona.

Naslednje jutro, v soboto, smo se v družbi našega vodiča Roberta organizirano odpravili na ogled Nove Gorice in Gorice. Zanimivo je bilo videti in slišati o zgodovini nastanka obeh krajev, enega v Sloveniji in drugega v Italiji, o življenju meščanov, ko so bile meje, in zdaj, ko jih ni več. Oba kraja sta letos osvojila naziv Prestolnice kulture za leto 2025, zato je bilo organiziranih veliko število dogodkov na različnih lokacijah. Povzpeli smo se tudi na grad v Gorici, od koder smo imeli čudovit razgled na mesto.

Po vrnitvi na Sveto Goro in po kosilu smo se vrnili v Novo Gorico, kjer je bil postavljen oder za nastope v okviru dogodka „Dobrodošli doma“. Ob 16. uri se je začel program, ki ga je otvoril orkester Slovencev iz Kaknja, sledili so nastopi Slovencev iz Sarajeva, nato pa še naša otroška folklor. Čeprav je bil dan zelo toplel, nasmehi z obrazov naših mladih folkloristov niso izginili. Po nastopu smo si ogledali tudi stojnice, kjer so se predstavljali gostje iz različnih držav ter Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Za vsakogar je bilo nekaj, hrana in pijača, sladkarije, poslikava obrazov in fotografiranje z ljubkimi rekviziti. Medtem je imel naš zbor nastop v Novi Gorici v okviru Tedna kulture, nato pa še enega v Kromberku na proslavi, ki se je udeležil predsednik Vlade Republike Slovenije, gospod Robert Golob, s katerim se je imel priložnost srečati tudi predsednik Društva „Triglav“.

Naslednje jutro smo imeli organiziran izlet na morje, bili smo v Monfalconu, ker smo se dobro spočili. Po kosilu na Sveti Gori smo se vrnili na Bevkov trg v Novi Gorici, kjer je potekala osrednja prireditev. Prisotne je pozdravil minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, gospod Matej Arčon, ki je poudaril, da Nova Gorica še nikoli ni bila tako velika in brezmejnа kot ta dan. Bilo je veličastno, ob pihalnem orkestru, akrobatski skupini in nastopih slovenskih društev iz različnih držav je čas hitro minil. Srečali smo se s prijatelji iz slovenskih društev iz Beograda, Smedereva, Tuzle, Zenice, Sarajeva, pa tudi s predstavniki Slovenske izseljenske matice, RTV Slovenija in drugimi.

V ponedeljek, 23.6.2025, smo se polni vtisov in napolnjenih baterij odpravili domov. Naše potovanje ne bi bilo popolno brez obiska Branke Bukovec iz Društva za razvijanje prostovoljnega dela, ki nas je gostila v prostorih Centra za biotehniko in turizem v Novem mestu.

Tovrstna srečanja niso namenjena le ohranjanju slovenščine, temveč tudi medsebojnemu spoznavanju in povezovanju, udeležbo na njih pa finančno omogoča Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Ana Marjanović
Prevod Metoda Perger

16. Slovenski dan

Dobrodošli doma
v Novi Gorici

26. Martinovanje v Banja Luki

MJEŠOVITI HOR „DAVORIN JENKO“ NA MANIFESTACIJI „DOBRODOŠLI DOMA 2025“

Da li ćemo nastupati na manifestaciji „Dobrodošli doma“ bilo je pitanje koje su članovi hora postavljali sebi i „Triglavu“ od početka godine. Marljivo smo vježbali na probama, nastupali na lokalnim priredbama, učestvovali u radu Društva a na kraju osvježili horske haljine novim rukavima od tila, odgovarajućim perlama i nestrpljivo čekali. Kao što je rekao ministar i potpredsjednik Vlade Republike Slovenije Matej Arčon: *„Dobrodošli doma daje osjećaj pripadnosti, povezanosti i priznanje onima koji žive izvan granica Republike Slovenije, a još uvijek osjećaju Sloveniju kao svoj dom. Povezuje generacije, osnažuje jezik, kulturu, uspomene - sve ono što čini identitet.“*

I najzad vijest: Idemo... radost, zadnja proba pred odlazak, odabir pjesama za nastup, provjera pasoša...

Krenuli smo u petak 20.6.2025. godine, ujutro sa neugodnom viješću da je članica hora Nada povrijedila nogu i da ne može ići s nama. Autobus udoban i uprkos visokoj temperaturi putujemo bez problema do prve pauze u Sloveniji, restorana „Anja“ u Vipavskoj dolini, gdje nas je čekao ručak, bogat, ukusan, domaćinski.

Nastavljamo prema Ajdovščini, malom gradu 20 km istočno od Gorice u Vipavskoj dolini. Tu nas dočekuju ljubazni domaćini predstavnici ŽePZ „Večernice“ iz Društva penzionera Ajdovščina i Društva invalida Ajdovščina-Vipava. U zgradi Narodnog univerziteta u Ajdovščini pjevale su prvo „Večernice“ a zatim MPZ „Davorin Jenko“. Uprkos velikoj vrućini nastup i druženje su uspješno izvedeni na obostrano zadovoljstvo. Time smo učvrstili poznanstvo uspostavljeno njihovim gostovanjem u Banjoj Luci.

Umorni, ali puni utisaka, nastavili smo put ka Gorici i Svetoj Gori gdje smo bili smješteni. Uska, naizgled opasna krivudava cesta vodi do vrha Svete Gore (683 m.n.v.). Pogled iz autobusa u ambis izaziva uzdah od straha, ali i od ushićenja od ljepote kanjona Soče, Soškog mosta (do danas najveći kameni most na svijetu) i zelenih padina Goriških brda. Vozač Milan uspješno nas je doveo do vrha gdje nas je čekao prijeko potreban odmor.

U subotu smo razgledali dva grada: Gorizia u Italiji i Novu Goricu u Sloveniji, dvije suprotnosti, dvije države, koje se ukidanjem granice kulturološki dopunjuju. Oba grada su proglašena Evropskom prestonicom kulture za 2025. godinu.

U 16 sati smo nastupali u Novoj Gorici u sklopu Sedmice kulture, zajedno sa horovima iz Nove Gorice koji su pjevali pod dirigentskom palicom Bogdana Brecelja. Pjevali smo tri pjesme: „Gorenjska zdravica“, „Lepa Nera“, „Po jezeru“, a zatim se trgom zaorila zajednička pjesma „Dajte, dajte“.

Isto večer pjesma je odzvanjala Kromberkom, u okviru kulturnog programa nazvanog „Krajevni praznik“ koji su organizovali Slovenci iz Kromberka. Naš hor je nastupao sa 3 pjesme a zajedno sa „Kromberškim vodopivcima“ otpjevali smo „Zdravico“. Nastup kvarteta „Bršljan“, vokalne skupine „Bisernice“ i djece iz vrtića „Čriček“ upotpunila je svirka na harmonici dječije skupine iz Kromberka. Zabava je nastavljena uz svirku skupine ZOO BEND koju smo na žalost morali napustiti. Čekala nas je još jedna vožnja serpentinama na Svetu Goru. Sa zvucima muzike u nama nastavili smo druženje na terasi Centra mir in dobro, gdje smo bili smješteni. Uz pjesmu i vino posmatrali smo sa terase sa jedne strane i vidikovca s druge strane, more, Vipavsku dolinu, vijenac Julijskih Alpa sa Triglavom, ponosni Krn i Dolomite.

Poslije nedelnog kupanja u italijanskom gradiću Monfalcone, prisustvovali smo Središnjoj manifestaciji „Dobrodošli doma“ na Bevkovom trgu u Novoj Gorici. Bili smo dio velike priredbe, dio susreta Slovenaca iz inostranstva i Slovenije. Sreli smo mnoge poznanike sa ranijih druženja, a na kraju uživali uz zvuke valcera i polke ansambla Saše Avsenik.

Poslije doručka u ponedjeljak pravimo posljednje fotografije na Svetoj Gori i autobus polazi za Banju Luku. Naravno doživljaj ne bi bio potpun da se nismo zaustavili u Novom Mestu ispod Trške Gore na Grmu, gdje nas je dočekala Branka Bukovec sa tradicionalnim ručkom.

U večernjim satima sretno smo stigli u Banju Luku puni neponovljivih utisaka sa putovanja sa manifestacije „Dobrodošli doma 2025“.

MEŠANI PEVSKI ZBOR „DAVORIN JENKO“ NA MANIFESTACIJI „DOBRODOŠLI DOMA 2025“

Ali bomo nastopili na dogodku „Dobrodošli doma“, je bilo vprašanje, ki smo ga člani zbora že od začetka leta zastavljali sebi in Društvu „Triglav“. Pridno smo na vajah vadili, nastopali na lokalnih prireditvah, sodelovali pri delu društva in na koncu osvežili zborovske obleke z novimi tilnimi rokavi, ujemačimi se ogrlicami ter nestrpno čakali. Kot je dejal minister in podpredsednik Vlade Republike Slovenije Matej Arčon: *„Dobrodošli doma daje občutek pripadnosti, povezanosti in prepoznavnosti tistim, ki živijo zunaj meja Republike Slovenije, pa še vedno čutijo Slovenijo kot svoj dom. Povezuje generacije, krepi jezik, kulturo, spomine - vse, kar sestavlja identiteto.“*

In končno novica: Gremo ... veselje, zadnja vaja pred odhodom, izbor pesmi za nastop, pregled potnih listov ...

V petek, 20. junija 2025, smo zjutraj odšli z neprijetno novico, da si je zborovska članica Nada poškodovala nogo in ne more iti z nami. Avtobus je bil udoben in kljub visoki temperaturi smo brez težav odpotovali do prvega postanka v Sloveniji, v restavraciji Anja v Vipavski dolini, kjer nas je čakalo bogato, okusno, domače kosilo.

Nadaljevali smo pot proti Ajdovščini, majhnemu mestu, 20 km vzhodno od Gorice v Vipavski dolini. Tam sta nas pričakala prijazna gostitelja, predstavnika ŽePZ „Večernica“ iz Društva upokojencev Ajdovščina in Društva invalidov Ajdovščina-Vipava. V stavbi Narodne univerze v Ajdovščini je najprej zapel ŽePZ „Večernice“, nato pa še MePZ „Davorin Jenko“. Kljub veliki vročini sta bila nastop in druženje uspešno izpeljana v obojestransko zadovoljstvo. To je okrepilo poznanstvo, ki smo ga sklenili med njihovim obiskom Banja Luke.

Utrueni, a polni vtisov smo nadaljevali pot proti Gorici in Sveti Gori, kjer smo bivali. Na vrh Svete Gore (683 m nadmorske višine) vodi ozka, na videz nevarna vijugasta cesta. Pogled z avtobusa v brezno vzbuja strah, a tudi navdušenje nad lepoto kanjona Soče, soškega mostu (do danes največjega kamnitega mostu na svetu) in zelenih pobočij goriških hribov. Voznik Milan nas je uspešno pripeljal do vrha, kjer nas je čakal prepotreben počitek.

V soboto smo obiskali dve mesti: Gorico v Italiji in Novo Gorico v Sloveniji, dve nasprotji, dve državi, ki se z odpravo meje kulturno dopolnjujeta. Obe mesti sta bili razglašeni za Evropsko prestolnico kulture za leto 2025.

Ob 16. uri smo v okviru tedna ljubiteljev kulture nastopili v Novi Gorici skupaj z zbori iz Nove Gorice, ki so peli pod taktirko Bogdana Breclja. Zapeli smo tri pesmi: „Gorenjska zdravica“, „Lepa Nera“, „Po jezeru“, nato pa se je trg napolnil s skupno pesmijo z naslovom „Dajte, dajte“.

Istega večera je pesem odmevala po Kromberku, v okviru kulturnega programa z naslovom Krajevni praznik, ki so ga organizirali Slovenci iz Kromberka. Naš zbor je izvedel 3 pesmi in skupaj s „Kromberškimi vodopivci“ smo zapeli „Zdravico“. Nastop kvarteta Bršljan, vokalne skupine Bisernice in otrok iz vrtca Čriček je dopolnil koncertni nastop otroške skupine iz Kromberka. Zabava se je nadaljevala z nastopom skupine ZOO BEND, ki smo jo žal morali zapustiti. Čakala nas je še ena vožnja po serpentinah do Svete Gore. Z zvoki glasbe v sebi smo nadaljevali druženje na terasi Centra mir in dobro, kjer smo bili nastanjeni. Ob pesmih in vinu smo s terase na eni in razgledne točke na drugi strani opazovali morje, Vipavsko dolino, Julijske Alpe s Triglavom, ponosni Krn in Dolomite.

Po nedeljskem kopanju v italijanskem mestu Monfalcone smo se udeležili osrednjega dogodka Dobrodošli doma na Bevkovem trgu v Novi Gorici. Bili smo del velikega dogodka, srečanja Slovencev iz tujine in Slovenije. Srečali smo veliko znancev s prejšnjih druženj, na koncu pa smo uživali ob zvokih valčkov in polk ansambla Saše Avsenika.

Po ponedeljkovem zajtrku smo naredili še zadnje fotografije na Sveti Gori in avtobus je odpeljal proti Banja Luki. Seveda doživetje ne bi bilo popolno, če se ne bi ustavili v Novem mestu pod Trško Goro na Grmu, kjer nas je Branka Bukovec pričakala s tradicionalnim kosilom.

Zvečer smo srečno prispeli v Banja Luko, polni edinstvenih vtisov s potovanja z dogodka „Dobrodošli domov 2025“.

Olga Suvajac
Prevod Metoda Perger

16. SLOVENAČKI DAN

16. Slovenački dan, koji je bio posvećen obilježavanju stogodišnjice od doseljavanja Slovenaca na područje Slatine i okoline, održan je u nedelju 6. jula 2025. godine, na Sportskom terenu, pored Park šume, u Slatini.

Zbog odluke Vlade Republike Srpske da se 5. juli proglasi za Dan žalosti, događaj je u kratkom roku premješten za nedelju ujutro. Svi učesnici u programu i veliki broj gostiju ispoštovali su naš poziv na događaj, tako da se tradicionalna manifestacija uspješno održala, po lijepom i sunčanom ali veoma toplom vremenu.

Na početku su okupljene pozdravili predsjednik Udruženja „Triglav“ Mladen Lunić, u ime organizatora događaja, koji je podsjetio i na događaje i okolnosti koje su uticale na doseljavanje naših predaka na ova područja, kao i životu Slovenaca u novoj domovini. Prisutne je u ime lokalne zajednice pozdravio predsjednik Mjesne zajednice Slatina i Malo Blaško Uroš Vujašinović, kao i predsjednik Skupštine grada Laktaši Srđan Blagojević. Počasni govornik na događaju je bio ambasador Slovenije u Bosni i Hercegovini, N.J.E. Damijan Sedar, koji je dao podršku našem Udruženju u naporima koje činimo za očuvanje jezika, kulture i tradicije Slovenaca na ovom prostoru.

Nakon toga skupu se obratila predsjednica Društva „Primorci in Istrani v Prekmurju“ iz Lendave, Nataša Tomšić, koja je toplim i pažljivo biranim riječima obratila se prije svega članovima Udruženja „Triglav“ i uputila izraze podrške, uručujući kao poklon umjetničku fotografiju pomorske močvarne šume, da nas podsjeća na prijateljstvo koje negujemo sa njima i sa kojima dijelimo sličnu sudbinu iseljenika. Nakon toga uslijedile su njene posebno emotivne izvedbe recitacija: „Mati domovina“ od Tone Krkoviča i prekmurske narodne pjesme: „San se šetau“, sa muzičkom podlogom.

Njenim nastupom je započeo kulturni program u kome je učestvovao Mješoviti hor našeg udruženja „Davorin Jenko“ koji je izveo dvije pjesme: „Lepa Nera“ i „Dajte, dajte“. Učenice dodatne nastave slovenačkog jezika i kulture, Marija Budiša iz Slatine odrecitovala je pjesmu od Ferija Lainščeka, „Moja Slovenija“, dok je Marija Mihajlović

iz Trna otpjevala pjesmu „Tri ptičice“. Koreografiju Splet koriških plesov, koju prošle godine nismo uspjeli pogledati zbog jake kiše, izvela je dječija folklorna grupa našeg Udruženja, koja je očekivano pobrala simpatije svih prisutnih. Na kraju programa nastupio je po godinama mladi sastav, ali po umjetničkom dojmu i te kako ozbiljan muški hor Gimnazije iz Celja, koji nastupa pod imenom „FaVoZa“. Horom rukovodi iskusni i predani dirigent Gregor Deleja, našoj publici poznat sa nastupa „Okteta 9“, koji su imali 2014. godine u Banjoj Luci i Slatini.

Posebno svečan događaj je bio uručenje priznanja Udruženja „Triglav“ Banja Luka, dugogodišnjoj učiteljici slovenačkog jezika i piscu, Barbari Hanuš, za njen dugogodišnji i izuzetno posvećen doprinos očuvanju slovenačke kulture, jezika i nacionalne svijesti među Slovencima u Banjoj Luci i Republici Srpskoj. Barbara Hanuš je dugi niz godina radila kao učiteljica dodatne nastave slovenačkog jezika u našem Udruženju, gdje je sa velikom posvećenošću i toplinom približavala slovenački jezik mlađim i starijim generacijama. Njen rad je prevazilazio okvire klasične nastave - bila je mentor, povezač i inspiracija učenicima i roditeljima. Danas, nastavlja svoju misiju kao saradnica na katedri za nastavu slovenačkog jezika Univerziteta u Banjoj Luci, gdje svojim znanjem, predanošću i ljubavlju prema jeziku gradi mostove između Slovenije i lokalne sredine. Njen profesionalni rad značajno doprinosi prepoznavanju slovenačkog jezika i kulture i u akademskom prostoru Republike Srpske. Svojim radom, ličnim integritetom i istraj-

nom posvečenostu slovenačkej zajednici, Barbara Hanuš je primjer zalaganja. Dodijeljeno priznanje je izraz naše zahvalnosti, poštovanja i priznanja za sve što je učinila i nastavlja da nesebično doprinosi dobrobiti zajednice.

Nakon kulturnog programa uslijedio je tradicionalni slovenački ručak, gdje smo poslužili gulaš sa palentom, koji je ponovo osvojio čula i nepca naših gostiju, zahvaljujući osoblju Roštiljnice „Rogić“ iz Trna.

U zabavnom dijelu manifestacije, po prvi put u Slatini nastupio jedan big bend orkestar, koji je ujedno bio i 40 gostujući izvođač na održanim proslavama Slovenačkog dana u Slatini. To su bili momci i djevojke iz Šmarja pri Jelšah, predvođeni dirigentom Bojanom Logarom. Uprkos vrelom podnevu, jaka i dobra volja vodila ih je da nam pokažu djelić svog repertoara koji se sastoji od klasične džez muzike do slovenačkih popularnih pjesama. Okupljeni gosti imali su priliku da uživaju u njihovom izvođenju, kasnije i sa vokalnom podrškom hora „FaVoZa“, ali i žale što je to kratko trajalo, zbog vremena povratka gostiju iz Slovenije, ali i potrebe da se lokacija događaja pripremi za nastavak održavanja 5. Petrovdanskog turnira u malom fudbalu, koji je nakratko prekinut kako bi se održao Slovenački dan.

Prema procjenama organizatora skupu je prisustvovalo oko 300 učesnika i posjetilaca, program je elegantno vodila naša članica Bernarda Pleša, a sam događaj je medijski popraćen od strane RTRS.

Mladen Lunić

16. SLOVENSKI DAN

16. Slovenski dan, ki je bil posvečen stoletnici priselitve Slovencev na območje Slatine in okolice, je potekal v nedeljo, 6. julija, na športnem igrišču ob Parku šumi v Slatini.

Zaradi odločitve Vlade Republike Srbske, da 5. julij razglasi za Dan žalovanja, je bil dogodek na hitro prestavljen na nedeljo zjutraj. Vsi udeleženci programa in veliko število gostov so sprejeli naše povabilo na dogodek, tako

da je tradicionalna prireditev uspešno potekala v lepem in sončnem, a zelo toplem vremenu. Uvodoma je zbrane v imenu organizatorjev dogodka pozdravil predsednik Društva „Triglav“ Mladen Lunić, ki je spomnil na dogodke in okoliščine, ki so vplivale na priseljivanje naših prednikov na ta območja, pa tudi na življenje Slovencev v novi domovini. V imenu lokalne skupnosti je prisotne pozdravil predsednik Krajevne skupnosti Slatina in Malega Blaška, Uroš Vujasinović, ter predsednik Mestne skupščine Laktaši, Srđan Blagojević. Častni govornik na dogodku je bil veleposlanik Slovenije v Bosni in Hercegovini Damijan Sedar, ki je podprl naše društvo v prizadevanjih za ohranjanje jezika, kulture in tradicije Slovencev na tem območju.

Zatem je predsednica Društva „Primorci in Istrani v Prekmurju“ iz Lendave, Nataša Tomšič, nagovorila člane Društva „Triglav“ s toplimi in skrbno izbranimi besedami ter izrazila podporo, pri čemer je v dar izročila umetniško fotografijo pomurskega močvirskega gozda, da bi nas spomnila na prijateljstvo, ki ga gojimo z njimi in s katerimi delimo podobno usodo kot izseljenci. Sledila je njena, še posebej čustvena recitacija pesmi „Mati domovina“ Toneta Krkoviča in petje prekmurske ljudske pesmi „San se šetau“.

Z njenim nastopom se je začel kulturni program, v katerem je sodeloval Mešani pevski zbor našega društva „Davorin Jenko“, ki je izvedel dve pesmi: „Lepa Nera“ in „Dajte, dajte“. Učenka dopolnilnega pouka slovenščine in kulture Marija Bu-

diša iz Slatine je recitala pesem Ferija Lainščka „Moja Slovenija“, Marija Mihajlovič iz Trna pa je zapela pesem „Tri ptičice“. Koreografijo Venček koriških plesov, ki je lani zaradi močnega dežja nismo mogli videti, je izvedla otroška folklorna skupina našega društva, ki je, kot je bilo pričakovati, osvojila srca vseh prisotnih. Ob koncu programa je nastopila po srcu mlada, a umetniško nadarjena skupina in resen moški zbor gimnazije iz Celja pod imenom „FaVoZa“. Zbor vodi izkušeni in predani dirigent Gregor Deleja, ki ga naše občinstvo pozna z nastopa „Okteta 9“ leta 2014 v Banja Luki in Slatini.

Posebej slovesen dogodek je bila podelitev priznanja Društva Slovencev „Triglav“ Banja Luka dolgoletni učiteljici slovenščine in pisateljici Barbari Hanuš za njen dolgoletni in izjemno predan prispevek k ohranjanju slovenščine, jezika in narodne zavesti med Slovenci v Banja Luki in Republiki Srbski. Barbara Hanuš je dolga leta delala kot učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine v našem Društvu, kjer je z veliko predanostjo in toplino približevala slovenščino mlajšim in starejšim generacijam. Njeno delo je presegalo okvire klasičnega poučevanja – bila je mentorica, povezovalka in navdih študentom in staršem. Danes nadaljuje svoje poslanstvo kot sodelavka na oddelku za poučevanje slovenščine Univerze v Banja Luki, kjer s svojim znanjem, predanostjo in ljubeznijo do jezika gradi mostove med Slovenijo in lokalnim okoljem. S svojim strokovnim delom pomembno prispeva k prepoznavnosti slovenščine in kulture v akademskem prostoru Republike Srbske. Barbara Hanuš je s svojim delom, osebno integriteto in vztrajno zavezanostjo slovenski skupnosti zgled predanosti. Priznanje je izraz naše hvaležnosti, spoštovanja in zahvale za vse, kar je storila in še vedno nesebično prispeva v korist skupnosti.

Po kulturnem programu je sledilo tradicionalno slovensko kosilo, kjer smo postregli z golažem in polento, ki je ponovno osvojilo čute in brbončice naših gostov, zahvaljujoč osebju Roštiljnice „Rogič“ iz Trna.

V zabavnem delu dogodka je v Slatini prvič nastopil orkester big band, ki je bil tudi 40. gost na praznovanju slovesnosti ob slovesnosti v Slatini. To so bili fantje in dekleta iz Šmarja pri Jelšah, pod vodstvom dirigenta Bojana Logarja. Kljub vročemu opoldnevu so nam s svojo močno in dobro voljo pokazali del svojega repertoarja, ki ga sestavljajo klasična džez glasba in priljubljene slovenske pesmi. Zbrani gostje so imeli priložnost uživati v njihovem nastopu, kasneje pa še ob vokalni podpori zbora „FaVoZa“, vendar obžalujejo, da je bil nastop kratkotrajen zaradi vrnitve gostov nazaj v Slovenijo in potrebe po pripravi lokacije dogodka za nadaljevanje 5. Petrovdanskega turnirja v malem nogometu, ki je bil na kratko prekinjen zaradi izvedbe Slovenskega dne.

Po ocenah organizatorjev se je druženja udeležilo okoli 300 udeležencev in obiskovalcev, program je elegantno in uspešno vodila naša članica Bernarda Pleša, sam dogodek pa je medijsko spremljala RTRS.

Mladen Lunić
Prevod Metoda Perger

MARIJINIM STAZAMA

Dana 20.7.2025. godine planinarska sekcija „Runolist“ Udruženja „Triglav“ prvi put je organizovala memorijalnu šetnju u čast naše dugogodišnje predsjednice Udruženja Marije Grbić.

Šetnju smo započeli ispred Samostana „Marija Zvijezda“ u Trapistima i lagano kroz šumu do Slatine. Usput smo posjetili i Kamenu kuglu u neposrednoj blizini pa do porodičnog imanja porodice Lunić. Naš sadašnji predsjednik Mladen Lunić nas je zajedno sa svojom divnom porodicom ugostio i tu smo se uz kulinarsku radionicu njegove divne majke Dragice i asistenciju njenih prelijepih unuka učili spremanju bjelokranjske pogače.

Za to vrijeme naši vrijedni kuhinari spremili su fantastičnu maneštru koju smo pojeli u slast. Bilo je tu i raznih slastica, vina, muzike i smijeha i jedno zaista predivno druženje u hladu velike lipe.

Naša draga Oksana i njene djevojke potrudile su se i aranžirale da sve to izgleda kao da smo baš u Sloveniji.

Hvala organizatorima iz Udruženja Slovenaca „Triglav“, našim divnim domaćinima Lunićima, za sav trud, uz želju da se ova tradicija nastavi i da nas svake godine bude još više. Danas je to bilo nekih 10-tak km a svake godine neka bude i više kilometara.

Ljiljana Vidović

PO MARIJINIH POTEH

20. julija 2025 je pohodniška sekcija „Runolist“ (Planika), Društva „Triglav“, prvič organizirala spominski pohod v čast naši dolgoletni predsednici Društva Mariji Grbić.

Pohod smo začeli pred Samostanom „Marija Zvijezda“ v Trapistih in se počasi podali skozi gozd do Slatine. Med potjo smo obiskali tudi bližnjo kameno kroglo in nato nadaljevali pot do družinskega posestva Lunić.

Naš sedanjí predsednik Mladen Lunić nas je gostil skupaj s svojo čudovito družino in tam smo se ob kulinarčni delavnici njegove drage mame Dragice in ob pomoči njenih čudovitih vnukinj naučili pripravljati belokranjsko pogačo.

Medtem so naši pridni kuharji pripravili fantastično mineštro, ki smo jo z veseljem pojedli. Ni manjkalo tudi raznih sladic, vina, glasbe in smeha ter resnično čudovitega druženja v senci velike lipe.

Naša draga Oksana in njena dekleta so se potrudile in vse skupaj naredile tako, da je bilo videti, kot da smo v Sloveniji.

Hvala organizatorjem iz Društva Slovencev „Triglav“, našim čudovitim gostiteljem Lunićem, za ves njihov trud in upam, da se bo ta tradicija nadaljevala in da nas bo vsako leto več. Tokrat je bila pot dolga približno 10 km in v prihodnje naj bo še daljša.

Ljiljana Vidović

Prevod Metoda Perger

GREBEN KOŠUTE - KARAVANKE

5 – 7. septembra 2025.

Naša planinarska sekcija „Runolist“ ove godine je pohodila greben Košute, najduži planinski greben u Sloveniji (oko 10 km) u planinskom lancu Karavanki.

Greben je ujedno i granica Slovenije sa Austrijom. Na grebenu Košute ima 6 vrhova preko 2.000 mnv. Naš cilj je bio Veliki Vrh (2.088 mnv) koji je najzapadniji dio grebena, Malo Kladivo (2.036 mnv) i Veliko Kladivo (2.094 mnv). Sa vrha se pruža prekrasan pogled na Karavanke, Julijske Alpe, Visoke i Niske Tauerne u Austriji.

Iz Banje Luke smo krenuli rano i nakon četiri sata smo stigli na polaznu tačku, na parking u Podljubelju. Dobro raspoloženi, natovarili smo svoje rance i lagano krenuli uzbrdo. Pred nama je bio nimalo lak zadatak savladati oko 800 m visinske razlike do Koče na Kofcah. Vrijeme odlično za hodanje, nismo žurili jer su ranci bili poteški. Nakon dva i po sata stigli smo u dom koji se smjestio na predivnom mjestu podno Kofce gore i Velikog Vrh. Zaboravili smo na umor, kad smo iza doma ugledali prelijepi greben Košute, pogledom smo prelazili na čarobne Kamniško-Savinjske alpe u daljini i visoki stjenoviti Storžič. Na terasi smo sa zadovoljstvom gasili žeđ hladnim pivom i uživali u pogledu na bajkovitu prirodu. U sobe nismo mogli ući do 18 sati i nakon kratkog okrepćenja

odlučili smo da istražimo okolinu. To je bilo u planu, ali vrijeme i ljepota prirode nas je mamila da idemo prema vrhu. Osvježeni i željni hodanja popeli smo se na Veliki Vrh. To je tek bila poslastica. Sa vrha je pucao pogled na Austriju, u daljini se vidio Celovec i vrh grebena u svoj svojoj ljepoti. Bili smo ponosni i sretni što smo u jednom danu savladali 1.400 m visinske razlike i uživali u nestvarnoj ljepoti prirode. Puni utisaka vratili smo se do doma, prošli pored krda planinskih krava i konja. Prava idila.

Dom savršen, od smještaja, čiste posteljine, dobre hrane i baš ljubaznog osoblja. Umorni ali zadovoljni otišli smo na spavanje. Dogovor je da ustajemo ranije i doručujemo u 7h i krećemo na greben. Poslije obilnog doručka kreće-

mo na Kofce goru. Opet je trebalo sa 1.448 mnv popeti se na 1.907 mnv. Uspon je bio dosta strm i zahtjevan. Ali kad smo se popeli, grebenom je bilo mnogo lakše. Vrijeme nam ide na ruku, malo je oblačno, ali bez vjetra, idealno. Uživamo u svakom trenutku i ne žurimo, jer ima tragova umora od jučerašnjeg penjanja. Cijelim putem označena državna granica Slovenije i Austrije, tako smo čas u Sloveniji, čas u Austriji. Malo po malo i oprezno se penjemo uz stijene i izlazimo na Veliko Kladivo. Upisujemo se u knjigu osoba koje su se popele na vrh, slikamo se, pokušavamo odgonetnuti šta to vidimo u okolini. Sad nema više penjanja, zadatak ispunjen i krećemo nizbrdo. Strmom stazom

nakon sat i po dolazimo do doma na Šiji. Tu odmaramo i hidriramo se pivom.

Za pola sata smo u našem domu. I kako kaže jedna naša planinarka, dolazi najbolji dio planinarenja, ručak. Ponuda je raznovrsna, teško se odlučiti. Neko naručuje jotu, gobovu juhu, kislo zelje, kranjske kolbase, ali su se svi odlučili da probaju štruklje. Niko nije pogriješio u izboru, hrana je bila izvrsna. Predveče smo čavrljali i kovali planove za nedelju. Izbor je pao da posjetimo Arboretum –Volčji potok i nismo pogriješili, uživali smo nekoliko sati hodajući kroz prirodu diveći se cvijeću, kaktusima i leptirima. I na kraju Olga nas je pozvala da svratimo na kafu kod njenog ujaka u Šentjernej Stara vas. Naravno nije to bila samo kafa, pogostili su na sa cvičekom i nekoliko vrsta kolača, groždem i smokvama. Oduševili smo se njihovom crkvom, o čijoj zanimljivoj istoriji nam je ispričao ujak Stane. Baš smo uživali u ovom neplaniranom zadovoljstvu. Oprostili smo se Olginom rodbinom i krenuli kući. Šta reći, bilo je super!

Ljiljana Memon

GREBEN KOŠUTE – KARAVANKE

5-7. september 2025

Letos je naša pohodniška sekcija „Runolist“ prehodila greben Košute, najdaljši gorski greben v Sloveniji (približno 10 km) v pogorju Karavank.

Greben je tudi meja med Slovenijo in Avstrijo. Na grebenu Košute je 6 vrhov nad 2.000 m nadmorske višine. Naš cilj je bil Veliki vrh (2.088 m nadmorske višine), ki je najzahodnejši del grebena, Malo Kladivo (2.036 m nadmorske višine) in Veliko Kladivo (2.094 m nadmorske višine). Z vrha se ponuja čudovit razgled na Karavanke, Julijske Alpe in na Visoke ter Nizke Ture v Avstriji.

Banja Luko smo zapustili zgodaj zjutraj in po štirih urah prispeli na izhodišče, parkirišče v Podljubelju. Dobro

razpoloženi smo si oprtali nahrbtnike in se počasi začeli vzpenjati. Pred nami je bila zahtevna naloga premagati približno 800 m višinske razlike do Koče na Kofcah. Vreme je bilo odlično za hojo, nikamor se nam ni mudilo, saj so bili nahrbtniki težki. Po dveh urah in pol smo prispeli do doma, ki se nahaja na čudovitem mestu ob vznožju Kofce gore in Velikega vrha. Pozabili smo na utrujenost, ko smo za hišo zagledali čudovit greben Košute, naš pogled je ušel na čarobne Kamniško-Savinjske Alpe v daljavi in visok skalnat Storžič. Na terasi smo se odžejali s hladnim pivom in uživali v pogledu na pravljичno naravo. V sobe smo lahko vstopili šele ob 18. uri in po kratki osvežitvi smo se odločili za raziskovanje okolice. To je bilo v načrtu, a vreme in lepota narave sta nas zvalili, da smo se odpravili na vrh. Osveženi in željni hoje smo se povzpeli na Veliki vrh. To je bila pa res poslastica. Z vrha se je odprl pogled na Avstrijo, v daljavi se je videl Celovec in vrh grebena v vsej svoji lepoti. Ponosni in veseli smo bili, da smo v enem dnevu premagali 1.400 m višinske razlike in uživali v nestvarni lepoti narave. Polni vtisov smo se vrnili proti domu, mimo črede gorskih krav in konj. Prava idila.

Dom je bil popoln, od namestitve, čiste posteljnine, dobre hrane in res prijaznega osebja. Utrujeni, a zadovoljni smo šli spat. Dogovorili smo se, da bomo zgodaj vstali in ob 7. uri pozajtrkovali ter se odpravili na greben. Po obilnem zajtrku smo se odpravili na Kofce. Ponovno je bilo treba preplezati s 1.448 m n. v. na 1.907 m n. v. Vzpon je bil precej

strm in zahteven. Ko pa smo vstali, je bil greben veliko lažji. Vreme nam je bilo naklonjeno, sicer malo oblačno, a brez vetra, idealno. Uživali smo vsak trenutek in se nam ni mudilo, saj smo nosili sledi utrujenosti od včerajšnjega vzpona. Državna meja Slovenije in Avstrije je ves čas označena, zato smo bili včasih v Sloveniji, včasih v Avstriji. Počasi in previdno smo se vzpenjali po skalah na Veliko Kladivo. Vpisali smo se v knjigo vtisov vseh, ki so se povzpeli na vrh, zatem smo se fotografirali in poskušali ugotoviti, kaj vse lahko vidimo v okolici. Zdaj plezanja ni bilo več, naloga je bila opravljena in zato smo se odpravili nazaj v dolino. Po uri in pol strme poti smo prispeli do doma na Šiji. Tam smo se spočili in popili pivo.

Čez pol ure smo bili v našem domu. In kot je rekel eden od naših pohodnikov, je prišel najboljši del pohoda, kosilo. Ponudba je bila raznolika, težko se je bilo odločiti. Nekdo je naročil joto, drugi gobovo juho, kislo zelje, kranjske klobase, vsi pa so se odločili poskusiti štruklje. Nihče se ni zmotil pri izbiri, hrana je bila odlična. Zvečer smo klepetali in delali načrte za naprej. Izbrali smo obisk Arboretuma - Volčji potok in nismo se zmotili, uživali smo v nekaj urah sprehoda po naravi, občudovali rože, kaktuse in metulje. In na koncu nas je Olga povabila na kavo k svojemu stricu v Šentjerneji Stara vas. Seveda ni bila samo kava, pogostili so nas s cvičkom in več vrstami peciva, grozrdjem in figami. Navdušeni smo bili nad njihovo cerkvijo, o kateri nam je pripovedoval stric Stane. Res smo uživali v tem nenačrtovanem obisku. Poslovili smo se od Olginih sorodnikov in se odpravili domov. Kaj naj rečem, bilo je super!

Ljiljana Memon
Prevod Metoda Perger

SUSRETI SLOVENAČKIH HOROVA U BANJOJ LUCI 2025

U banjalučkom Domu omladine, koji je odavno postao stjecište raznovrsnih kulturnih dešavanja u našem gradu, 4. oktobra održani su tradicionalni Susreti slovenačkih horova u Bosni i Hercegovini.

Kao i uobičajeno, pored domaćina, Mješovitog hora „Davorin Jenko“, i horova „Slovenčice“ i „Camerata Slovenica“, koji djeluju u okviru bratskih udruženja iz Tuzle i Sarajeva, učestvovali su i gosti iz Slovenije: Pjevačka grupa „Studenec“ iz Pivke.

Na Susretima je predstavljen raznolik program u kojem su, naravno, preovladavale slovenačke pjesme, tradicionalne i narodne, prilagođene za horsko izvođenje, kao i autorske kompozicije. Repertoar je obuhvatao i starogradske i popularne pjesme, pa sve do numera inspirisanih muzičkim naslijeđem naroda Bosne i Hercegovine. Hor „Davorin Jenko“, pod vođstvom Vanje Topić Vještica, iznenadio je publiku uvođenjem kratkog igrokaza u interpretaciji pjesme „Ne luduj, Lelo“.

Tuzlanske „Slovenčice“ su izvođenjem kompozicije „Neki novi klinči“ Đorđa Balaševića mnoge vratile u prošlost i probudile osjećaj nostalgije. Nastupile su uz klavirsku pratnju profesorice Amile Rančić, a pod vođstvom Mirele Ibrahimović Mehanović, koja je u solističkom dijelu zajedničke pjesme „Slovenija, od kod lepote tvoje“ na završetku koncerta pokazala svu raskoš i ljepotu svoga glasa.

Sarajevski hor „Camerata Slovenica“, koji čine uglavnom mladi pjevači, pod rukom mladog dirigenta Aleka Isakovića, opravdao je očekivanja i pokazao najviši nivo horskog pjevanja. Njihovo izvođenje „Pjesme slobodi“ Vlade Miloševića, inspirisane zmijanjskom kajdom, ostavilo je snažan umjetnički dojam sa elementima tradicionalnog pjevanja, koji na poseban način oslikava povezanost naroda i zemlje.

Vrhunac večeri obilježio je nastup pjevačke grupe „Studenec“ iz Pivke, koja je publiku nadahnula pažljivo odabranim i interpretativno zahtjevnim programom. Izveli su kompozicije: „Nmau čriez jizaro“, „Da sem jaz ptičica“ (Emil Adamič), „Spominčice“ i „Tam, kjer sem doma“ (Jože Privšek). Odličnom interpretacijom i sigurnim izvođenjem složenih horskih dionica, članovi grupe prenijeli su snažnu pozitivnu energiju i autentičan duh slovenskog horskog pjevanja, ostavivši snažan utisak na publiku. Umjetnička voditeljica ansambla je Iren Rep.

Okupljenim pjevačima, članovima i simpatizerima Udruženja Slovenaca „Triglav“ Banja Luka, kao i ljubiteljima horske muzike, obratio se predsjednik Udruženja Mladen Lunić u ime organizatora događaja. Po završetku programa prisutne je pozdravio i novoimenovani konzul slovenačkog konzulata u Banjoj Luci, Zvone Žigon. Program Susreta vodila je članica Udruženja Bernarda Pleša.

Događaj je zabilježila i Radiotelevizija Republike Srbije, a prilog će biti emitovan u emisiji „Mala Evropa“. Nakon koncerta druženje se nastavilo u prijatnoj atmosferi hotela „Ćubić“, gde su bili smješteni gosti.

Još jedno predivno veče horskog pjevanja i zajedništva pokazalo je da muzika spaja ljude, prevazilazi granice i širi radost.

Mladen Lunić

SREČANJE SLOVENSКИH PEVSKИH ZBOROV V BANJA LUKI 2025

V banjaluškom Domu omladine, ki je že dolgo stičišče raznovrstnih kulturnih dogodkov v našem mestu, so 4. oktobra potekala tradicionalna Srečanja slovenskih zborov v Bosni in Hercegovini.

Kot je običajno, so poleg domačina, Mešanega zbora „Davorin Jenko“ ter zborov „Slovenčice“ in „Camerata Slovenica“, ki delujejo v okviru pobratenih društev iz Tuzle in Sarajeva, nastopili tudi gostje iz matične Slovenije: Pevska skupina „Studenec“ iz Pivke.

Na Srečanjih je bil predstavljen raznolik program, v katerem so seveda prevladovala slovenske pesmi – tradicionalne in ljudske, prirejene za zborovsko izvajanje, pa tudi avtorske skladbe. Repertoar je obsegal tudi starogradske in popularne pesmi ter dela, ki jih je navdihnila glasbena dediščina narodov Bosne in Hercegovine. Zbor Davorin Jenko, pod vodstvom Vanje Topić Vještica, je presenetil občinstvo z izvedbo kratkega prizorčka ob interpretaciji pesmi „Ne luduj, Lelo“.

Tuzlanske „Slovenčice“ so z izvedbo skladbe „Neki novi klinci“ Đorđa Balaševića mnoge popeljale v preteklost in vzbudile občutek nostalgije. Nastopile so ob klavirski spremljavi profesorice Amile Rančić in pod vodstvom Mirele Ibrahimović Mehanović, ki je v solističnem delu skupne pesmi „Slovenija, od kod lepote tvoje“ na koncu koncerta pokazala vso razkošje in lepoto svojega glasu. Sarajevski zbor „Camerata Slovenica“, ki ga sestavljajo predvsem mladi pevci, je pod vodstvom mladega dirigenta Aleka Isakovića upravičil pričakovanja in pokazal najvišjo raven zborovskega petja. Njihova izvedba „Pesmi slobodi“ Vlade Miloševića, ki jo je navdihnila zmijanjka kajda, je pustila močan umetniški vtis z elementi tradicionalnega petja, ki na poseben način ponazarja povezanost ljudi z domovino.

Vrhunec večera je zaznamoval nastop Pevske skupine „Studenec“ iz Pivke, ki je občinstvo navdušila s skrbno izbranim in interpretativno zahtevnim programom. Izvedli so skladbe: „Nmau čriez jizaro“, „Da sem jaz ptčica“ (Emil Adamič), „Spominčice“ i „Tam, kjer sem doma“ (Jože Privšek). Z odlično interpretacijo in suverenim izvajanjem zahtevnih zborovskih partov so člani skupine prenesli močno pozitivno energijo in avtentičen duh slovenskega zborovskega petja ter na občinstvo naredili močan vtis. Umetniška vodja ansambla je Iren Rep.

Zbranim pevcem, članom in simpatizerjem Društva Slovencev „Triglav“ Banja Luka ter ljubiteljem zborovske glasbe je v imenu organizatorjev dogodka spregovoril predsednik društva Mladen Lunić. Ob koncu programa je vse navzoče pozdravil tudi novoimenovani konzul slovenskega konzulata v Banja Luki, Zvone Žigon. Program Srečanje je vodila članica Društva Bernarda Pleša. Dogodek je spremljala Radiotelevizija Republike Srpske, prispevek pa bo kmalu predvajan v oddaji „Mala Evropa“. Po koncertu se je druženje nadaljevalo v prijetnem vzdušju hotela „Čubić“, kjer so bili nastanjeni tudi gostje. Še en čudovit večer zborovskega petja in povezanosti je pokazal, da glasba povezuje ljudi, briše meje in širi radost.

Mladen Lunić
Prevod Metoda Perger

BILI SMO NA FESTIVALU „MAVRICA“ V SUBOTICI

Na povabilo Društva Slovencev iz Subotice, ki nosi enako ime kot banjaluško Društvo Slovencev – „Triglav“, so se učenci dopolnilnega pouka slovenščine iz Banja Luke in Slatine udeležili 20. festivala „Mavrica“, ki je potekal v soboto, 11.10.2025 v Subotici.

Na festivalu so sodelovala naslednja društva Slovencev: „Kredarica“ Novi Sad, „Planika“ Zrenjanin, „Triglav“ Subotica in „Triglav“ Banja Luka. Iz Slovenije pa je na festivalu gostoval Zavod za gluhe in naglušne iz Ljubljane.

Za nastop na festivalu smo pri dopolnilnem pouku izdelali maske 10 gozdnih živali, ki so nastopale v kratki predstavi, prirejene po znani pravljici Grigorja Viteza „Zrcalce“.

Naše sodelovanje na festivalu „Mavrica“ smo razširili v tridnevno potovanje po zahodnem delu Vojvodine. 12 učenec so spremljali: Mladen in Oksana Lunić ter učiteljica Metoda Perger. Na pot smo se odpravili v petek, 10. oktobra, v

ljajo v sladkor in različne dodatke: mlete orehe, lešnike, pistacijo, kokos ... Naslednje jutro smo pozajtrkovali, pospravili prtljago in se poslovili od naših gostiteljev ter se podali proti naši zadnji destinaciji, mestu Sombor, ki nam ga je na zanimiv in poučen način predstavil lokalni vodič. Ogledali smo si tudi bogato zbirko Mestnega muzeja, ki hrani raznolike eksponate od prazgodovine do sodobnosti. Pred odhodom proti domu smo še imeli kosilo v ribji restavraciji „Andrić“, ki stoji ob Velikem bačkem kanalu. V večernih urah smo se brez dolgih postankov na mejnih prehodih, tudi po zaslugi našega spretnega voznika Mikija, srečno vrnil polni prelepih vtisov domov v Slatino in Banja Luko.

Še posebej moram pohvaliti organizacijo celotnega potovanja, ki je bila po zaslugi predsednika Društva „Triglav“, Mladena Lunića, brezhibno izpeljana. Naša celotna ekipa je bila odlična, vse je potekalo v skladu z dogovori in tudi naš nastop na festivalu je bil odličen, na kar sem kot učiteljica še posebej ponosna. Morda je bilo premalo druženja z otroki iz drugih društev, a nenazadnje je bil program takšen, da za skupne aktivnosti ni bilo dovolj časa. Za nami je izjemna, pestra in čudovita popotna izkušnja, ki kar kliče po še več podobnih skupnih druženjih, o čemer nazorno pričajo tudi vtisi učencev.

dopoldanskih urah in po dolgi slikoviti vožnji ter prečkanju dveh mejnih prehodov smo v večernih urah prispeli v dijaški dom v Subotici, v katerem smo imeli dve nočitvi z večerjo in dvema zajtrkoma. Tam nas je prijazno sprejel naš gostitelj Imre Šoti, tajnik Društva Slovencev „Triglav“ Subotica.

Po vseh opravljenih nastanitvenih formalnostih in večerji smo se odpravili na večerni ogled centra Subotice, ki nikogar ne pušča ravnodušnega, še posebej ponoči, ko vse živopisne zgradbe, spomeniki in fontane zasijejo v dihamajočem prepletu čarobnih barv. Seveda smo že prvi večer izvedeli veliko zanimivega o Subotici, saj nas je naš novi učenec Andrej, ki je nekoč živel v Subotici, z enciklopedičnim poznavanjem vseh podrobnosti popeljal skozi razgibano zgodovino mesta in njegovih prebivalcev.

Naslednji dan smo zgodaj vstali, pozajtrkovali in še malo vadili za naš nastop, zatem nas je naš gostitelj Imre popeljal še pri dnevni svetlobi po najznamenitejših lokacijah mesta, med katerimi je gotovo ena najzanimivejših sinagoga, ki smo si jo ogledali tudi od znotraj. Ob enajstih je sledil festival, na katerem so se predstavili učenci iz vseh zgoraj naštetih društev in zavoda. Uživali smo v raznolikih nastopih, med katerimi ni manjkalo petja, plesa, glasbil, recitacij in kratkih gledaliških predstav ter izrazne umetnosti. Naša kratka predstava z naslovom „Zrcalce“ je požela velik aplavz. Gozdne živali, ki najdejo na gozdni jasi ogledalo in ob pogledu vanj vsaka od njih misli, da je to njena slika, imajo izražene človeške karakterne lastnosti, za katerimi se skriva sporočilo, da zmaga močnejši in da sta v življenju najpomembnejši vrednoti družinska ljubezen ter povezanost. Po kosilu, ki smo ga imeli v prireditveni dvorani, smo se odpravili na Paličko jezero. Obiskali smo živalski vrt, zatem pa smo se še sprehodili ob čudovitem jezeru, katerega nabrežje je bilo že odeto v tople jesenske barve. Imre in njegova žena sta ljubljansko in banjaluško skupino povabila še na svoj salaš, kjer smo se okrepčali s okusnimi domačimi dobrotami in uživali v pristnem vojvodinskem podeželskem okolju. Po povratku v dijaški dom smo še izkoristili naš zadnji večer za ponovni sprehod po centru Subotice, kjer smo se posladkali tudi s priljubljenim madžarskim pecivom, imenovanim *kürtőskalács* – votlo pecivo, dimnik. Testo ovijejo okrog palice in ga pečejo nad žerjavico. Ko je pečeno, ga pova-

Vtisi učencev s potovanja po Vojvodini

„Vau, to potovanje je bilo zame eno najljubših. Najbolj všeč mi je bil živalski vrt. Subotica je znana po čudovitim secesijskih zgradbah, Sombor prav tako po slikoviti secesijski arhitekturi. Ni pomembno, kam gremo, ampak s kom gremo.“

Stefan Kuprešak

„Ovo putovanje mi je bilo veoma lijepo. Oduševile su me ljepote gradova Subotice i Sombora, priroda, ali i ukusna hrana. Vraćam se kući s puno lijepih uspomena.“

Marija Budiša

„Svaki put kad sam u Subotici ili Somboru osjećam se kao u nekoj bajci, jer su oba gradića zanimljiva. Jako sam se lijepo provela i nadam se da ćemo uskoro ići na neku novu avanturu.“

Katja Lunić

„Put je bio prepun edukativnih aktivnosti te je bio izvrsna prilika za proširenje kulturoloških svjetonazora. Nadam se ponovnom kolektivnom odlasku na neki sličan događaj.“

Andrej Sredić

„Ovaj put mi je bio veoma drag. Pripremanje za predstavu je bilo zahtjevno, ali mislim da smo to dobro izveli. Svidjelo mi se da saznam o znamenitostima ovih gradova koje

smo posjetili, Subotice i Sombora. Nadam se da će uskoro biti ovakvih zanimljivih putovanja.“

Milica Marjanović

„Išli smo u Suboticu. Tamo smo učestvovali na festivalu Mavrica. Sa nama su išli: Metoda, Oksana i Mladen. Na putu smo se proveli odlično. Odsjedali smo u Đačkom domu. Na večer smo obilazili Suboticu. Festival se održao u subotu u sali. Naša predstava zvala se Zrcalce. Poslije predstave dobili smo priznanje i čokoladu. Kada smo izašli iz sale uputili smo se na Paličko jezero. Tamo smo uživali i upoznali djecu iz Ljubljane. Oni su savez gluhonjemih. Kasnije smo otišli na salaš. Meni se najviše svidjela šetnja po Somboru zadnji dan.“

Slavko Cvijić

„U petak smo išli u Suboticu. U subotu smo išli na festival Mavrica. Tamo su bila djeca iz Slovenije, Bosne i Hercegovine i Srbije. Mi smo glumili predstavu Zrcalce. Poslije predstave smo išli u zoo vrt, pa na jezero Palić, a onda na salaš gdje smo se igrali žmurke. Ja vjerujem da su se svi obradovali i bilo jim je lijepo, a meni je bilo najljepše na selu gdje smo se igrali žmurke.“

Nastja Lunić

BILI SMO NA FESTIVALU „DUGA“ U SUBOTICI

Na poziv Slovenačkog udruženja iz Subotice, koje nosi isto ime kao i Slovenačko udruženje Banja Luka – „Triglav“, učenici dodatne nastave slovenačkog jezika iz Banje Luke i Slatine prisustvovali su 20. festivalu Duga, koji se održao u subotu, 11. oktobra 2025. godine u Subotici.

Na festivalu su učestvovala sljedeća slovenačka udruženja: „Kredarica“ Novi Sad, „Planika“ Zrenjanin, „Triglav“ Subotica i „Triglav“ Banja Luka. Iz Slovenije je na festivalu gostovao Zavod za gluhe i nagluhe iz Ljubljane.

Za nastup na festivalu, na dodatnoj nastavi napravili smo maske 10 šumskih životinja i sa njima nastupili u kratkoj predstavi adaptiranoj prema poznatoj bajci Grigora Viteza „Ogledalce“.

Naše učešće na Festivalu duge proširili smo na trodnevni izlet u zapadni dio Vojvodine. Učenike, njih 12, pratili su: Mladen i Oksana Lunić i nastavnica Metoda Perger.

Krenuli smo u petak, 10. oktobra, u jutarnjim satima i nakon duge slikovite vožnje i prelaska dva granična prelaza, u večernjim satima stigli smo u đački dom u Subotici, gdje smo proveli dvije noći sa večerom i dva doručka. Tamo nas je ljubazno dočekao naš domaćin Imre Šoti, sekretar Slovenačkog udruženja „Triglav“ Subotica.

Nakon što smo obavili sve formalnosti oko smještaja i večere, krenuli smo u večernji obilazak centra Subotice, koji nikoga ne ostavlja ravnodušnim, posebno noću, kada sve šarene zgrade, spomenici i fontane blistaju u prekrasnom preplitanju čarobnih boja. Naravno, prve večeri smo naučili mnogo zanimljivih stvari o Subotici, jer nas je naš novi učenik Andrej, koji je nekada živio u Subotici, proveo kroz bogatu istoriju grada i njegovih stanovnika sa enciklopedijskim poznavanjem svih detalja.

Sljedećeg dana smo rano ustali, doručkovali i još malo vježbali za naš nastup, a zatim nas je naš domaćin Imre, još po danu, odveo na najpoznatije lokacije u gradu, među kojima je svakako bila jedna od najzanimljivijih sinagoga, koju smo vidjeli i iznutra. U jedanaest sati uslijedio je festival na kojem su se predstavili učenici iz svih gore navedenih udruženja i institucija. Uživali smo u raznolikim nastupima, koji su uključivali pjevanje, ples, muzičke instrumente, recitacije i kratke pozorišne predstave i ekspresivne umjetnosti. Naš kratki nastup pod nazivom „Ogledalce“ dobio je veliki aplauz. Šumske životinje, koje pronađu ogledalo na šumskoj čistini i, pogledavši u nje, svaka od njih pomisli da je to njena slika, imaju izražene ljudske osobine karaktera, iza kojih se krije poruka da jači pobjeđuje i da su najvažnije vrijednosti u životu porodična ljubav i povezanost. Nakon ručka, koji smo imali u sali za događaje, uputili smo se prema Paličkom jezeru. Posjetili smo zoološki vrt, a zatim smo prošetali prekrasnim jezerom, čiji je nasip već bio prekriven toplim jesenjim bojama. Imre i njegova supruga pozvali su grupu iz Ljubljane i Banje Luke na svoju farmu, gdje smo se osvježili ukusnim domaćim delicijama i uživali u autentičnom vojvođanskom ruralnom okruženju. Nakon povratka u đачki dom, iskoristili smo posljednje večer da ponovo prošetamo centrom Subotice, gdje smo uživali i u popularnom mađarskom pecivu zvanom *kürtőskalács* - šuplje pecivo, dimnjak. Tijesto se namota oko štapa i peče na žaru. Nakon pečenja, uvalja se u šećer i razne dodatke: mljevene orahe, lješnjake, pistacije, kokos itd. Sljedećeg jutra smo doručkovali, spakovali prtljag, oprostili se od domaćina i krenuli prema našem konačnom odredištu, gradu Somboru, koji nam je na zanimljiv i informativan način predstavio lokalni vodič. Posjetili smo i bogatu kolekciju Gradskog muzeja, u kojoj se nalaze razni eksponati od praistorije do danas. Prije polaska kući, ručali smo u ribljem restoranu „Andrić“, koji se nalazi uz Veliki bački kanal. Uveče, bez dugih zaustavljanja na graničnim prelazima, zahvaljujući našem vještom vozaču Mikiju, sretno smo se vratili kući u Slatinu i Banju Luku, puni lijepih utisaka. Posebno moram pohvaliti organizaciju cijelog putovanja, koje je besprijekorno izvedeno zahvaljujući predsjedniku Udruženja „Triglav“ Mladenu Luniću. Cijeli naš tim je bio odličan, sve je išlo po dogovorima, a i naš nastup na festivalu je bio odličan, na što sam kao učiteljica posebno ponosna. Možda nije bilo dovoljno druženja s djecom iz drugih udruženja, ali na kraju, ali ne i najmanje važno, program je bio takav da nije bilo dovoljno vremena za zajedničke aktivnosti. Imali smo izuzetno, raznoliko i divno putno iskustvo, koje poziva na još više sličnih zajedničkih druženja, što jasno dokazuju i utisci učenika.

Metoda Perger
Prevod Ana Marjanović

Utisci učenika s putovanja u Vojvodinu

„Vau, ovo putovanje mi je bilo jedno od omiljenih. Najviše mi se svidio zoološki vrt. Subotica je poznata po prekrasnim secesijskim zgradama, a Sombor je također poznat po slikovitoj secesijskoj arhitekturi. Nije važno gdje idemo, već s kim idemo.“

Stefan Kuprešak

„Ovo putovanje mi je bilo veoma lijepo. Oduševile su me ljepote gradova Subotice i Sombora, priroda, ali i ukusna hrana. Vraćam se kući s puno lijepih uspomena.“

Marija Budiša

„Svaki put kad sam u Subotici ili Somboru osjećam se kao u nekoj bajci, jer su oba gradića zanimljiva. Jako sam se lijepo provela i nadam se da ćemo uskoro ići na neku novu avanturu.“

Katja Lunić

„Put je bio prepun edukativnih aktivnosti te je bio izvrsna prilika za proširenje kulturoloških svjetonazora. Nadam se ponovnom kolektivnom odlasku na neki sličan događaj.“

Andrej Sredić

„Ovaj put mi je bio veoma drag. Pripremanje za predstavu je bilo zahtjevno, ali mislim da smo to dobro izveli. Svidjelo mi se da saznam o znamenitostima ovih gradova koje smo posjetili, Subotice i Sombora. Nadam se da će uskoro biti ovakvih zanimljivih putovanja.“

Milica Marjanović

„Išli smo u Suboticu. Tamo smo učestvovali na festivalu Mavrica. Sa nama su išli: Metoda, Oksana i Mladen. Na putu smo se proveli odlično. Odsjedali smo u Đačkom domu. Na večer smo obilazili Suboticu. Festival se održao u subotu u

sali. Naša predstava zvala se Zrcalce. Poslije predstave dobili smo priznanje i čokoladu. Kada smo izašli iz sale uputili smo se na Paličko jezero. Tamo smo uživali i upoznali djecu iz Ljubljane. Oni su savez gluhošnjemih. Kasnije smo otišli na salaš. Meni se najviše sviđela šetnja po Somboru zadnji dan.“

Slavko Cvijić

„U petak smo išli u Suboticu. U subotu smo išli na festival Mavrica. Tamo su bila djeca iz Slovenije, Bosne i Hercegovine i Srbije. Mi smo glumili predstavu Zrcalce. Poslije predstave smo išli u zoo vrt, pa na jezero Palič, a onda na salaš gdje smo se igrali žmurke. Ja vjerujem da su se svi obradovali i bilo jim je lijepo, a meni je bilo najljepše na selu gdje smo se igrali žmurke.“

Nastja Lunić

UDRUŽENJE SLOVENACA „TRIGLAV“ NA SMOTRI NACIONALNIH MANJINA REPUBLIKE SRPSKE

Udruženje Slovenaca Republike Srpske „Triglav“ učestvovalo je na tradicionalnoj Smotri nacionalnih manjina, koju organizuje Savez nacionalnih manjina Republike Srpske.

Manifestacija je održana 24. oktobra 2025. godine u sportskoj dvorani „Centar“ u Banjoj Luci.

Kao i prethodnih godina, Smotra je bila pravi mozaik boja, zvukova i različitosti, koji su se ovog puta ujedinili u zajedničkoj humanitarnoj akciji „Sve manjine za male heroje“. Cilj akcije bio je prikupljanje pomoći za Sigurnu kuću Banja Luka i Udruženje „Iskra“, koje okuplja roditelje djece oboljele od malignih i teških bolesti.

Na izložbeno-prodajnim štandovima 12 udruženja nacionalnih manjina koje djeluju na području Republike Srpske, posjetioci su mogli uživati u nacionalnim kuhinjama, suvenirima, izdavaštvu i raznim autentičnim proizvodima. Kupovinom ovih proizvoda, posjetioci su ujedno davali svoj doprinos humanitarnoj akciji.

Štand slovenačke manjine krasile su prepoznatljive slovenačke slastice – prekmurska gibanica i orahova štrudla, koje su, zahvaljujući kulinarskom umijeću vrijednih članica Ljiljane Memon i Olge Delić, rasprodane još prije kraja programa. Posebnu pažnju privukao je i promotivni materijal našeg Udruženja – šolje za čaj, platneni i eko cegeri sa simbolom i natpisom Udruženja „Triglav“, koje je za ovu priliku dizajnirao naš Luka Babić.

Na štandu su se mogli pronaći i naši dvojezični naslovi – knjige „U srčanom džepu“ i „Uz kafu“, kao i slikovnica naše mlade članice Milice Marjanović, koje su izazvale veliko interesovanje posjetilaca.

U bogatom kulturno-umjetničkom programu, koji je obuhvatio horske, folklorne i solističke nastupe, kao i tradicionalna guslarska pojanja, naše Udruženje predstavilo se dječijom folklornom sekcijom, koja je izvela Splet slovenskih plesova, te Mješovitim horom „Davorin Jenko“, koji je otpjevao tri pjesme iz svog standardnog repertoara.

Bilo da je to zbog velikodušnosti posjetilaca ili kvaliteta onoga što smo ponudili, naš štand je na kraju događaja bio „lak za pospremanje“ – što je za nas bio najbolji znak uspjeha.

Sa osjećajem posebnog zadovoljstva i ponosa, zaključili smo još jedno učešće na uspješno organizovanoj Smotri nacionalnih manjina Republike Srpske.

Mladen Lunić

DRUŠTVO SLOVENCEV „TRIGLAV“ NA FESTIVALU NARODNIH MANJŠIN REPUBLIKE SRBSKE

Društvo Slovencev Republike Srbije „Triglav“ je sodelovalo na tradicionalnem Festivalu narodnih manjšin, ki ga je organizirala Zveza narodnih manjšin Republike Srbije.

Dogodek je potekal 24. oktobra 2025 v športni dvorani „Centar“ v Banja Luki.

Festival je bil, tako kot v preteklih letih, pravi mozaik barv, zvokov in raznolikosti, ki so se tokrat združile v skupni humanitarni akciji, imenovani „Vse manjšine za male junake“. Cilj akcije je bil zbiranje pomoči za Varno hišo Banja Luka in Društvo „Iskra“, ki združuje starše otrok, ki trpijo za malignimi in hudimi boleznimi.

Na razstavnih in prodajnih stojnicah 12 društev narodnih manjšin, ki delujejo na območju Republike Srbije, so obiskovalci lahko uživali v narodnih kuhinjah, spominkih, založništvu in različnih avtentičnih izdelkih. Z nakupom teh izdelkov so obiskovalci tudi prispevali za humanitarno akcijo.

Slovenska stojnica je bila okrašena s prepoznavnimi slovenskimi slaščicami - prekmursko gibanico in orehovo potico, ki sta bili, zahvaljujoč kulinaričnim spretnostim dragocenih članic Ljiljane Memon in Olge Delić, razprodani še pred koncem programa. Posebno pozornost je pritegnil tudi promocijski material našega društva - skodelice za čaj, krpe in eko vrečke s simbolom in napisom Društva „Triglav“, ki jih je za to priložnost oblikoval naš Luka Babić.

Na stojnici so bili na voljo tudi naši dvojezični naslovi - knjigi „V srčnem žepu“ in „Kavni krog“, pa tudi slikanica naše mlade članice Milice Marjanović, ki je vzbudila veliko zanimanje obiskovalcev.

V bogatem kulturno-umetniškem programu, ki je vključeval zborovske, folklorne in solo nastope ter tradicionalno guslarsko petje, se je naše društvo predstavilo z otroško folklorno sekcijo, ki je izvedla Splet slovenskih plesov, in mešanim pevskim zborom „Davorin Jenko“, ki je zapel tri pesmi iz svojega standardnega repertoarja.

Naj bo to zaradi velikodušnosti obiskovalcev ali kakovosti naše ponudbe, je bila naša stojnica na koncu dogodka prazna in smo jo z lahkoto pospravili - kar je bil za nas najboljši znak uspeha.

Z občutkom posebnega zadovoljstva in ponosa smo zaključili še eno sodelovanje na uspešno organiziranem Festivalu narodnih manjšin Republike Srbije.

Mladen Lunić
Prevod Metoda Perger

KNJIŽEVNO VEČE SA SLOVENAČKIM PJESNIKOM, PISCEROM I SCENARISTOM FERIJEM LAINŠČEKOM

Dana 17. oktobra imali smo čast i priliku da uživamo u izuzetnoj književnoj večeri sa slovenačkim piscem Ferijem Lainščekom. U razgovoru sa profesoricom Barbarom Hanuš, Lainšček se banjalučkoj publici predstavio kao zanimljiv, jednostavan i izuzetno pristupačan književnik. Dvorana u Kući Milanovića bila je gotovo premala da primi sve zainteresovane koji su željeli da čuju najprodavnijeg savremenog slovenačkog pisca.

Među prisutnima bio je i ambasador Republike Slovenije Damijan Sedar, koji je okupljene pozdravio prigodnim govorom. Feri Lainšček autor je koji se uspješno okušao u različitim književnim formama, a inspiraciju pronalazi u običnim ljudima i stvarnim događajima iz svog okruženja. Svojim jasnim i razumljivim porukama uspijeva da se približi širokoj publici. Pored romana i poezije, značajan dio njegovog stvaralaštva namijenjen je djeci, a prema njegovim scenarijima snimani su i veoma gledani i popularni slovenački filmovi.

Udruženje „Triglav“ imalo je čast da pruži logističku podršku ovom značajnom kulturnom događaju, koji je medijski propratila televizijska ekipa „Male Evrope“. Zahvaljujući angažmanu profesorice Hanuš na lektoratu slovenačkog jezika na Filološkom fakultetu u Banjoj Luci, sve češće imamo priliku da u kulturnim i obrazovnim ustanovama grada na Vrbasu čujemo slovenački jezik.

Ova književna večer zasigurno će ostati u lijepom sjećanju prisutnih i podstaći mnoge da posegnu za slovenačkom književnošću.

Mladen Lunić

LITERARNI VEČER S SLOVENSKIM PESNIKOM, PISATELJEM IN SCENARISTOM FERIJEM LAINŠČEKOM

Dne 17. oktobra smo imeli čast in priliku uživati v izjemnem literarnem večeru s slovenskim pisateljem Ferijem Lainščkom. V pogovoru s profesorico Barbaro Hanuš se je Lainšček banjaluškemu občinstvu predstavil kot zanimiv, preprost in izjemno dostopen književnik. Dvorana v Hiši Milanovića je bila skoraj premajhna, da bi sprejela vse zainteresirane, ki so želeli prisluhniti najbolj prodajanemu sodobnemu slovenskemu pisatelju.

Med prisotnimi je bil tudi veleposlanik Republike Slovenije Damijan Sedar, ki je zbrane nagovoril s priložnostnim govorom. Feri Lainšček je avtor, ki se je uspešno preizkusil v različnih literarnih zvrsteh, navdih pa črpa iz običajnih ljudi in resničnih dogodkov iz svojega okolja. S svojimi jasnimi in razumljivimi sporočili se uspe približati

širokemu krogu bralcev. Poleg romanov in poezije pomemben del njegovega ustvarjanja namenja otrokom, po njegovih scenarijih pa so bili posneti tudi zelo gledani in priljubljeni slovenski filmi.

Društvo „Triglav“ je imelo čast zagotoviti logistično podporo temu pomembnemu kulturnemu dogodku, ki ga je medijsko spremljala televizijska ekipa „Male Evrope“. Zahvaljujoč angažmaju profesorice Hanuš na lektoratu slovenskega jezika na Filološki fakulteti v Banji Luki imamo vse pogostejše priložnost, da v kulturnih in izobraževalnih ustanovah mesta ob Vrbasu slišimo slovenski jezik.

Ta literarni večer bo zagotovo ostal v lepem spominu prisotnih ter mnoge spodbudil, da posežejo po slovenski književnosti.

Mladen Lunić
Prevod Metoda Perger

UČESTVOVALI SMO U EU PROJEKTU „KULTURNI PEJZAŽI“

Članovi našeg Udruženja učestvovali su na završnim susretima učesnika u EU projektu „Kulturni pejzaži“, 8. i 9.11.2025. godine u Novom Marofu u Hrvatskoj.

Nosilac projekta je bila Lokalna akciona grupa (LAG) „Prizag“ iz Novog Marofa. Ovo je bila prilika da se okupe predstavnici svih učesnika u projektu, a to su NVO, razvojne agencije i opštine, koji pored Hrvatske, kao domaćina, dolaze iz Slovenije, Srbije, Bugarske, Mađarske, Italije i Bosne i Hercegovine.

Na centralnom događaju, koji se odvijao u subotu u Centru za kulturu u Novom Marofu, kroz predstavljanje učesnika, panel diskusije i prezentaciju zaključaka, naše Udruženje je predstavilo uticaj koji je mala slovenačka zajednica ostvarila na kulturni pejzaž Banje Luke i okoline u proteklih više od sto godina, sa posebnim osvrtom na rad Udruženja Slovenaca „Triglav“ i njegov kulturni uticaj.

Osim toga, prezentovali smo vizije stanja kulturnih pejzaža u našoj sredini i načine na koje možemo uticati na njihovo očuvanje i valorizaciju. Kao učesnici imali smo priliku da posetimo i neke prateće događaje u Novom Marofu i okolini, poput novomarofskog „Martinovanja“ i „14. Prigorsko-zagorskog sajma“ u Brezničkom Humu. Sajam je događaj koji promovise male lokalne proizvođače poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, rukotvorina i stvaralaštva ruralnog prostora.

Poseban doživljaj za naše članove bio je smještaj u starim zagorskim drvenim kućama na padinama Grebengradske gore u blizini Novog Marofa, gdje smo imali priliku da na najbolji način upoznemo kulturni pejzaž Zagorja i Prigorja.

Mladen Lunić

SODELOVALI SMO V EU PROJEKTU "KULTURNE KRAJINE"

Člani našega društva so se 8. in 9. novembra 2025 udeležili zaključnih srečanj udeležencev projekta EU „Kulturne krajine“ v Novem Marofu na Hrvaškem.

Vođa projekta je bila Lokalna akcijska skupina (LAG) Prizag iz Novega Marofa. To je bila priložnost, da se združijo predstavniki vseh udeležencev projekta, in sicer nevladnih organizacij, razvojnih agencij in občin, ki poleg Hrvaške kot gostiteljice prihajajo iz Slovenije, Srbije, Bolgarije, Madžarske, Italije ter Bosne in Hercegovine.

Na osrednjem dogodku, ki je potekal v soboto v Kulturnem domu v Novem Marofu, je naše društvo s predstavitvijo udeležencev, panelno razpravo in predstavitvijo sklepov predstavilo vpliv, ki ga je imela majhna slovenska skupnost na kulturno krajino Banja Luke in njene okolice v zadnjih več kot sto letih, s posebnim poudarkom na delu Društva Slovencev „Triglav“ in njegovem kulturnem vplivu.

Poleg tega smo predstavili vizije stanja kulturnih pokrajin na našem območju in načine, kako lahko vplivamo na njihovo ohranitev in valorizacijo. Kot udeleženci smo imeli priložnost obiskati tudi nekatere spremljevalne dogodke v Novem Marofu in okolici, kot sta novomarofsko Martinovanje in 14. Prigorsko-zagorski sejem v Brezničkem Humu. Sejem je dogodek, ki spodbuja male lokalne pridelovalce kmetijskih in živilskih proizvodov, ročna dela in ustvarjalnost podeželskega območja.

Posebno doživetje za naše člane je bila namestitev v starih zagorskih lesenih hišah na pobočjih Grebengradske gore v bližini Novega Marofa, kjer smo imeli priložnost na najboljši način spoznati kulturno krajino Zagorja in Prigorja.

Mladen Lunić

Prevod Metoda Perger

26. MARTINOVANJE U BANJOJ LUCI

Martinovanje, več 26. po redu, održano je 22. novembra 2025. godine u restoranu Ugostiteljske škole u Banjoj Luci.

Udruženje Slovenaca Republike Srpske „Triglav“ ponovo je okupilo drage goste – zemljake iz Republike Slovenije, Slovence iz Bosne i Hercegovine, članove nacionalnih manjina iz Banje Luke, kao i svoje članove, na tradicionalnom druženju povodom narodnog običaja krštenja mošta. Uprkos teškim vremenskim uslovima i obilnom snijegu koji je toga dana zahvatio region, okupilo se oko 200 učesnika.

Program je otvorio hor „Davorin Jenko“, nakon čega su se okupljenima obratili predsjednik Udruženja Mladen

Lunić, šef Odsjeka za kulturu Grada Banja Luka Nevena Blagojević Podrić i ambasador Republike Slovenije u BiH Damijan Sedar.

U nastavku je uslijedio nastup dječije folklorne grupe Udruženja „Triglav“, koja je izvela splet tradicionalnih slovenačkih plesova, a potom i ženske vokalne grupe „Bisernice“ te muškog hora „Kromberški Vodopivci“ iz Nove Gorice. Njihovi dobro uvježbani nastupi, pod dirigentskom palicom Bogdana Breclja, oduševili su publiku i bili odličan uvod u večje ispunjeno pjesmom, igrom i druženjem.

Posebnu pažnju privukao je svečani čin krštenja mošta, kada su svoj duhoviti i scenski bogat performans izveli Sveti Martin i njegov pomoćnik Mošteć. U prleškom narječju, Peter Kirič i Miran Trop uputili su niz šaljivih želja, molitvi i savjeta „kmetu-vinogradaru“ i svakome od prisutnih. Ceremonija je završena spontanom zajedničkim pjevanjem zdravice sa zemljacima iz Kromberka – što je, po ocjenama mnogih, bio vrhunac večeri.

Nakon ceremonije poslužena je bogata večera koju su, na visokom profesionalnom nivou, pripremili vrijedni učenici Ugostiteljske škole sa svojim profesorima i mentorima. Zabavni dio večeri pripao je bendu „Efekt“ iz Novog Mesta, koji je prepoznatljivim repertoarom slovenskih i ex-YU hitova rasplesao sve prisutne, pa je plesni podijum u pojedinim trenucima bio pretijesan. Njihov nastup realizovan je zahvaljujući dugogodišnjem partnerstvu Udruženja s Društvom za razvijanje dobrovoljnog rada iz Novog Mesta i Brankom Bukovec, koja je takođe prisustvovala događaju.

Ovogodišnje Martinovanje obilježilo je i uspješno debitantsko vođenje programa, koje je izvanredno obavila mlada članica Udruženja, Marija Budiša iz Slatine.

Naše goste i prijatelje dočekali smo širom otvorenog srca, a ispratili ispunjeni njihovom toplinom i energijom, ponosni što je još jedno Martinovanje u Banjoj Luci uspješno organizovano.

Mladen Lunić

26. MARTINOVANJE V BANJA LUKI

Martinovanje, že 26. po vrsti, je potekalo 22. novembra 2025 v restavraciji Srednje gostinske šole v Banja Luki.

Društvo Slovencev Republike Srbije „Triglav“ je tudi tokrat zbralo drage goste – rojake iz Republike Slovenije, Slovence iz Bosne in Hercegovine, predstavnike narodnih manjšin iz Banja Luke ter svoje člane – na tradicionalnem druženju ob ljudskem običaju krsta mošta. Kljub zahtevnim vremenskim razmeram in obilnemu snegu, ki je tisti dan zajel regijo, se je zbralo približno 200 udeležencev.

Program je otvoril zbor „Davorin Jenko“, zatem pa so zbrane nagovorili: predsednik društva Mladen Lunić, vodja Oddelka za kulturo Mestne občine Banja Luka Ne-

vena Blagojević Podrić in veleposlanik Republike Slovenije v BiH Damijan Sedar.

Sledil je nastop otroške folklorne skupine Društva „Triglav“, ki je predstavila niz tradicionalnih slovenskih plesov, nato pa še ženske vokalne skupine „Bisernice“ in moškega zbora „Kromberški Vodopivci“ iz Nove Gorice. Njihov dobro uigran nastop, pod vodstvom dirigenta Bogdana Breclja, je navdušil občinstvo in bili izvrsten uvod v večer, poln pesmi, plesa in prijetnega druženja.

Posebno pozornost je pritegnil svečani obred krsta mošta, v katerem sta duhovit in igralsko bogat nastop pripravila sveti Martin in njegov pomoćnik Mošteć. V prleškem narečju sta Peter Kirič in Miran Trop podala vrsto šaljivih želja, molitev in nasvetov kmetu-vinogradniku ter vsem navzoćim. Obred se je spontano zaključil s skupnim petjem zdravice z rojaki iz Kromberka – kar je bilo po mnenju mnogih vrhunec letošnjega Martinovanja.

Po obredu je sledila bogata večerja, ki so jo na visoko profesionalni ravni pripravili in postregli prizadevni dijaki gostinske šole s svojimi profesorji in mentorji. Za nadaljnje razvedrilo je poskrbel glasbeni duo „Efekt“ iz Novega mesta, ki je s prepoznavnim repertoarjem slovenskih in ex-YU uspešnic vse prisotne spravil na plesišče, tako da je bil plesni podij v določenih trenutkih premajhen za vse. Za njun nastop je zaslužno dolgoletno partnerstvo društva z Društvom za razvijanje prostovoljnega dela iz Novega mesta in Branke Bukovec, ki je prav tako bila prisotna na dogodku.

Letošnje Martinovanje je zaznamovalo tudi uspešno debitantsko vodenje programa, ki ga je odlično opravila mlada članica društva Marija Budiša iz Slatine.

Svoje goste in prijatelje smo sprejeli z odprtim srcem, pospremili pa napolnjeni z njihovo toplino in energijo, ponosni na še eno uspešno organizirano Martinovanje v Banja Luki.

Mladen Lunič
Prevod Metoda Perger

USPON NA KILIMANDŽARO

Dana 27.11.2025. godine, u prostorijama Udruženja „Triglav“ održano je putopisno predavanje dr Zvona Žigona, konzula Republike Slovenije u Banjoj Luci, posvećeno njegovom usponu na Kilimandžaro.

Kroz zanimljivo i dinamično izlaganje dr Žigon je prisutne proveo kroz izazove putovanja, ljepotu afričkih predjela i iskustvo stajanja na krovu Afrike. Inspirativne fotografije i lične priče dodatno su približile ovaj podvig i oduševile sve prisutne.

Nakon prezentacije, posjetioci su se u prijatnoj i neformalnoj atmosferi počastili pićem i zakuskom koju je pripremila naša vrijedna kulinarska sekcija, što je omogućilo nastavak druženja i razgovora o temi predavanja.

Zahvaljujemo se na zanimljivoj i inspirativnoj prezentaciji dr Žigonu, kao i svima koji su prisustvovali.

Kristina Janković

VZPON NA KILIMANDŽARO

27. novembra 2025 je v prostorih Društva „Triglav“ potekalo potopisno predavanje dr. Zvoneta Žigona, konzula Republike Slovenije v Banjaluki, posvećeno njegovemu vzponu na Kilimandžaro.

Dr. Žigon je z zanimivo in dinamično predstavitvijo občinstvo popeljal skozi izzive potovanja, lepoto afriških pokrajin in izkušnjo vzpona na najvišji vrh Afrike. Navdihujoče fotografije in osebne zgodbe so ta podvig še bolj približale in navdušile vse prisotne.

Po predstavitvi so se obiskovalci v prijetnem in neformalnem vzdušju pogostili s pijačo in prigrizki, ki so jih pripravile marljive članice naše kulinarčne sekcije, kar je omogočilo nadaljnje druženje in pogovor na temo predavanja.

Zahvaljujemo se dr. Žigonu za zanimivo in navdihujočo predstavitev ter vsem, ki so se je udeležili.

Kristina Janković
Prevod Metoda Perger

HUMANITARNI FESTIVAL NACIONALNIH MANJINA GRADA PRNJAVOR

Festival nacionalnih manjina grada Prnjavor, koji je ove godine bio humanitarnog karaktera i nosio naziv „Mala Evropa srcem za Aldinino srce“, održan je 28.11.2025. godine u Domu kulture u Prnjavoru.

Rado smo se odazvali na poziv za učešće na ovom Festivalu i na taj način damo svoj skromni doprinos ovoj humanitarnoj akciji, koja je imala za cilj da pomognemo u liječenju njihove male sugrađanke Aldine. Festival je bio koncipiran tako da su predstavnici svih nacionalnih manjina u kulturnom programu učestvovali sa mladim članovima udruženja. Oni su svojom energijom, ritmom i šarenilom tradicije koju njeguju uz osmijeh, pokazali kome pripada budućnost. Naši folkloriši, mali po godinama, ali pravi majstori na sceni, su kao i uvijek izmamili osmijeh i veliki aplauz publike. Na našem prodajnom štandu je bila zastupljena nešto malo starija ekipa koja je pripremila tradicionalne slovenačke poslastice - poticu i prekmursku gibanicu. U ekipi je bila opet jedna Olga, ali sada Suvajac i Ljiljana Memon. Mi smo lijepo uredili naš prodajni štand i uspjeli prodati gotovo sve što smo izložili. Ostalo je par šolja i nekoliko eko-cekera. Bili smo baš takvi kako nas je opisala voditeljica programa kod predstavljanja našeg Udruženja:

„Kad kažete Slovenac – odmah pomislite na red, rad i osmijeh koji traje duže od radnog vremena. Slovenci u Republici Srpskoj već decenijama kroz pjesmu i zajedništvo promoviraju svoju kulturu, običaje i jezik. Njihove priredbe, radionice i tradicionalne manifestacije kao što su Martinovanje, Susreti horova, Prešernovi dani, postali su pravi mali praznici duha, sinonimi za trajanje i dokaz da preciznost može biti vesela, a rad prava umjetnost. Njihova prisutnost nas uči da uspjeh ne mora biti bučan, ponekad je dovoljan osmijeh i harmonika u pravom ritmu.“

Atmosfera Festivala kao i druženje poslije kulturno umjetničkog programa odisala je zajedništvom svih predstavnika nacionalnih manjina i odlučnošću za učestvovanje u ovakvim akcijama, jer humanost ne poznaje granice i različitost ne dijeli nego spaja.

Ljiljana Memon

HUMANITARNI FESTIVAL NARODNIH MANJŠIN V MESTU PRNJAVOR

Festival narodnih manjšin v mestu Prnjavor, ki je bil letos humanitarne narave in se je imenoval „Mala Evropa s srcem za Aldinino srce“, je potekal 28. novembra 2025 v Domu kulture v Prnjavorju.

Z veseljem smo se odzvali povabilu k sodelovanju na tem festivalu in tako donirali svoj skromni prispevek na tej humanitarni akciji, katere cilj je bil pomagati pri zdravljenju njihove male sosesčanke Aldine. Festival je bil zasnovan tako, da so v kulturnem programu z mladimi člani društva sodelovali predstavniki vseh narodnih manjšin. S svojo energijo, ritmom in pisano tradicijo, ki jo negujejo

z nasmehom, so nastopajoči pokazali, komu pripada prihodnost. Naši folkloristi, mladi po letih, a pravi mojstri na odru, so kot vedno izvalili nasmeh in velik aplavz občinstva. Našo prodajno stojnico je zastopala nekoliko starejša ekipa, ki je pripravila tradicionalne slovenske dobrote – potico in prekmursko gibanico. V ekipi sta bili spet ena izmed Olg, tokrat Suvajac, in Ljiljana Memon. Lepo smo okrasili našo prodajno stojnico in uspelo nam je prodati skoraj vse, kar smo postavili nanjo. Ostalo je le nekaj skodelic in nekaj eko-torb. Bili smo točno takšni, kot nas je opisala vodja programa ob predstavitvi našega Društva:

„Ko rečeš Slovenec – takoj pomisliš na red, delo in nasmeh, ki traja dlje kot delovni čas. Slovenci v Republiki Srbski že desetletja s pesmijo in druženjem promovirajo svojo kulturo, običaje in jezik. Njihovi nastopi, delavnice in tradicionalni dogodki, kot so martinovanje, srečanja pevskih zborov, Prešernovi dnevi, so postali pravi mali prazniki duha, sinonimi za trajanje in dokaz, da je natančnost lahko vesela, delo pa prava umetnost. Njihova prisotnost nas uči, da uspeh ni nujno glasen, včasih sta dovolj že nasmeh in harmonika v pravem ritmu.“

Vzdušje festivala, pa tudi druženje po kulturno-umetniškem programu, je izžarevalo enotnost vseh predstavnikov narodnih manjšin in odločnost za sodelovanje v takšnih akcijah, saj človeštvo ne pozna meja in raznolikost ne deli, ampak združuje.

Ljiljana Memon
Prevod Metoda Perger

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK PRI DOPOLNILNEM POUKU SLOVENSKEGA JEZIKA

V Sloveniji je tretji petek v novembru letos že petnajstič potekal Tradicionalni slovenski zajtrk, ki se je prvotno imenoval Medeni zajtrk, katerega pobudnica je Čebelar-ska zveza Slovenije.

Prvič se je udeležil 18. novembra 2011, in sicer s kruhom, maslom, medom, mlekom in jabolki – vse domačega izvora.

Cilji projekta *Tradicionalni slovenski zajtrk* so izobraževati, obveščati in osveščati šolajočo mladino in vzporedno tudi širšo javnost o pomenu zajtrka v okviru prehranjevalnih navad, prednostih lokalno pridelanih živil slovenskega izvora, pomembnosti kmetijske dejavnosti in čebelarstva. Poudarjeno pa je tudi splošno osveščanje mladih o zdravem načinu življenja, vključno z vsakodnevnim gibanjem in izvajanjem športnih aktivnosti.

Tradicionalni slovenski zajtrk pa se je razširil tudi izven meja Slovenije, tako da ga vsako leto pripravljajo slovenske skupnosti povsod po svetu.

Tradicionalni slovenski zajtrk smo imeli tudi pri dopolnilnem pouku slovenščine v Banja Luki, 29.11.2025. Večino živil sem prinesla iz Slovenije in ob okušanju zdravega obroka smo se pogovarjali o zdravi prehrani, o tem, kaj učenci radi jedo, česa ne marajo, napisali pa so tudi, kakšen je njihov zajtrk:

Pri uri slovenščine smo poskusili tradicionalni slovenski zajtrk. Jedli smo med, maslo, kruh in pili mleko. Všeč mi je bilo, ker sem tako bolje spoznal slovensko kulturo. Tudi doma se trudim zajtrkovati vsako jutro, ker vem, da je pomembno. Včasih pa mi ne uspe, ker se mi mudi v šolo ali nimam dovolj časa. Kljub temu poskušam ohranjati navado zdravega zajtrka.

Nikša Perušić

Zajtrk kot dnevni obrok, je pomemben za zdrav in energičen začetek dneva. Zame je ključen, ker mi napolni baterije in prinese pozitivno energijo za premagovanje dnevnih izzivov. Najraje jem ovseno kašo s svežim sadjem ali jajca z opečencem. Ne morem si predstavljati, da bi preskočila najpomembnejši obrok dneva, ki je temelj za produktiven in uspešen dan.

Marija Budiša

Zajtrk je najpomembnejši začetek dneva. Pravijo, da prazna vreča ne stoji pokonci. Ta stari pregovor najbolje opiše pomen zajtrka, ki velja za najpomembnejši obrok dneva. Zajtrk nam da potrebno energijo za delo, učenje in igro, hkrati pa vpliva na naše razpoloženje skozi ves dan. Za večino ljudi je »normalen« zajtrk nekaj, kar lahko pripravijo in pojedo hitro. Tradicionalni slovenski zajtrk pa je sestavljen iz točno določenih petih živil, ki morajo biti pridelana v Sloveniji. To so: kruh, maslo, med, mleko, jabolka. Kruh, maslo in med predstavljajo klasičen kmečki zajtrk, mleko je vir beljakovin in kalcija, jabolko pa simbolizira slovensko sadjarstvo in zdravje.

Stefan Kuprešak

Tradicionalni slovenski zajtrk je zelo zdrav. Najpogosteje vsebuje kruh, med, mleko, maslo, čaj in sadje. Pomembno je, da so živila domača in slovenska. Med je zelo znan slovenski izdelek, saj ima Slovenija dolgo tradicijo čebelarstva. Ljudje pogosto jedo tudi sir, marmelado in sveže sadje. Zajtrk nam da energijo za celi dan in zato je najpomembnejši obrok dneva. Zato ga jem in imam rada.

Katja Lunič

Zajtrk je najpomembnejši obrok dneva in zaradi tega ga jem vsak dan. Trudim se, da jem zdravo in okusno. Na primer, zelo

rada imam sadne smutije. Vanje lahko dam vse, kar želim in na koncu je vedno dobro. Rada imam tudi klasične kombinacije za zajtrk, kot so kruh, maslo ali žitarice. Vsak bi moral imeti dober in bogat zajtrk vsak dan ali vsaj pogosto.

Milica Marjanović

Zelo rada imam zajtrk. Po navadi jem jajca, kruh, meso, žitarice, sataraš ... Zajtrk je zelo pomemben za nas, ker tako grejo v naš organizem vsi pomembni vitamini. Vsi bi morali imeti zajtrk.

Sofija Mihajlovič

Zajtrk je najpomembnejši obrok dneva. On nam da energijo za cel dan. Najboljši zajtrk so jajca in kruh. Po zajtrku popijem mleko ali vodo. Nekateri osebe rade pojejo sadje za zajtrk, jaz pa ne.

Nina Grbič

Jaz pa imam za zajtrk: med, čaj, mleko, maslo, kruh, hrenovke, salame, jajca s čebulo, pico. Najraje pa imam jajca s čebulo.

Maja Grbič

Uglavnom jedem sendviče sa sirom, šunkom, ali nekad jedem jaja na oko. Pijem vodu i čaj. Ponekad jedem palačinke (ako sam kod bake). Da ne jedem doručak, ne bi imala dovoljno energije do ručka – morala bi ostati u krevetu.

Iskra Aničić

Za doručak jedem: jaja, salamu, palačinke, pitu, sendvič, čaj i hlijeb. Doručak je važan i ne smije se preskakati.

Eva Balta

Ja jedem viršle, jaja, salamu. Doručak je bitan. Ništa se ne smije preskakati da ne omršaviš.

Luka Perić

Metoda Perger

TRADICIONALNI SLOVENAČKI DORUČAK NA DODATNOJ NASTAVI SLOVENAČKOG JEZIKA

Tradicionalni slovenački doručak, prvobitno nazvan Medeni doručak, održan je u Sloveniji petnaesti put trećeg petka u novembru ove godine, a inicirao ga je Slovenski pčelarski savez.

Prvi put je održan 18. novembra 2011. godine, sa hljbom, puterom, medom, mlijekom i jabukama – sve lokalnog porijekla.

Ciljevi projekta *Tradicionalni slovenački doručak* su edukacija, informisanje i podizanje svijesti školske omladine i šire javnosti o važnosti doručka u pogledu prehrambenih navika, prednostima lokalno proizvedene hrane slovenačkog porijekla, važnosti poljoprivredne aktivnosti i pčelarstva. Naglasak je i na podizanju opšte

svijesti mladih o zdravom načinu života, uključujući svakodnevno vježbanje i sportske aktivnosti.

Tradicionalni slovenački doručak proširio se i izvan granica Slovenije, tako da ga svake godine pripremaju slovenačke zajednice širom svijeta.

Tradicionalni slovenački doručak imali smo i tokom dodatne nastave slovenačkog jezika u Banjoj Luci, 29.11.2025. godine. Većinu hrane sam donijela iz Slovenije i dok smo degustirali zdrav obrok, razgovarali smo o zdravoj ishrani, šta učenici vole jesti, šta ne vole, a pisali su i o tome kakav im je doručak:

Tokom časa slovenačkog jezika, probali smo tradicionalni slovenački doručak. Jeli smo med, puter, hljeb i pili mlijeko. Svidjelo mi se jer mi je dalo bolje razumijevanje slovenačke kulture. Također se trudim da svako jutro doručkujem kod kuće jer znam da je to važno. Ponekad mi ne uspije jer žurim u školu ili nemam dovoljno vremena. Ipak, trudim se da održim naviku zdravog doručka.

Nikša Perušić

Doručak, kao dnevni obrok, važan je za zdrav i energičan početak dana. Za mene je ključan jer puni baterije i donosi pozitivnu energiju za savladavanje svakodневnih izazova. Najradije jedem zobenu kašu sa svježim voćem ili jaja sa tostom. Ne mogu zamisliti da preskočim najvažniji obrok u danu, koji je temelj za produktivan i uspješan dan.

Marija Budiša

Doručak je najvažniji početak dana. Kažu da prazna vreća ne stoji uspravno. Ova stara poslovice najbolje opisuje značenje doručka, koji se smatra najvažnijim obrokom u danu. Doručak nam daje energiju potrebnu za rad, učenje i igru, a istovremeno utiče na naše raspoloženje tokom cijelog dana. Za većinu ljudi, "normalan" doručak je nešto što mogu brzo pripremiti i pojesti. Tradicionalni slovenački doručak sastoji se od pet specifičnih namirnica koje moraju biti proizvedene u Sloveniji. To su: hljeb, puter, med, mlijeko, jabuke. Hljeb, puter i med predstavljaju klasičan seljački doručak, mlijeko je izvor proteina i kalcija, a jabuka simbolizira slovenačko voćarstvo i zdravlje.

Stefan Kuprešak

Tradicionalni slovenački doručak je veoma zdrav. Najčešće sadrži hljeb, med, mlijeko, puter, čaj i voće. Važno je da su namirnice domaće i slovenačke. Med je veoma poznat slovenački proizvod, jer Slovenija ima dugu tradiciju pčelarstva. Ljudi često jedu i sir, džem i svježe voće. Doručak nam daje energiju za cijeli dan i zato je najvažniji obrok u danu. Zato ga jedem i volim ga.

Katja Lunić

Doručak je najvažniji obrok u danu i zato ga jedem svaki dan. Trudim se da jedem zdravo i ukusno. Na primjer, jako volim voćne smoothieje. Mogu u njih staviti šta god želim i na kraju je uvijek dobro. Volim i klasične kombinacije za do-

ručak, kao što su hljeb, puter ili žitarice. Svi bi trebali imati dobar i obilan doručak svaki dan ili barem često.

Milica Marjanović

Jako volim doručak. Obično jedem jaja, hljeb, meso, žitarice, omlete... Doručak nam je jako važan, jer tako svi važni vitamini ulaze u naš organizam. Svi bi trebali doručkovati.

Sofija Mihajlović

Doručak je najvažniji obrok u danu. Daje nam energiju za cijeli dan. Najbolji doručak su jaja i hljeb. Pijem mlijeko ili vodu nakon doručka. Neki ljudi vole jesti voće za doručak, ali ja ne.

Nina Grbić

Za doručak jedem: med, čaj, mlijeko, puter, hljeb, hrenovke, salamu, jaja s lukom, pizzu. Ali više volim jaja s lukom.

Maja Grbić

Uglavnom jedem sendviče sa sirom, šunkom, ili ponekad jedem jaja na oko. Pijem vodu i čaj. Ponekad jedem palačinke (kada sam kod bake). Da ne doručkujem, ne bih imala dovoljno energije do ručka - morala bih ostati u krevetu.

Iskra Aničić

Za doručak jedem: jaja, salamu, palačinke, pitu, sendvič, čaj i hljeb. Doručak je važan i ne treba ga preskakati.

Eva Balta

Jedem hrenovke, jaja, salamu. Doručak je neophodan. Ništa ne treba preskakati da se ne smršavi.

Luka Perić

Metoda Perger

Prevod Ana Marjanović

FILM "STO GODINA SLOVENACA U SLATINI" PREMIJERNO PRIKAZAN U SLATINI

U petak, 5. decembra 2025. godine, sa početkom u 19.00 časova, u Kongresnoj sali Banje Slatina premijerno je prikazan dokumentarni film „100 godina Slovenaca u Slatini“ autora Dušana Tomažiča koji prati priču doseljavanja slovenačkih porodica na ovo područje.

Nakon što su poslije Prvog svjetskog rata na vlast u Italiji, a kojoj je Rapalskim sporazumom pripala i Slovenija, došli fašisti, naglo se pogoršala politička i ekonomska situacija, a rastao je i pritisak vlasti na slovenačko stanovništvo da se odrekne svog narodnog imena, jezika...

U potrazi za boljim životom grupa Slovenaca našla je novi dom u mjestima uz Vrbas, poput Slatine, Malog Blaška, Šušnjara i Trna. Jedan od inicijatora tog doseljavanja bio je profesor Anton Štrekelj. On je odlučio da pozove i druge svoje sunarodnike, prije svega pozvao je jednog od svojih učenika Alojza Adamiča. Malo-pomalo stvorila se jedna mala zajednica u Slatini i tako je do Drugog svjetskog rata brojala oko 60 slovenačkih porodica.

Sa sobom su donijeli veliki broj novih vrsta voća, način obrade voćaka i dugoročno su promijenili čitav taj kraj i uticali da se od njihovog dolaska drugačije obrađuje zemlja. Ubrzo su osnovali i KUD „Istra“ sa muzičkom i dramskom sekcijom.

Prije projekcije dokumentarnog filma, razgovor sa autorom Dušanom Tomažičem i predsjednikom Udruženja „Triglav“ Mladenom Lunićem vodila je članica Udruženja Ana Marjanović kojom prilikom se dao kratak uvod o ideji za film i samom snimanju filma. Projekciju je pratio veliki broj kako potomaka Slovenaca koji su došli na ovo područje tako i njihovih komšija i prijatelja, te članova Udruženja a veliki broj posjetilaca je uzeo aktivno učešće u diskusiji nakon projekcije iznoseći svoje viđenje filma, dijeleći lična iskustva i uopšteno dajući pozitivne kritike.

Posjetioци su imali priliku vidjeti i izložbu fotografija od prije desetak godina koju je pripremila Vera Papež Adamič a koja predstavlja istorijat doseljavanja porodica na područje Grada Laktaši.

Realizaciju ovog dokumentarnog filma su finansijski potpomogli Kancelarija Vlade Republike Slovenije za Slovence po svijetu, Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH kao i Grad Laktaši. Film je prepoznat kao vrijedan pokazatelj koji će koristiti i narednim generacijama Slovenaca na području Slatine, Banje Luke i šire.

Ana Marjanović

FILM 100 LET SLOVENCEV V SLATINI, PREMIERNO PRIKAZAN V SLATINI

V petek, 5. decembra 2025, ob 19 uri, je bil v Kongresni dvorani Slatinskih toplic premierno predvajan dokumentarni film „100 let Slovencev v Slatini“, avtorja Dušana Tomažiča, ki spremlja zgodbo o priseljevanju slovenskih družin na to območje.

Po prihodu fašistov na oblast v Italiji po prvi svetovni vojni, ki si je z Rapalsko pogodbo priključila tudi Slovenijo, so se politične in gospodarske razmere močno poslabšale, na slovensko prebivalstvo je bil močan pritisk oblasti, da se odpove svojemu narodnemu imenu, jeziku ...

V iskanju boljšega življenja je skupina Slovencev našla nov dom v krajih ob reki Vrbas, kot so Slatina, Malo Blaško, Šušnjari in Trn. Eden od pobudnikov te priselitve je bil profesor Anton Štrekelj. Odločil se je, da bo povabil še druge svoje rojake, najprej enega od svojih učencev, Alojza Adamiča. V Slatini se je počasi oblikovala majhna skupnost, ki je do druge svetovne vojne štela približno 60 slovenskih družin.

S seboj so prinesli veliko novih vrst sadja, način obdelave sadnega drevja in dolgoročno spremenili celotno regijo, kar je vplivalo na drugačen način obdelovanja zemlje od njihovega prihoda. Kmalu so ustanovili KUD „Istra“ z glasbeno in dramsko sekcijo.

Pred projekcijo dokumentarnega filma je z avtorjem Dušanom Tomažičem in predsednikom Društva „Triglav“ Mladenom Luničem vodila pogovor članica Društva Ana Marjanović, v katerem je bil podan kratek uvod o ideji za film in samem snemanju. Predvajanja se je udeležilo veliko število potomcev Slovencev, ki so prišli na to območje, pa tudi njihovi sosede in prijatelji ter člani Društva, veliko število obiskovalcev pa je aktivno sodelovalo v razpravi po projekciji, izražalo svoja stališča o filmu, delilo osebne izkušnje in na splošno dajalo pozitivne ocene.

Obiskovalci so imeli priložnost ogledati si tudi fotografsko razstavo izpred desetih let, ki jo je pripravila Vera Papčič Adamič in predstavlja zgodovino priseljevanja družin na območje mesta Laktaši.

Realizacijo tega dokumentarnega filma so finančno podprli Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence po svetu, Ministrstvo za izobraževanje in kulturo Republike Slovenije, Ministrstvo za človekove pravice in begunce Bosne in Hercegovine ter mesto Laktaši. Film je bil prepoznan kot dragocen pokazatelj, ki bo koristen za prihodnje generacije Slovencev na območju Slatine, Banja Luke in širše.

Ana Marjanović
Prevod Metoda Perger

BOŽIĆNO DARIVANJE NA DODATNOJ NASTAVI SLOVENAČKOG JEZIKA

U petak, 5. decembra i subotu, 6. decembra 2025. godine, održana je dodatna nastava slovenačkog jezika u čast Svetog Nikole, prvog od tri dobra decembarska čovjeka koji posjećuju slovenačku djecu.

Razgovarali smo o slovenačkoj tradiciji darivanja u decembru, mlađi učenici su oslikali sva tri dobra decembarska čovjeka, Nikolu, Božić Batu i Djeda Mraza, dok su stariji učenici izrađivali ukrase i svečano ukrasili prostorije Udruženja „Triglav“, gdje imamo nastavu. Slušali smo božićne pjesme, pili čaj i grickali medene kolačiće prelivene čokoladom. Slovenački Nikola ni ove godine nije zaboravio na darove. Svaki učenik je dobio dar, jer je i ove godine učiteljici Metodi povjeren važan zadatak širenja slovenačkog duha Nikole na sva mjesta gdje djeca marljivo uče slovenački jezik. I tako će biti i u budućnosti. Neki učenici su također zapisali svoja razmišljanja o darivanju u decembru.

ČAROBNI DECEMBAR

Decembar je moj omiljeni mjesec jer dobijam mnogo poklona, jer mi je ovaj mjesec rođendan i dolaze tri dobra čovjeka: Nikola, Božić Bata i Djed Mraz. Imam po jednu želju za svakog od njih, ne volim da pokloni budu jako skupi, jer poenta nije u tome da se dobije previše poklona, već da se družimo i smijemo zajedno i pričamo o različitim događajima.

Katja Lunić

Decembar je čaroban mjesec, pun svjetla, snijega, poklona i radosti. U Sloveniji, tri dobra čovjeka posjećuju djecu u decembru: Nikola, Djed Mraz i Božić Bata. Da sam još mala djevojčica, imala bih tri želje za dobre ljude: od Nikole bih željela torbu punu čokolada i slatkiša, od Božić Bate veliku kućicu za lutke, a od Djeda Mraza bih željela lijep crveni šal. Vjerujem da bi mi sva trojica donijela ono što bih poželjela i da bi me se s radošću sjećali.

Marija Budiša

U decembru uvijek osjetimo posebnu atmosferu, jer je to vrijeme kada dolaze Nikola, Božić Bata i na kraju Djed Mraz. Prvo, Nikola dolazi 6. decembra. Donosi skromnije poklone,

poput orašastih plodova, suhog voća, neke čokolade ili male igračke. Zatim, na Badnje večer dolazi Božić Bata. On je čarobniji, jer donosi veće poklone ispod jelke. Krajem decembra dolazi Djed Mraz, koji je u Sloveniji veoma poznat za Novu godinu. On također donosi poklone u vrtiće, škole i domove.

Stefan Kuprešak

Jako sam sretna kada ujutro vidim da je Djed Mraz došao i donio poklone. Inače, kada dođe, idemo kod bake i otvaramo poklone koji su u cipelama ili papučama. To su jako lijepe uspomene i trenuci koje provodimo zajedno.

Nina Grbić

Decembar je čaroban mjesec s puno šarenih lampica i puno snijega. Jako volim decembar jer mi je rođendan. Decembar je za mene divan mjesec, pun poklona. Dolaze Sveti Nikola i Djed Mraz. Stavljaju poklone u cipele i crvene čarape. Volim otvarati poklone pored jelke. Uvijek ću voljeti decembar. Da sam dijete, željela bih igračke, barbi, haljine...

Sofija Mihajlović

MIKLAVŽEVANJE PRI DOPOLNILNEM POUKU SLOVENŠČINE

V petek, 5. decembra, in v soboto, 6. decembra 2025, je dopolnilni pouk slovenščine potekal v znamenju svetega Miklavža, prvega izmed treh dobrih decembrskih mož, ki obiščejo slovenske otroke.

Pogovarjali smo se o slovenski tradiciji decembrskih obdarovanj, mlajši učenci so pobarvali vse tri dobre decembrske može, Miklavža, Božička in dedka Mraza, starejši učenci pa so sestavili okraske in praznično smo okrasili prostor Društva „Triglav“, v katerem imamo pouk. Poslušali smo božične pesmi, pili čaj in grizljali s čokolado oblite medene piškote. Slovenski Miklavž pa tudi letos ni pozabil na darila. Vsak učenec je bil obdarovan, saj je tudi letos učiteljica Metodi bila zaupana pomembna naloga, ki pravi, da se mora slovenski Miklavžev duh razširjati na vse kraje, kjer se otroci pridno učijo slovenščino. In tako bo tudi v prihodnje. Nekateri učenci pa so svoje misli o decembrskih obdarovanjih tudi zapisali.

ČAROBNI DECEMBER

December je moj najljubši mesec, ker dobim veliko daril, zato ker je tega meseca moj rojstni dan in pridejo trije dobri može: Miklavž, Božiček in dedek Mraz. Za vsakega imam eno željo, ne maram, da so darila zelo draga, zato ker ni poanta v tem, da dobimo preveč daril, ampak da se družimo in da se vsi skupaj smejemo in se pogovarjamo o različnih dogodkih.

Katja Lunič

December je čaroben mesec, poln lučk, snega, daril in veselja. V Sloveniji decembra otroke obiščejo trije dobri može: Miklavž, Božiček in dedek Mraz. Če bi bila še majhna deklica, bi imela tri želje za dobre može: od Miklavža bi želela vrečko, polno čokolade in sladkarij, od Božička veliko hiško za lutke in od dedka Mraza bi si zaželela lep rdeč šal. Verjamem, da bi mi vsi trije prinesli, kar bi si zaželela, in da bi se z veseljem spomnili name.

Marija Budiša

V decembru vedno čutimo posebno vzdušje, saj je to čas, ko pridejo Miklavž, Božiček in na koncu še dedek Mraz. Najprej pride Miklavž 6. decembra. On prinese bolj skromna darila, kot so oreščki, suho sadje, kakšna čokolada ali majhna igrača. Potem pride Božiček na božični večer. On je bolj čaroben, saj pod božično drevo prinese večja darila. Na koncu decembra pride dedek Mraz, ki je v Sloveniji zelo znan zaradi novega leta. On nosi darila tudi v vrtce, šole in domov.

Stefan Kuprešak

Zelo se veselim, ko vidim zjutraj, da je prišel Miklavž in prinesel darila. Sicer ko on pride, gremo k babici in pri njej odpiramo darila, ki so v čevljih ali copatih. To so zelo lepi spomini in skupni trenutki, ki jih preživimo skupaj.

Nina Grbič

December je čarobni mesec z veliko pisanih lučk in polno snega. Zelo rada imam december, ker imam takrat rojstni dan. December je zame čudovit mesec, poln daril. Prideta sveti Miklavž in dedek Mraz. Darila nastavita v čevlje in v rdeče nogavičke. Obožujem odpirati darila zraven jelke. Vedno bom imela rada december. Če bi bila otrok, bi si zaželela igračke, barbike, obleke ...

Sofija Mihajlovič

Metoda Perger

II FESTIVAL BOŽIČNOG KOLAČA „ČESNICA“ 2025 U BANJOJ LUCI

Udruženje „Triglav“ sa svojim vrijednim članovima je već drugi put učestvovalo na Festivalu božićnog kolača „Česnica“ u Banjoj Luci.

Organizator manifestacije koja je održana 13. decembra 2025. godine u Muzeju Republike Srpske je Kancelarija za kulturnu diplomatiju Republike Srbije sa dr Gordanom Bekčić na čelu. Festival postoji već četiri godine u Srbiji, a u Bosni i Hercegovini se festival organizuje po drugi put. Cilj manifestacije je promocija kulturnog nasljeđa brojnih zajednica i kulturnih vrijednosti. U Banjoj Luci su ove godine učestvovala 22 lokalna udruženja i nacionalne zajednice koje su predstavile svoje bogato nasljeđe u oblasti božićnog i obrednog hljeba.

Naša kulinarska sekcija je sa veseljem prihvatila poziv za učešće na ovom Festivalu. Ove godine sve je bilo lakše organizovati, jer se u pripreme za učešće na Festivalu uključilo više naših članica kulinarske sekcije. Pozitivna energija i dobra volja učesnica, učinila je da je naš štand bio veoma bogat i raznovrstan. Olgino odlično vino privuklo je veliki broj posjetilaca. Našu vrijednu ekipu predvodila je i organizovala Bernarda, a ostale članice: dvije neizostavne Olge, Jasna, Dubravka i Ljiljana su pripremile božićne slastice: poprtnik, poticu, medenjake, šape, salnjake, vanilice i kuglof.

Moram naglasiti i odati priznanje za pomoć muških članova kulinarske sekcije: Draška, Ivana i Željke koji su dali svoj doprinos kod prevoza delicija, postavljanja štanda, a naročito u degustaciji vina. Atmosfera je bila praznična, vesela, degustirala se hrana, pilo vino, čavrljalo sa drugim učesnicima. Na kraju manifestacije podijeljene su zahvalnice za učešće i prigodni pokloni koji će nam dobro doći za našu kulinarsku radionicu.

Ljiljana Memon

II. FESTIVAL BOŽIČNEGA KRUHA „ČESNICA“ 2025 V BANJA LUKI

Društvo „Triglav“ se je s svojim dragocenimi člani že drugič udeležilo festivala božićnoga kruha „Česnica“ v Banja Luki.

Organizator dogodka, ki je potekal 13.12.2025 v Muzeju Republike Srpske, je Urad za kulturno diplomacijo Republike Srbije, ki ga vodi dr. Gordana Bekčić. Festival v Srbiji obstaja že štiri leta, v Bosni in Hercegovini pa se festival organizira drugič. Cilj dogodka je promocija kulturne dediščine številnih skupnosti in kulturnih vrednot. Letos je v Banja Luki sodelovalo 22 lokalnih združenj in

narodnih skupnosti, ki so predstavile svojo bogato dediščino na področju božičnega in obrednega kruha. Naša kulinarčna sekcija se je z veseljem odzvala povabilu k sodelovanju na tem festivalu. Letos je bilo vse lažje organizirati, saj je bilo v priprave na sodelovanje na festivalu vključenih več članov naše kulinarčne sekcije. Pozitivna energija in dobra volja udeležencev sta našo stojnico naredili zelo bogato in raznoliko. Olgino odlično vino je privabilo veliko število obiskovalcev. Našo pridno ekipo je vodila in organizirala Bernarda, ostale članice: nepogrešljive Olge, Jasna, Dubravka in Ljiljana pa so pripravile božične sladice: poprtnik, potico, medenjake, šape, pecivo iz listnatega testa, vanilijeve rogljičke in kuglof.

Moram poudariti in priznati, da so nam priskočili na pomoč tudi moški člani kulinarčne sekcije: Draško, Ivan in Željko, ki so poskrbeli za prevoz, postavitev stojnice in še posebej za degustacijo vin. Vzdušje je bilo praznično, veselo, okušali smo hrano, pili vino, klepetali z drugimi udeleženci. Ob koncu dogodka so bile razdeljene zahvale za sodelovanje in primerna darila, ki nam bodo prišla prav na naših kulinarčnih delavnicah.

Ljiljana Memon

Prevod Metoda Perger

KAKO SEM POSTALA UČITELJICA DOPOLNILNEGA POUKA SLOVENSKEGA JEZIKA IN KULTURE ALI KAKO JE EN SAM KLIC Z ZAVODA ZA ŠOLSTVO RS SPREMENIL MOJO ŽIVLJENJSKO POT...

Spomnim se, kot bi se zgodilo včeraj ali pred kratkim. Kot učiteljica asistentka sem že trinajsto leto poučevala slovenščino na dvojezičnih osnovnih šolah v Porabju na Madžarskem in bil je čisto navaden aprilski šolski dan na števanovski osnovni šoli. Zazvonil je moj telefon in izpisalo se je ime Eva. Eva je namreč v skrajšani obliki njenega naziva na Zavodu za šolstvo Republike Slovenije svetovalka in koordinatorica učiteljem, ki poučujejo slovenščino v tujini. Poznali sva se že od prej, ko sem osem poletij zapored bila del ekipe učiteljev, ki so poučevali na Zavodovih poletnih šolah slovenščine v Tolminu, Bohinju in Planici. Tu in tam sem ji že takrat omenila, da me zanima poučevanje slovenščine pri slovenskih izseljencih ter da lahko v primeru, če se pokaže kakršna koli možnost, računa name. Po kratkem prijaznem uvodu je kar prešla k vprašanju: „Metoda, a te zanima dopolnilni pouk slovenščine v Banja Luki?“

S svetlobno hitrostjo in visoko frekvenčnim nabojem v glasu sem kot iz topa izstrelila: „JAAA!“ Vse ostalo se je zatem odvijalo kot v nekem napetem filmu, a moj cilj je bil jasno začrtan in želja po spremembi dovolj močna, da sem se kar naenkrat znašla v povsem novem okolju, med novimi ljudmi, pred novimi izzivi v novem stanovanju v centru Banja Luke. Prve dni septembra 2024 sem tako skupaj s predsednikom Društva Slovencev „Triglav“ ter nekaterimi člani pričela oblikovati skupine za dopolnilni pouk, načrtovati poleg pouka še aktivnosti v šolskem letu 2024/25 in uradno sem postala nova učiteljica dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture v društvih Slovencev „Triglav“ Banja Luka in Slatina ter „Lipa“ Prijedor.

Kljub začetnemu skromnemu številu udeležencev pouka – v preteklem šolskem letu je pouk v obeh društvih obiskovalo okrog 45 učencev – smo izvedli še številne aktivnosti, ki smo jih načrtovali, to so bile: tradicionalni slovenski zajtrk, miklavževanje, slovenski kulturni praznik, gregorjevo, svetovni dan čebel, obisk pisatelja Ambroža Kvartiča, srečanje učencev DPS iz celotne BiH v Tuzli, slovenski dan v Slatini in še pri urah slovenščine obeležitev številnih pomembnih slovenskih praznikov ter tradicionalnih dogodkov. Izpostaviti pa moram tudi odlično sodelovanje, tako v preteklem kot tudi v tem šolskem letu, z Barbaro Hanuš, lektorico slovenskega jezika na Filološki fakulteti v Banja Luki, s katero načrtujemo skupne projekte, ki se jih udeležujejo tako njeni študenti kot moji učenci. Kar velik zalogaj

tako za društvo „Triglav“ kot za naše gostitelje, DOŠ Števanovci, je bil tridnevni izlet učencev in članov društva „Triglav“ v Porabje na Madžarskem. Za večino izletnikov gotovo nenavadna izkušnja, kulturni šok, morda celo občutek olajšanja ali zgolj spoznanje, da Slovenci ponekod po svetu živijo še skromneje od njih samih. Šolsko leto se je končalo s podelitvijo potrdil in lepimi željami za počitniško poletje ter obljubo po ponovnih srečanjih pri dopolnilnem pouku slovenščine jeseni.

Tako se je septembra pričelo moje drugo službeno leto učiteljice DPS. Vpis udeležencev pouka je v tem šolskem letu občutno večji – skupno 72 učencev na treh lokacijah, Banja Luka, Slatina in Prijedor – in še dva dodatna učenca v Turčiji na daljavo, kar je zame zopet povsem nova izkušnja. Za nami je že skoraj polovica šolskega leta 2025/26 in eno od nepozabnih doživetij je bila udeležba na festivalu „Mavrica“ v Subotici, na katerem so se naši učenci predstavili s kratko predstavo „Zrcalce“, ki sem jo dramatizirala po istoimenski pravljici Grigorja Viteza, in poželi velik aplavz. Tudi vse ostale koledarsko načrtovane aktivnosti smo izvedli. Približujejo se božično-novoletni prazniki, namenjeni odmiku od vsakdanje rutine, ki je nemalokrat stresna in neprijazna, zato naj bodo dnevi, na prehodu iz starega v novo, mirni, prijetni, sproščeni in obdani z ljudmi, ki nam pomenijo največ. Tudi pouk začasno prekinjamo in srečali se bomo zopet sredi januarja, po zimskih počitnicah, ko nadaljujemo z vsemi aktivnostmi, ki so načrtovane do konca koledarskega leta.

Po letu in pol življenja v slovenski skupnosti v Republiki Srbski v BiH lahko iskreno priznam, da je tisti usodni telefonski klic v aprilu 2024 obogatil moje življenje z novimi ljudmi, od katerih jih je že kar nekaj postalo dobrih prijateljev, novimi pristrčnimi učenci, novimi kraji in novimi izkušnjami ter načinom dela, ki ni običajna pedagoška služba, ampak poslanstvo, zato sem hvaležna za vse izzive, ki sem jih že uspešno prestala in vse, ki me še skupaj z vami čakajo. Iz srca želim tako sebi in predvsem vam, ki čutite pripadnost slovenstvu in slovenski kulturi: Srečno in uspešno naprej tudi v novem 2026!

Metoda Perger

KAKO SAM POSTALA UČITELJICA DODATNE NASTAVE SLOVENAČKOG JEZIKA I KULTURE ILI KAKO MI JE JEDAN POZIV IZ ZAVODA ZA ŠKOLSTVO REPUBLIKE SLOVENIJE PROMIJENIO ŽIVOT...

Sjećam se kao da se dogodilo juče ili nedavno. Kao asistentica u nastavi, trinaest godina sam predavala slovenački jezik u dvojezičnim osnovnim školama u Porabju u Mađarskoj, a bio je normalan aprilski školski dan u osnovnoj školi u Števanovcima. Zazvonio mi je telefon i pojavilo se ime Eva. Eva, u skraćenom obliku njene titule u Zavodu za školstvo Republike Slovenije, savjetnica je i koordinatorica za nastavnike koji predaju slovenački jezik u inostranstvu. Poznavale smo se još od ranije, kada sam bila dio tima nastavnika koji su osam godina zaredom predavali u ljetnim školama slovenačkog jezika Zavoda u Tolminu, Bohinju i Planici. Već sam joj tu i tamo spomenula da me zanima podučavanje slovenačkog jezika slovenačkim emigrantima i da može računati na mene ako se ukaže neka prilika. Nakon kratkog, prijateljskog predstavljanja, prešla je na pitanje: „Metoda, da li si zainteresovana za dodatnu nastavu slovenačkog jezika u Banjoj Luci?“ Brzinom svjetlosti i visokofrekventnim nabojem u glasu, ispalila sam kao iz topa: „DA!“ Sve ostalo se potom odvijalo kao u napetom filmu, ali moj cilj je bio jasno zacrtan, a želja za promjenom dovoljno jaka da sam se odjednom našla u potpuno novom okruženju, među novim ljudima, pred novim izazovima u novom stanu u centru Banje Luke.

Prvih dana septembra 2024. godine, zajedno sa predsjednikom Udruženja Slovenaca „Triglav“ i nekim članovima, počela sam formirati grupe za dodatnu nastavu, planirati aktivnosti za školsku 2024/25. godinu, te zvanično postala nova učiteljica dodatne nastave slovenačkog jezika i kulture u slovenačkim udruženjima „Triglav“ Banja Luka i Slatina i „Lipa“ Prijedor. Uprkos početno skromnom broju učesnika nastave - u prethodnoj školskoj godini nastavu u oba udruženja pohađalo je oko 45 učenika - realizovali smo brojne aktivnosti koje smo planirali, a to su: tradicionalni slovenački doručak, miklavževanje, slovenački kulturni praznik, gregorjevo, Svjetski dan pčela, posjeta pisca Ambroža Kvartića, susret učenika dodatne nastave slovenačkog jezika iz cijele Bosne i Hercegovine u Tuzli, Slovenski dan u Slatini, pa čak i tokom časova slovenačkog jezika, obilježavanje brojnih važnih slovenačkih praznika i tradicionalnih događaja. Moram istaknuti i odličnu saradnju, kako u prošloj tako i u ovoj školskoj godini, sa Barbarom Hanuš, lektoricom slovenačkog jezika na Filološkom fakultetu u Banjoj Luci, sa kojom planiramo zajedničke projekte u kojima učestvuju i njeni i moji učenici.

Velika stvar i za Udruženje „Triglav“ i za naše domaćine DOŠ „Števanovci“, bio je trodnevni izlet učenika i članova Udruženja „Triglav“ u Porabje u Mađarskoj. Za većinu izletnika to je svakako bilo neobično iskustvo, kulturni šok, možda čak i osjećaj olakšanja ili jednostavno spoznaja da Slovenci na nekim mjestima širom svijeta žive još skromnije nego inače. Školska godina završena je dodjelom certifikata i lijepim željama za ljetni raspust te obećanjem da ćemo se ponovo sresti na dodatnoj nastavi slovenačkog jezika na jesen.

Tako je u septembru počela moja druga godina kao nastavnica dodatne nastave slovenačkog jezika. Upis učenika nastave je ove školske godine znatno veći – ukupno 72 učenika na tri lokacije, Banja Luka, Slatina i Prijedor – i još dva učenika u Turskoj na daljinu, što je za mene opet potpuno novo iskustvo. Gotovo polovina školske 2025/26. godine je iza nas, a jedno od nezaboravnih iskustava bilo je učešće na festivalu „Mavrica“ u Subotici, gdje su se naši učenici predstavili kratkom predstavom „Ogledala“, koju sam dramatizirala na osnovu istoimene bajke Grigora Viteza, i dobila veliki aplauz. Također smo realizovali sve ostale planirane aktivnosti. Bliže se božićni i novogodišnji praznici, namijenjeni odvajanju od svakodnevne rutine, koja je često stresna i negostoljubiva, pa neka dani, na prelazu iz starog u novo, budu mirni, ugodni, opušteni i okruženi ljudima koji nam najviše znače. Također privremeno obustavljamo nastavu i ponovo ćemo se sastati sredinom januara, nakon zimskog raspusta, kada nastavljamo sa svim aktivnostima planiranim do kraja kalendarske godine.

Nakon godinu i po dana života u slovenačkoj zajednici u Republici Srpskoj u Bosni i Hercegovini, iskreno mogu priznati da je taj sudbonosni telefonski poziv u aprilu 2024. godine obogatio moj život novim ljudima, od kojih su neki već postali dobri prijatelji, novim dragim učenicima, novim mjestima i novim iskustvima i načinom rada koji nije običan nastavnički posao, već misija, pa sam zahvalna na svim izazovima koje sam već uspješno savladala i svim onima koji me još čekaju zajedno s vama. Od srca želim i sebi, a posebno vama, koji osjećate pripadnost slovenstva i slovenskoj kulturi: sretnu i uspješnu budućnost i u novoj 2026. godini!

Metoda Perger

Prevod Ana Marjanović

DEDA MRAZ OBRADOVAO NAJMLAĐE U UDRUŽENJU „TRIGLAV“

U nešto drugačijem ambijentu, sa jelkom napravljenom od poklona, najmlađi članovi Udruženja „Triglav“ dočekali su Deda Mraza u prostorijama KUD „Pelagić“ u Banjoj Luci.

U subotu, 20.12.2025. godine došli su sa roditeljima, bakama i dedama da vide kakve su poklone dobili od Deda Mraza ove godine.

Prisutne je pozdravio predsjednik Udruženja „Triglav“ Mladen Lunić koji je rekao da je sretan što se okupio veliki broj djece da zajedno dočekamo Deda Mraza i izrazio nadu da će se još neki od njih pridružiti dodatnoj nastavi slovenačkog jezika koje organizuje Udruženje „Triglav“ u Banjoj Luci i Slatini. Zatim je učiteljica Metoda pozdravila prisutne i predstavila učenike dodatne nastave slovenač-

kog jezika koji su spremili predstavu „Ogledalce“ i sa kojom su nastupali u Subotici na festivalu „Mavrica“. Učenici su na zanimljiv način pokazali šta su naučili i dobili veliki aplauz.

A na prve zvuke poznate pjesme „Zvončići“ djeca su sa nestrpljenjem očekivala Deda Mraza. Međutim, on se pojavio sa crnom bradom i crnim kaputom i rekao da je Crni Deda Ne-Mraz. Rekao je da on ne daje, već uzima poklone, i da samo djeci koja nisu slušala nešto pokloni. A kako su sva naša djeca bila dobra i poslušna, došao je pravi Deda Mraz i uz pomoć djece prosuo čarobni prah na Crnog Deda Ne-Mraza koji se ponovo pretvorio u njegovog dobrog pomoćnika. Pomoćnik je zaplesao sa djecom, poveo ih u vozić i na kraju pomogao Deda Mrazu da podijeli djeci poklone.

Bio je ovo još jedan lijep događaj u našem Udruženju koji smo ostvarili uz pomoć Društva za razvijanje dobrovoljnog rada iz Novog Mesta, a najvažnije je da su djeca srećna otišla kućama.

Ana Marjanović

DEDEK MRAZ OBDAROVAN NAJMLAJŠE V DRUŠTVU „TRIGLAV“

V nekoliko drugačnem okolju, z božično jelko iz daril, so najmlajši člani Društva „Triglav“ v prostorih Kulturno-umetniškega društva „Pelagič“ v Banja Luki pričakali dedka Mraza. V soboto, 20. decembra 2025, so prišli s starši in starimi starši pogledat, kakšna darila so letos prejeli od dedka Mraza. Prisotne je pozdravil predsednik Društva „Triglav“ Mladen Lunič, ki je dejal, da je vesel, da se je zbralo veliko število otrok, da bi skupaj pričakali dedka Mraza, in izrazil upanje, da se bodo nekateri pridružili dopolnilnemu pouku slovenščine, ki ga Društvo „Triglav“ organizira v Banja Luki in Slatini. Nato je učiteljica Metoda pozdravila prisotne in predstavila učence dopolnilnega pouka slovenščine, ki so pripravili predstavo „Zrcalce“, s katero so nastopili v Subotici na festivalu „Mavrica“. Učenci so na zanimiv način pokazali, kaj so se naučili, in prejeli velik aplavz.

In ob prvih zvokih znane pesmi Cin cin cin, zvončki pojejo so otroci nestrpno pričakali dedka Mraza. A pojavil se je s črno brado in črnim plaščem ter rekel, da je Črni dedek Nemraz. Rekel je, da ne daje, ampak jemlje darila in da darila daje samo otrokom, ki niso bili poslušni. In ker so bili vsi naši otroci pridni in poslušni, je prišel pravi dedek Mraz in s pomočjo otrok na Črnega dedka Nemraza vsul čarobni prah in ga spet spremenil v svojega dobrega pomoćnika. Pomoćnik je plesal z otroki, jih vodil v vlak in na koncu pomagal dedku Mrazu razdeliti darila otrokom.

To je bil še en lep dogodek v našem Društvu, ki smo ga izvedli s pomočjo Društva za razvijanje prostovoljnega dela iz Novega mesta, in najpomembneje je, da so otroci domov odšli srećni.

Ana Marjanović
Prevod Metoda Perger

Recept

V letu 2025 je Kulinarska sekcija Društva „Triglav“ delovala zelo aktivno in pripravila več uspešnih kulinarčnih delavnic, na katerih so udeleženci spoznavali in pripravljali tradicionalne jedi slovenske kuhinje. Ena izmed delavnic, na kateri so izkušene kuharice svoje znanje prenašale na druge članice, je bila namenjena pripravi **IDRIJSKIH ŽLIKROFOV**.

Sestavine ki zadoščajo za pripravo približno 100 žlikrofov:

Testo: 300 g bele moke, 2 - 3 jajca, olje, sol, voda ali mleko

Nadev: 500 g krompirja, 50 g ocvirkove masti (zaseke) ali prekajene sesekljane slanine, 50 g čebule, začimbe (drobnjak, črni poper, sol, majaron)

Postopek:

Iz moke, jajc, soli in vode zamesimo testo. Gnetemo ga tako dolgo, da postane prožno in se ne oprijemlje rok. Če ga prerežemo, mora biti gosto in brez luknjic. Ugneteno testo oblikujemo v hlebček, ki ga po površini premažemo z oljem, pokrijemo in pustimo počivati.

Medtem ko testo počiva, pripravimo nadev. Še toplel kuhan krompir pretlačimo. Na zaseki ali slanini prepražimo sesekljano čebulo. Popraženo mešanico skupaj z začimbami vmešamo v pretlačen krompir. Iz nadeva oblikujemo enakomerne, za lešnik velike kroglice.

Spočito testo razvaljamo na debelino enega do dveh milimetrov in nanj polagamo kroglice nadeva (med njimi naj bo za en prst razmaka). Testo okoli kroglic premažemo z razžvrkljanim jajcem. Testo se nato zaviha in med kroglicami stisne, da se sprime in nastanejo ušesca. Zgoraj se vtisne vdolbinica, pri tem pa se pazi, da se testo ne pretrga. Tako dobijo idrijski žlikrofi značilno obliko klobuka.

Pripravljene žlikrofe stresemo v vrelo slano vodo, premešamo in pokrijemo. Ko se dvignejo in ponovno zavrejo, so kuhani. S penavko jih pobereмо iz kroga in takoj serviramo.

XXVI. MARTINOVANJE V

22. novembar 2025. u 18.00

REPUBLIKA
URAD VLADAR
V ZAMEJST

